15 GÜNLÜK GAZETE
Adres: Moltkestr. 45
4100 Duisburg 1
Tel: 0203/34 03 97
Tlx: 185562 tpa d

19. April 1985
Nummer 55

Türkiye Postası

F.ALMANYA: 2,50 DM
FRANSA: 7.-FF
BELÇIKA: 50.-BF
HOLLANDA: 3.-G
INGILTERE: 70 Pence
DANIMARKA: 10.-KRN
ISVEÇ: 8.-KRN
AVUSTURYA: 20 S
ISVIÇRE: 2,5 Sfr

Postvertriebstück Gebühr bezahlt A1319D

... ve alanlarda ve zindanda ve gizlilik koşullarında 1 Mayıs 1985

1 Mayıs Türkiye'de bu yıl da yasaklı. Işçiler, emekçiler bu yıl da uluslararası işçi sınıfının birlik, mücadele ve savaşım gününü, bu geleneksel bayramı ağır gizlilik koşulları altında kutlayacaklar. Ama mutlaka kutlayacaklar. **Zindanda, bir gecekondu odasında, bir işçi kahvesinde ve hatta işkence hücresinde. Dünyanın geri kalan çok büyük bir kesiminde ise işçiler, emekçiler alanları dolduracak yollar boyunca seller gibi akacaklar. 1985'in** 1 Mayıs'ı **ile ilgili olarak** Sol Birlik**'çe yayınlanan bildiride de Türkiye işçi sınıfı ve emekçiler** "saflarını sıklaştırmaya ve seslerini yükseltmeye" **çağrıldılar.**

Yazısı sayfa 3'de

Danimarka işçi sınıfı, grev yasağına grevle cevap veriyor

Danimarka'da 35 saatlik iş haftası ve ücret artışı için başlatılan grevler, meclisten çıkan bir yasayla 31 Mart gününden beri "yasaklı" sayılmasına rağmen tüm ülkede yaşamı felce uğratacak bir biçimde sürdürülüyor. Parlamento binası önünde üç kez gerçekleştirilen yüzbinlik gösteriler, grevler ve grevlere paralel olarak sürdürülen eylemler giderek politik bir nitelik kazanıyor. Alanlarda yükseltilen **"hükümet gitmelidir"** belgisinin 35 saatlik iş haftası isteminin bile önünde gitmesi, Ikinci Dünya Savaşı'ndan bu yana ülkedeki bu en yaygın işçi eylemlerinin hükümeti sarstığının açık bir belirtisi oluyor. **"Hükümet devrilinceye kadar savaşıma devam"** kararını alan Danimarka işçilerinin bu savaşımının ülke çapında hangi biçimleri alacağı, 16 Nisan'da yapılacak tüm sendika temsilcilerinin toplantısında karara bağlanacak.

Yazısı sayfa 7'de

Metal ve basım işkollarında 38,5 saatlik hafta hayata geçirildi

Patronların ve hükümetin tüm baskı ve direnmelerine karşın, sonucunda "40 saat tabusu"nun yıkıldığı 35 saat grevlerinin başlangıcının birinci yıldönümünde metal ve basım emekçilerinin grev kazanımları hayata geçiriliyor. IG-Metall ve IG-Druck und Papier Sendikası tarafından bağıtlanan toplu sözleşmeye göre her işyeri için 38,5 saatlik çalışma haf-

Hannover'deki Alman ve Türkiyeli demokratik kuruluşlar, fuar boyunca gösteriler yapacaklar

Özal'ın F. Almanya gezisine karşı protesto eylemleri

Stern'in Özal'la yaptığı röportaj bu fotoğraflarla birlikte sunuldu

»Jeder Fall

Insan haklarının ağır bir biçimde ihlâl edildiği Türkiye'nin Başbakanı Turgut Özal'ın, Hannover Fuarı bahanesiyle Federal Almanya'ya davetli olarak gelişi, fuar boyunca düzenlenecek gösteri ve toplantılarla protesto edilecek.

Yazısı sayfa 4'de

Kim kime çıkarma yaptı: Özal mı, yoksa Reagan mı ?

"Özal'ın ABD çıkarması" olarak gösterilmek istenen Amerika gezisi, Reagan Amerika'sının Türkiye'ye yeni bir çıkarma yapmasından başka bir sonuç vermedi.

yazısı sayfa 3'de

Demokrasi

geçiriliyor. IG-Metall ve IG-Druck und Papier Sendikası tarafından bağıtlanan toplu sözleşmeye göre her işyeri için 38,5 saatlik çalışma haftası, işverenle işyeri işçi temsilciliği arasında imzalanan özel işyeri sözleşmeleri ile somutlanırken, sözkonusu işkollarındaki işletmelerin çoğunda 38,5 saatlik iş haftası, sendikanın öngördüğü biçimlerde uygulanmaya başladı.

● Yazısı sayfa 6'da

Demokrasi güçleri Avrupa Konseyi toplantısına hazırlanıyor

Avrupa Konseyi'nin "Türkiye konusu"nu tekrar ele alacağı toplantısı 22 Nisan'da başlıyor. Konsey'den Türkiye'deki diktatörlük rejimini aklayan bir karar çıkmasını önlemek için yürütülen çalışmalar sürüyor. Türkiye demokrasi güçlerini temsil eden bir delegasyon, Avrupa Konseyi'ndeki siyasi gruplarla görüşme talep etti. Öte yandan, 15 Nisan günü de, Fransız parlamento binasında "Barış Derneği Davası" konulu bir konferans yapıldı. Türkiye-Fransa Derneği Başkanı ise, dayanışma eylemlerini sürdüreceklerini açıkladı.

● Yazısı sayfa 4'de

9. Kurultay arifesinde FIDEF'in hedefleri

20-21 Nisan'da toplanacak olan FİDEF'in 9. Kurultayı'nda, geçen bir yılda barış, yabancılar politikası, işsizlik ve sosyal hakların budanmasının önüne geçilmesi konularında yapılan çalışmaları gözden geçirecek. Gazetemiz, örgütün hedefleri konusunda Genel Başkan Hasan Özcan'la bir söyleşi yaptı.

● Yazısı sayfa 5'de

Ruhi Su ile altı Alman yazarının dayanışması

Ağır fakat tedavi edilebilir bir hastalık yüzünden sanatını yapamaz durumda olan Ruhi Su'nun yurtdışına çıkışına İçişleri Bakanlığınca izin verilmiyor. Bu yüzden Federal Almanya'nın en seçkin altı yazarı bir mektupla Kültür Bakanlığına başvurdular ve Ruhi Su'ya pasaport verilmesini istediler.

● Yazısı sayfa 3'de

Sol Birlik'i oluşturan güçler eylemlere aynı pankart altında katıldılar

Ostern '85 eylemleri barış hareketinden umudu kesenlere etkili bir ders oldu

Federal Almanya ve Batı-Berlin'de yapılan bu yılki Ostern barış gösterilerine 450 bin kişi katıldı. "Barış ve iş, orta menzilli füzelerin yerleştirilmesinin durdurulması, yerleştirilenlerin sökülmesi, uzayın silahlandırılmasına hayır, silahlanma harcamaları kısıtlansın" belgileri, bu yılki gösterilerin de ana belgileri oldu. Sendikacılar, komünistler, sosyaldemokratlar, Yeşiller ve kilise çevrelerinin yanında, Sol Birliği oluşturan güçler de ortak bir bildiriyle barış eylemleri için çağrı yaptılar.

Foto: Sait Günel

● Yazısı sayfa 5'de

Sovyetler Birliği Avrupa'ya yeni atom füzeleri yerleştirmeyi durdurdu

Sovyetlerin Avrupa'ya füze yerleştirmeyi Kasım ayına kadar durdurma kararına ABD yönetiminin yanıtı, "propaganda yapıyorlar" oldu.

● Yazısı sayfa 9'da

Ulusal egemenlik

Hürriyet gazetesinin verdiği bir habere göre (31 Mart), Stuttgart Başkonsolosu, bölgesinde yaşayan vatandaşlarımızı **"bayrağını al, törene gel"** diyerek düzenlediği 23 Nisan törenine çağırıyor. Ulusal egemenlik ve çocuk bayramını kutlayalım diyor.

Ulusal egemenlik! 1920'lerin deyimiyle hakimiyet-i milliye! Bu slogan, bu hedef Osmanlı Saltanatı'na başkaldıranların hedefiydi. Bir kişinin, bir hanedanın değil, ulusun egemenliği...

Aradan 65 yıl geçti. Padişahlık yıkıldı. Ya ulusal egemenlik? Ulusal egemenlik gerçekleşti mi? Şimdiki hükümet, şimdiki Meclis 65 yıl önceki Meclis'in ve Hükümet'in mirasçısı olduğunu öne sürebilir mi? Stuttgart konsolosu göğsünü gere gere ulusal egemenlik bayramını kutlamaya çağırabilir mi?

65 yıl önce halkımız, topraklarımıza dalan emperyalistlere ve onların uşaklarına karşı dövüşürken Büyük Millet Meclisi bu savaşın başındaydı. Limanlarımızda demirlemiş, toplarını şehirlerimize çevirmiş düşman gemileri arasında Ingiliz, Fransız gemilerinin yanısıra Amerikan gemileri de vardı. Bunlar ancak zaferden sonra defolup gittiler.

Ya bugün? Bugün Özal Hükümeti Amerikan 6. filosuna dolar karşılığında limanlarımızı kullanma hakkı öneriyor. Tıpkı bundan on küsur yıl önce Yunanistan'daki Albaylar cuntasının yaptığı gibi. Ve bu filo 1920'de Türkiye'ye saldırdığı gibi bugün Lübnan'da, Libya'da kardeş Arap halklarına saldırıyor. 1920'de topraklarımızı işgale kalkışan Yunan ordusunu koruyan Amerikan zırhlıları bugün de Arap topraklarını çiğneyen Israil ordusunu koruyor.

Başka bir taraftan bakalım. Acaba 1920 Ankara'sında var olan demokrasinin onda biri 1985 Ankara'sında var mı? Kaç yıldır

Türkiye Postası

Devamı 2. sayfada

Türkiye'de dilekçe veren öğrenciler hemen tutuklanıyor

Türkiye'de öğrenci gençlik üzerindeki baskılar sertleşerek sürüyor. Iki Halkçı Parti milletvekilinin daveti üzerine Büyük Millet Meclisi'ne giden ve orada "ek sınav hakkı" konusundaki isteklerini milletvekillerine ileten 14 Gazi Üniversitesi öğrencisinden 12'si, "Toplantı, Gösteri ve Yürüyüş Yasası"nı çiğnedikleri gerekçesiyle tutuklandılar.

● yazısı sayfa 3'de

Faşistler arasındaki pazarlık bağlandı: Türkeş serbest

Faşist MHP'nin başkatili Türkeş 4.5 yıllık bir tutukluluktan sonra nihayet tahliye edildi. Türkeş'in tahliye kararının hemen ardından "komando"lar cezaevi kapısından Türkeş'in evinin önüne kadar bir gövde gösterisi sergilediler. Tahliye kararı ile "fikirleri iktidarda ancak kendi hapishanede" olan Türkeş'in durumundaki hukuksal mantıksızlık da çözümlenmiş oldu.

● yazısı sayfa 3'de

Evrim kuramı ile yaradılış efsanesine öldürücü bir darbe inmişti ve...

Türkiye'de Darwin'e karşı kutsal cihat açıldı

Milli Eğitim Bakanı Vehbi Dinçerler, Darwin'in "evrim kuramı"na karşı kutsal bir cihat açtı. Ilk, orta ve yüksek öğretim kurumlarında Darwin teorisinin okutulmasına karşı saçma sapan bir rapor hazırlatıldı ve okullara gönderildi. Böylece körpecik beyinler 20. yüzyılın bitimine 15 yıl kala yeniden Adem ile Havva masalı ile "beslenmeye" başladılar. Oysa Darwin, "Türlerin Kökeni" adlı ünlü kitabında açıkladığı "evrim kuramı" ile doğadaki canlı varlıkların evrimine ilişkin marksist açıklamanın başlıca temelini oluşturuyor. Bu bakımdan ANAP gericiliğinin tutumunda şaşılacak bir yan yok.

● Yazısı sayfa 10'da

Ulusal egemenlik

Baştarafı 1. sayfada

Türkiye'de 1 Mayıs törenleri düzenlemekle "suçlanan" sendikacılar idam talebiyle yargılanıyor. Oysa 1920'de, 1921'de, 1922'de, Kurtuluş Savaşının en çetin günlerinde Ankara'da işçiler 1 Mayıs'ı serbestçe kutluyorlardı.

Bilmiyoruz Stuttgart konsolosu yapacağı konuşmada vatanın kurtarılması için Türk halkıyla omuz omuza savaşan Kürt halkından hiç söz edecek mi? Doğrusu pek sanmıyoruz. Malum, bugün ülkemizde Kürt halkının varlığından bile söz etmek yasak. Bütün dünyanın bildiği bir gerçek- Türkiye'de milyonlarca Kürtün yaşadığı gerçeği– zorla örtbas edilmek isteniyor. Oysa 23 Nisan 1920'de kurulan Büyük Millet Meclisi, yeni Türkiye devletinin, Türklerle Kürtlerin gönüllü birliğine dayandığını ve bu iki kardeş halkı temsil eden bir devlet olduğunu resmen açıklamıştı. Kaderin cilvesine bakın ki, şimdiki hükümet 60 küsur yıl önce Mecliste yapılan konuşmaları bile sansür etmek zorunda.

23 Nisan 1920'de toplanan Büyük Millet Meclisi Amerikan mandacılarının, "İngiliz Dostları Cemiyeti"nin meclisi değildi. Amerika'dan, İngiltere'den yardım dilenerek oturdukları koltukları koruyacaklarını sananlar o zamanlar Ankara'da değil, İstanbul'da çöreklenmişlerdi. Oradan Ankara'daki kuvayi milliyecilere veryansın ediyorlardı. Bunların başında 1923'te selameti İngiliz savaş gemisine binip kaçmakta bulan son Osmanlı padişahı Vahdettin geliyordu.

Büyük Millet Meclisi emperyalistlerden merhamet dilenmedi. Kurtuluş Savaşını örgütledi. Toplanır toplanmaz (26 Nisan 1920'de) Sovyet Rusya'daki devrimci hükümete başvurup emperyalizme karşı savaşta işbirliği önerdi. Yardım istedi. Sovyet Rusya'ya yollanan bu mektup Büyük Millet Meclisi Hükümeti'nin dış politikada attığı ilk adım oldu. Bu başvuru cevapsız kalmadı. Ankara'daki yeni Türkiye Hükümeti'ni ilk defa resmen tanıyan yabancı devlet Sovyetler oldu. Kurtuluş savaşımız boyunca yaptıkları yardımın değeri ise on milyonlarca altını geçti. Bugün bu gerçek de unutturulmak isteniyor ve karagün dostumuz Sovyetler düşman, emperyalistler ise dost gösterilmek için elden ne gelirse yapılıyor.

Sözü uzatmayalım. 23 Nisanı kutlamak, ulusal egemenliği savunmak için **"bayrağı alıp gelmek"** yetmez. Kurtuluş Savaşımızda aynı bayrak altında, fakat yanlış safta savaşanlar da oldu. Bunlar Hilafet ordusunda, Halifeyi savunduklarını sanarak dövüştüler, fakat aslında İngiliz'lere hizmet ettiler. Aynı yanlışı tekrarlamamak için 65 yıl önce verilen mücadeleyi iyi bilmek gerek.

Kurtuluş Savaşında savunulan ülkülere sahip çıkmadan 23 Nisan kutlanır mı? Bugünkü hükümet, Kurtuluş Savaşı'mıza damgasını basan ülkülerden hangisini savunuyor? Bırakın savunmayı, bu ülkülerden yasaklanmayan kaldı mı?

Varsın yasaklasınlar. Ulusal egemenlik sahipsiz değildir. İncirlik'te Amerikan askerlerine karşı direnen işçiler bir kere daha gösterdiler: Bugün ülkemizde demokrasi ve ulusal bağımsızlıktan yana güçleri birleştirecek olan güç işçi sınıfımızdır. Gerçek anlamıyla ulusal egemenlik onun öncülüğünde kazanılacaktır.

Türkiye Postası

Başarılı Türkiye Postası temsilcilikleri

Gazetemizin yayına girdiği günden beri, 60'ı aşkın temsilciliğimizin arasından Türkiye Postası merkez bürosuna düzenli bilgi veren, rapor gönderen, aldığı gazeteyi iadesiz yada az iade ile satan, paralarını muntazam ileten özellikle son altı

OKUYUCU POSTASI

Güzel 1 Nisan

Schwäbisch Gmünd kentinde 550'si Türkiyeli 6 bin işçi ve hizmetlinin çalıştığı Zahnrad fabrikasında işçi olarak çalışmaktayım. Bir nisan sabahı fabrikanın giriş kapılarında işçi ve sendika temsilcilerimizin sıcak selamlarıyla ve kırmızı karanfilleriyle karşılaştık. Temsilciler, her işçi ve hizmetlinin eline bir kırmızı karanfil ve 1955'den 1985 senesine kadar sendikal örgütümüzün öncülüğünde savaşarak kazandığımız ücret zamları ve sosyal kazanımlarımızı açıklayan özet listeleri verip tezgah başına uğurlamaları anlamlı ve sevindirici oldu.

İşçilerin aldıkları karanfilleri su doldurulmuş meşrubat şişelerinin içinde, işyeri tezgahlarının tepesine ve malzeme dolaplarının üzerine koydular. Koskoca halleler kırmızı karanfillerle güzel bir renk aldı. Bunun yanında birlik, dayanışma ve savaşım günü olan 1 Mayıs'ı da hepimizin aklına getirdi.

Yaklaşık bir sene önce sendikamız I.G. Metall'ın öncülüğünde yürüttüğümüz 35 saatlik çalışma haftası savaşımızın 6. haftasında bir adım ileri atarak 38,5 saatlik haftalık çalışma süresinin ücret kaybı olmaksızın 1 Nisan 1985'den itibaren başlanmasını kabul ettirmesini başardık. Bunu 35 saatlik çalışma hedefimiz için, ilk ve başarılı bir adım olarak görüyoruz.

38,5 saatlik haftalık çalışma kazanımı, kuşkusuz ki bir sene önce patronlara karşı 6 haftalık grev ve lokavt savaşımlarımızın bir ürünüdür. Eğer bizler o gün savaşmasaydık bu güzel 1 Nisan'da bu hakka kavuşamazdık. Eğer sınıfsal hak ve çıkarlarımızın uğrunda savaşan örgütlerle birleşmeyi becerirsek daha kazanacağımız çok güzel 1 Nisanlar olacaktır. Yer yüzünde bütün güzellikler kafamızın ve elimizin emeği ve değeridir. İnsanca yaşamak elimizdedir. O eller ki emeğine sahip çıkması için kendi birliklerinde birleşebiliyorsa...

Adının açıklanmasını istemeyen bir okur/ Schwäbisch/Gmünd

İşine geliyorsa çalış!

2,5 senedir bir Alman fırınında çalışıyorum. İşe başladığım ilk üç ay aylığımı biraz gecikme ile alabiliyordum. Ancak dördüncü aydan sonra patron aylığımı vermemeye başladı. Gidip aylığımı istediğimde, "bu ay işler kötü, satış yok, gelecek ay vereyim" cevabını alıyordum. Bu böyle 5-6 ay devam etti. Daha sonraları ise "işine geliyorsa çalış, işte kapı, dışarda da senin gibi milyonlarca işsiz var" demeye başladı. Ne yapacağımı şaşırdım. Bir yandan iş arıyorum ama bulamıyorum. Buradan çıksam işsizlik parası olarak alacağım 500 DM ile geçinmeye imkan yok. Geçinsem bile askerlik bedeli olan 15.000 DM veya yarın yuva kurmak istediğimde gerekli olan parayı nasıl denkleştirebilirim? Tabi buna benzer sorunlarla birçok genç de karşılaşıyor. Ama onlar gibi ben de ne yapacağımı bilemiyorum doğrusu...

A. Ç./Recklinghausen

Zeytin gibi namuslarını satıyorlar

Misafirliğe gittiğimiz bir komşuda Konya'nın bir kasabasından gelen birsiyle karşılaştım. Yedi kişilik bir aileymişler. 23 Senedir postahanede memur olarak çalışmasına karşılık aldığı aylık 47 bin liraymış. Ev kirası 10 bin liraymış ve yedi nüfus geçinebilmek için her fırsatı değerlendiriyorlarmış. Tabii rüşvet alarak. Ayrıca içi kabarık gelen mektuplar da açılıyormuş. Belki para vardır umuduyla. Bunları yapılan işlerden utanarak anlattı adamcağız. "Aldığımız para az, geçinemiyoruz da diyemiyoruz. Çünkü yerimizin boşalmasını dört gözle bekleyen binlerce işsiz var dışarda" diye devam etti misafir. Ben "bu kadar işsiz nasıl yaşıyor peki" diye sorduğumda yine utana sıkıla onu da anlattı. "Vallahi maksadım Türkiyeyi kötülemek değil ama ne yazık ki bu insanlar namuslarını zeytin satar gibi satıyorlar. Allah seni inandırsın kaçına şahit oldum. Öyle otellerde, kumarhanelerde büyük şehirlerde olduğu gibi değil. Daha da kötüsü, kocalar karılarını kendi elleriyle gelen müşteriye teslim ediyorlar. Daha neler neler var bilseniz. Ben de buraya gezmek için gelmedim, belki eş dost biraz yardım eder umuduyla geldim. Çaremiz kalmadı artık. Aklınız varsa memlekete dönmeyin, millet buralara gelmek için herşeyi yapmaya hazır." Vakit geç olduğundan kalktık yoksa adamcağız daha da anlatmaya devam edecekti.

Adının açıklanmasını istemeyen bir okurumuz/Darmstadt

Düşünüyorum

Ben bir gencim, bu gençlik yılına başka türlü girmeyi istedim. Biz gençlerin rüyaları çok renklidir, ama gözümüzü açtığımızda kapkara bulutlarla karşılaşırız.

Düşünüyorum daha benim gibi milyonlarca genci. Acaba bu gençlik yılına onlar nasıl girdiler? Sosyalist ülkelerdeki gençleri düşünüyorum. Bir de Etyopya'da açlıktan ölen gençleri, savaş altında, silah elinde savaşan gençleri, zindanlarda işkence altında yatan gençleri, düşünüyorum.

Ve sonra kendimi ve çevremdeki gençleri. Barış isteyince üstlerine füze dikilen, iş isteyince, hırsızlığa ve uyuşturucuya itilen gençleri.

Tüm bunları düşündükten sonra, kendi kendime soruyorum: Acaba bu renkli rüyalarımız nasıl gerçek olabilir? Verdiğim cevap ta şu: Birlik olup içinde yaşadığımız düzeni kazımalı, arkadaş.

Adının açıklanmasını istemeyen bir okur/Brüksel

OKUYUCU ŞİİRLERİNDEN SEÇMELER

Aydınlık günlerin özlemi

Günler geçiyor tasalı ve ağır
Günler geçiyor ışıksız,
karanlık
Günler geçiyor işkence
altında
Geçiyor günler bir, bir
İDAMLARLA.
Bir genç yazıyor
"Vasiyetnamesini"
idamından önce
Yaşamak bir türküyse,
en güzelini söylemeye
çalıştım.
Hergün yeni umutlar fışkırıyor
topraktan.
Yıkılmayın. Başınızı dik tutun.
Canlarım benim.
Faşizme karşı, büyük anayurt
savaşında
Tanya'nın sözleri çınlıyor
kulağımda
Kardeşler umudunuzu
kaybetmeyin
Yakın, yıkın faşistleri.
Bugün elindeki fırsatlarla
Faşistler saldırsada halkımıza
Umutlarımız yok olmadı daha
O güzel aydınlık yarınlara
Eyer canımızı vermişsek
uğruna
Gebedir ülkemiz, güleceğimiz
neşeli günlere
Duyun tüm yurtseverler!
Kulak verin ÖZGÜR'ün
sesine
Birlikte insin tokatlarımız
faşizmin ensesine.

Özgür/Mainz

Amerikalı öğrenciler otobüse binemezler mi?

Bir firmada şoför olarak çalışıyorum. Her sabah saat 8 ile 8.30 arası bahnhofun (tren istasyonu) karşısındaki bir bankaya mektup atıp, posta kutusundaki mektupları da bankanın firmaya verdiği anahtarla açarak alıp firmaya götürüyorum. Her sabah bu saatlerde bu bankanın önünde iki taksi bekliyor. 50 metre ilerde de taksi durağı olduğu halde. Dikkatimi çekti. Taksi şoförünün Türkiyeli olduğunu gördüm. Türkiyeli şoföre sordum;

– Hemşerim her sabah burada iki taksi, bu saatlerde bekliyorsunuz. Karşıda taksi durağı var. Siz ise ayrı olarak iki taksi bekliyorsunuz. Bu neden? diye sordum.

Türkiyeli şoför arkadaş şu cevabı verdi: ... mi?

Türkiyeli arkadaş bana:

– Vallahi orasını bilmiyorum, bize sadece söylüyorlar. Biz iki taksi gelip, öğrencileri alıp yurtlarına teslim ediyoruz ve paramızı da Behördeden (Eğitim Dairesi) alıyoruz. diye cevap verdi.

Ben o an düşündüm: geri kalmış ülkelerden gelen ve buradaki göçmen işçi çocuklarının hakları alabildiğine kısıtlanırken, bursları kesilirken, çıraklık yeri, eğitim yeri kısıtlanırken, binlerce genç işsiz sokaklarda bırakılırken, doğru dürüst eğitimden mahrum bırakılırken, gerici Kohl hükümeti ve onun ağa babaları ABD'den özel olarak seçilip gönderilen her öğrenciye ayrı bir

ı bilgi veren, rapor gönderen, aldığı gazeteyi iadesiz yada az iade ile satan, paralarını muntazam ileten özellikle son altı ay içinde özverili çalışmalarıyla satışı ve abone sayısını artıran, karşılaştığı aksaklıkları takip edip anında bizi uyaran ve ilişkiyi sürdüren, gazeteyi bölgesel haber, röportaj ve fotoğraflarla besleyen temsilcilerimize teşekkür ediyor, başarılı çalışmalarıyla örnek teşkil eden temsilciliklerimizi sırasıyla yayınlıyoruz.

FEDERAL ALMANYA

Heilbronn	München	Bremerhaven
Köln	Stuttgart	Otterberg
Marbach	Heidelberg	Münster
Gärtringen	Krefeld	Lübeck
Horb	Gensingen	Recklinghausen
Darmstadt	Freiburg	Oberdingen
Kassel	Mainz	Karlsruhe
Hildesheim	Wiesbaden	Wuppertal
Hannover	Siegen	

DİĞER ÜLKELER

Avustralya, Fransa, Danimarka, Isveç

TÜRKİYE POSTASI

Faşizme karşı, büyük anayurt savaşında
faşizmin ensesine.

Özgür/Mainz

Neye bedel?

Yüreğimde vardır yara,
Halimden biraz anla.
Çocuk küçük demeyin,
Sıra geliyor o'na.

Gelin birlik olalım,
Bedele karşı duralım,
Bizi borçlu koyanları,
Gücümüzle vuralım.

Böyle dostluk olmaz,
Dost dosta kazık atmaz.
İşsiz güçsüz dolaşırız,
On beş bin mark bulunmaz.

Gel gençler arasına,
Melhem ol yarasına,
Bizden bedel alanların,
Tuz ekelim yarasına.

Rıza GÜVENÇ/Bremerhaven

Zafere doğru

Giderken unutma!..
En zor dakikalarını yaşasan bile
Unutma, Emil!..
Zafer sesi gelirse,
Uyar beni, duyur gelinleri
Hani, o meşalenin alevleri yükselirken
Hani, isyan sesleri duyulurken
Zafer beni sorup;
Gelecek mi derse?
Yolda de
Unutma Emil!..
Ve yürürken,
Serin tut kalbini.
Hani hücrede yatarken
Yaşamın gücünü
senden almıştım
Ve demiştin ki,
Diren,
ümitsizleşme.
Dinç ol, korku duyma, tanıma
Ve eğer, ecel gelip kapını çalarsa.
Zafer benim de, ama unutma
Sen de gel.
Emil!..
Yarına sıcak,
dostuna güvenle bak
Belki orada, ufukta görürsün beni
Sor
Ümit gelir, bulur seni.

"Tamirci"/Şam

den? diye sordum.

Türkiyeli şoför arkadaş şu cevabı verdi:

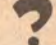
– Hergün iki Amerikalı öğrenci geliyor da, onları alıp yerlerine götürüyoruz.

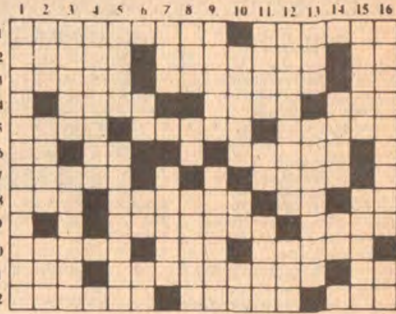
– Peki, bir taksi bu iki kişiyi yerlerine götüremez mi? Veyahut otobüslerle gidemezler

ABD'den özel olarak seçilip gönderilen her öğrenciye ayrı bir taksi tahsis etmekiedir. Biz göçmen işçiler bunun hesabını sormak için yerli sınıf kardeşlerimizle omuz omuza birlikte savaşalım.

E. Tunalı/Hamburg

BULMACA

SOLDAN SAĞA: 1. Uzun bir süre iç karışıklıklara sahne olup, bugün Marksist Sandinista hükümetinin yönetiminde bulunan ve sürekli Amerikan emperyalizmi tarafından tehdit edilen bir orta Amerika ülkesi - Petrokimyanın en önemli hammaddelerinden biri, 2. Ayıklama sınavı - İstanbul'da bir semt - **(Tersi)** Çok olmayan, 3. Yeşil renkli, işlenmesi kolay değerli bir taş - Kıbrıs'ta bir kent - Mağaramsı vahşi hayvan barınağı, 4. Dinsel tören - Tutsak - **(Tersi)** Genişliği, 5. Sicilya'da bir yanardağ - **(Tersi)** Saflığı bönlük derecesine kadar vardıran kişilere denir - Arzu, rica, 6. Eski dilde bir olumsuzluk eki - Kimyada nikelin simgesi - Evet anlamında bir kelime, 7. Müstahkem mevkilerde topun gerideki makine kısmını ve topçuları düşman ateşinden koruma yeri - Yayvan sepet, 8. **(Tersi)** Bağırsaklar **(eski dilde)** - Mantıksal usavurma ile ispatlanabilen bilimsel önerme - **(Tersi)** En kısa zaman süresi - Bir renk, 9. Serçegiller familyasından ötücü küçük bir kuş - Parlatıcı bir madde, 10. **(Tersi)** Meyvelerin şekerli suyla kaynatılmasıyla elde edilen içecek - **(Tersi)** Bir tembih sözü - Bir yerde ikamet eden insan topluluğu, 11. Yapma, yerine getirme - **(Tersi)** Türkçülük hareketinin önderlerinden ırkçı şair Ziya Gökalp'in bir şiir kitabının adı veya yeryüzündeki bütün Türklerin biraraya gelip kuracakları ideal ülkenin adı. (Sonradan Turan felsefesi ile birleştirildi) - **(Tersi)** Kimyada basit şekerlerin genel adı, 12. Kuzey Amerika'da bir ülke - **(Tersi)** Geyiğin dişisi - Ecdat, atalar.

YUKARIDAN AŞAĞIYA: 1. (1878-1953) yılları arasında yaşamış, ney çalması ve şairliğiyle ünlü, şiirlerinde çağının bozukluklarına geniş yer veren ve düzensiz yaşamıyla tanınan ozanımız, 2. Bir bağlantı edatı - Yemek, yiyecek **(Eski dilde)** - Anadolu'da yaşamış eski bir medeniyet, 3. Edirne'nin bir ilçesi - Aylardan beri kuruldu kurulacak denilen "soldaki" üçüncü partinin son günlerde liderliğine soyunan bayanın ön adı, 4. Adice, bayağı, 5. Bir iskambil oyunu - Birleşme, veya aynı fikirde olma, 6. Uluslararası trafikte Hollanda'yı simgeleyen harfler - Müzikte duraklama işareti - Eski dilde su, 7. Kokusu güzel olan bir çiçek türü - Yaramaz erkek çocuk, 8. Amerikayı simgeleyen harfler - Boru sesi - Bir bayan makyaj malzemesi, 9. Zehirli bir böcek - **(Tersi)** Herkesin içinde yapılan, gizli olmayan, 10. Bir erkek adı - **(Tersi)** Fizikte bir kanun - Türkü yada türkü havası, 11. **(Tersi)** Geri verme - Akıl - Kürtlerin bir kolu, 12. Yaklaşık olarak, hemen hemen - **(Tersi)** Çivi, 13. İrlanda Kurtuluş Ordusunu simgeleyen harfler - İstanbul'da bir semt, 14 **(Tersi)** Parazit, asalak - Vilayet, 15. Çanakkale'nin bir ilçesi - Tropikal bölgelerde esen bir rüzgar, 16. Güçsüz, dayanıksız ve sıkça hastalanan kişilere denir - Küçük çayır bitkilerinin genel adı.

GEÇEN SAYIDAKİ BULMACANIN ÇÖZÜMÜ

SOLDAN SAĞA: 1. İlyaehrenburg - Ne, 2. Biat - Esma - Şarbon, 3. Nakah - Aragon - Irg, 4. Imah Akitap - Ve, 5. Misl - Nikel, 6. Ito - Etme - Iki - Aç, 7. Nazik - Erebahum, 8. Ah - Simge - Aral - Te 9. Ala - Tan - Navarin, 10. Şra - Yat - Ge - Kas, 11. Aroga - Org - Önsezi, 12. Nisa - Ana - Aztek.
YUKARIDAN AŞAGIYA: 1. İbnisina - Şan, 2. Liam - Taharri, 3. Yakamoz - Laos, 4. Atahi - Isa - Ga, 5. Seki - Ya, 6. He - Alt - Mta, 7. Rsak - Megaton, 8. Emriveren - Ra, 9. Nat - Hg, 10. Gariiban, 11. Uşop Karaagöz, 12. Ran - Nihavent, 13. Gr - Ki - Ula - Se, 14. Bi - Kam - Rkek, 15. Norveç - Tiaz, 16. Engel - Yensid.

Türkiye Postası: 15 günde bir çıkar **Herausgeber:** Vereinigung für Völkerverständigung und Solidarität e.V. 100 Berlin 44, Donaustr. 1 Tel: (030) 624 60 92 **Verantwortlicher Redakteur:** Ahmet Kardam **Anschrift der Redaktion:** 4100 Duisburg 1, Moltkestr. 45 Tel: (0203) 34 03 97 **Herstellung:** Infomedia, 4100 Duisburg 1, Moltkestr. 45 **Druck:** Plambeck & Co. Druck und Verlag GmbH, 4040 Neuss, Xantenerstr. 7 **Banka Hesabı:** Vereinigung für Völkerverständigung und Solidarität, Postscheckkonto 461 432-100, BLZ 100 100 10 Postscheckamt Berlin-West **Abone Koşulları:** Federal Almanya ve Batı Berlin'de 6 aylık (12 sayı) 30 DM. 1 yıllık (24 sayı) 60 DM. **Temsilcilikler: Fransa-Paris.** Tel: 0-258 26 90 **Isviçre-Basel.** Tel: 061-22 15 91 **Hollanda-Amsterdam.** Tel: 020-90 85 46 **Ingiltere-Londra.** Tel: 01-340 47 39 **Danimarka-Kopenhag.** Tel: 01-707 506 **Isveç-Stokholm.** Tel: 08-367 576 **Batı Berlin.** Tel: 030-624 60 92

... ve alanlarda ve zindanda ve gizlilik koşullarında 1 Mayıs 1985

1 Mayıs Türkiye'de bu yıl da yasaklı. Işçiler bu yıl da uluslararası işçi sınıfının birlik, mücadele ve dayanışma gününü, bu geleneksel bayramı ağır gizlilik koşulları altında kutlayacak. Ama mutlaka kutlayacak. Zindanda, bir gecekondu odasında, bir işçi kahvesinde ve hatta işkence hücresinde...

Dünyanın geri kalan çok büyük bir kesiminde ise işçiler, emekçiler gene alanları dolduracaklar. Kimileri sosyalist toplumu kurmaktaki kararlılıklarını dile getirecek, kazanımlarının türkülerini söyleyecek. Kimileri, kapitalist sistemde yaşayanları barış, bağımsızlık, demokrasi için yürüyecekler, alanlardan taşacaklar.

1 Mayıs yaklaşırken Sol Birlik tarafından yayınlanan bildiri işte bu noktaları vurguluyor. Türkiye işçi sınıfı ve emekçileri **"1 Mayıs'ta saflarını sıklaştırmaya ve seslerini yükseltmeye"** çağrıyor. Sol Birlik'in bildirisinin son bölümünde ise şöyle deniyor:

"12 Eylül 1980'den bu yana 1 Mayıs yasaklanmıştır. 1 Mayıs'ı yasaklayanlar, işçilerin, köylülerin, aydınların, gençlerin, Türk ve Kürt emekçilerin birleşmesinden korkanlardır. Işçilerin dünyanın sosyalist ve kapitalist bütün öteki ülkelerdeki sınıf kardeşleriyle birlikte, aynı gün, aynı amaçlar için omuz omuza, kardeşçe, barış, demokrasi ve sosyalizm talebini yükseltmesinden telaşa kapılanlardır.

Iş, ekmek, özgürlük mücadelesinde **Sol Birlik**'te birleşelim!

•

Sol Birliğin gazetesi Sol Birlik 1 Mayıs'ta çıkıyor

1984 Aralık'ında **Kürdistan Öncü Işçi Partisi, Türkiye Işçi Partisi, Türkiye Komünist Emek Partisi, Türkiye Komünist Partisi, Türkiye Kürdistanı Sosyalist Partisi, Türkiye Sosyalist Işçi Partisi** tarafından kurulan **Sol Birlik** 1 Mayıs'tan itibaren bir gazete yayınlamaya başlıyor. Adını da **Sol Birlik**'ten alan gazete bu birliğin pekişmesine ve kalıcılaşmasına olumlu yönde katkıda bulunacak.

Ruhi Su ile altı Alman yazarının dayanışması

Büyük müzik ustası **Ruhi Su**'ya yurtdışında tedavi olabilmesi için dahi pasaport verilmemesi üzerine Federal Almanya'nın sanat ve edebiyat alanında adları ilk sıralarda yeralan altı ünlü sanatçı ve yazarı Türkiye Kültür Bakanlığına başvurarak, **Ruhi Su**'nun tüm tedavi giderleri-

TBMM'ye başvuran öğrenciler de tutuklandı

Türkiye'de dilekçe veren öğrenci hemen tutuklanıyor

Türkiye'de en çok baskı altında tutulan kesimlerden birisi de gençlik. Haklarını aramak için girişimde bulunan ve anayasada yazılı **"dilekçe verme hakkını"** kullanmak isteyen her öğrenci derhal gözaltına alınıyor yada tutuklanıyor. Bunun son örneği, Gazi Üniversitesi öğrencilerinden 14 kişilik bir grubun, **"dertlerini anlatmak için Meclis'e gittikleri için"** tutuklanmaları oldu.

Gazi Üniversitesi'nden 14 öğrenci Halkçı Parti milletvekilleri **Cüneyt Canver** ile **Fikri Sağlam**'ın daveti üzerine **"ek sınav hakkı"** sorunlarını dile getirmek üzere, 3 Nisan günü Büyük Millet Meclisi'ne geldiler. Kapıda nöbetçiler tarafından adları ve adresleri alınan öğrenciler, daha sonra Meclis içinde milletvekilleriyle görüştüler. Ertesi gün, sabah erken saatlerde polis tarafından evlerinden toplanan gençler, önce gözaltına alındılar, ardından da sev-

lise davet edenlerin kendileri olduklarını söylediler ve **"Bizi de gözaltına alacaklar mı?"** diye sorarak, olayın **"Meclisin saygınlığına gölge düşürdüğünü"** belirttiler.

Hatırlanacağı gibi, daha önce de Istanbul'da **"ek sınav hakkı"** için imza toplayan öğrenciler aynı şekilde gözaltına alınıp tutuklanmışlardı.

Ankara'da, öğrencilerin Meclis'e gelmelerinden bir gün önce de, yaklaşan Üniversite Seçme Sınavları dolayısıyla öğrencilerle ve öğretim üyeleriyle röportajlar yapmak üzere, Istanbul Teknik Üneiversitesi Inşaat Fakültesi'ne giden **Cumhuriyet** gazetesi muhabiri **Asiye Uysal** da, 4 saat süreyle gözaltına alınarak görevini yapması engellendi.

Polisler tarafından Maslak karakoluna götürülen Uysal'a, Inşaat Fakültesi'ne niçin geldiği soruldu ve elindeki notlar alınmak istendi.

Özal'ın "Amerika çıkarması" olarak nitelenen ABD gezisi başarılı geçti... ama kimin için?

Kim, kime "çıkarma" yaptı: Özal ABD'ye mi, yoksa Reagan Türkiye'ye mi ?

Başbakan Turgut Özal'ın 27 Mart'ta başlayan ve 11 gün süren ABD gezisi, Türkiye boyalı basınında **"Türkiye'yi ABD'ye tanıtma çıkarması"** olarak günlerce propaganda edildi.

Basının yazdıklarına bakılırsa, Özal, Reagan'a ve yönetimine **"Türkiye'nin stratejik önemini"**, **"Türkiye'nin politikasını"** ve **"ihtiyaçlarını"** çok **"başarılı"** bir şekilde anlatmış, başkan Reagan'ı ve ABD yöneticilerini çok **"etkilemiş"**ti. Hatta Reagan, Özal'dan o kadar çok etkilenmiş ki, 2 saatlik görüşme sırasında çok iyi birer **"arkadaş"** da olmuşlardı. Dolayısıyla Özal'ın ABD **"çıkarması"** umulanın da üzerinde çok **"olumlu"** ve çok **"başarılı"** geçmişti.

Özal'ın ABD gezisinin **"başarılı"** geçtiğinden kuşku yoktu. Ama kimin için? Reagan yönetimi için mi, Türkiye için mi? Yanıt bekleyen soru buydu. ABD gezisinin ardından bir Amerikalı yetkilinin, **Los Angeles Times** gazetesinde yayınlanan sözleri, hem bu sorunun yanıtını hem de gezinin **"başarılı"** olmasının nedenini çok iyi açıklıyordu. Bu yetkili şöyle diyordu: **"Türkiye Amerikan dış politikasının başarısıdır. Sovyetlerle komşu olan bu ülke, Sovyetler için tedirginlik kaynağıdır. Türkiye aleyhinde çeşitli propagandalar yapılıyor ve bu ülke dışarıda parlak bir görünüme sahip değildir. Ancak Amerika'nın en yakın dostlarından biridir."**

Gerçekten de Reagan, kendi dış politikasının eseri olan 12 Eylül sonrası Türkiye'sinin Başbakanı Turgut Özal'ın ABD'nin **"Türkiye valisi ağzıyla"** anlattıklarını büyük bir hoşnutlukla dinlemiş ve ABD yönetiminin istediği politikayı Türkiye'de yürütmeye de-

Gırgır Dergisinden

toplanmaktaydı:

• **1985 yılının 19 Aralığında süresi dolacak olan Savunma ve Işbirliği Anlaşmasının (SIA) tekrar müzakereye gerek kalmadan otomatikman yenilenmesi.**

• Özal hükümetinin, imzalamakta zorlandığı yeni IMF reçetesine itiraz etmemesi.

• **Papandreu hükümetinin Yunanistan'daki Amerikan askeri üslerini kapatması halinde, bu üslerin Anadolu topraklarına yerleştirilmesinin prensip olarak kabul edilmesi.**

• ABD yönetiminin 1986 yılı için Türkiye'ye vermeyi önerdiği

ciler kurulmasına izin verilmesi.

• ABD için de başağrısı olan Kıbrıs sorununun çözümü için, Özal hükümetinin Denktaş'ı Birleşmiş Milletler aracılığıyla yapılacak ikinci bir **"zirve"**ye razı etmesi.

Ve Özal'ın verdikleri

Özal'ın, SIA anlaşmasının hiçbir müzakereye gerek kalmadan yenilenmesine razı olacağı, daha ABD gezisi başlamadan basında yeralmıştı. Hatırlanacağı gibi, 1979 yılında, Demirel hükümeti tarafından imzalanmış ve 12 Eylül'den sonra da generaller tara-

vunma Bakanı **Weinberger**'le yaptığı gizli görüşme sırasında prensip olarak **"evet"** dediği, ABD yönetimi çevreleri tarafından açıklandı.

Özal, ABD'den ayrılmadan önce IMF Başkanı **Jasques de Larosiere** ile de bir görüşme yaptı ve bu görüşmeden sonra, **"Sorun halledildi. Bir yıllık yeni bir anlaşma konusunda görüş birliğine vardık. Sarılıp kucaklaşarak ayrıldık"** diyerek, ABD yönetiminin bu isteğini de yerine getirmiş oldu.

Askeri **"yardımlar"** konusunda ise Özal'dan eksiksiz bir "show" izledik. ABD yönetiminin 1986 yılı için Türkiye'ye yapacağı yardımı, Türkiye'deki rejimin bütün ısrarına rağmen, 1 milyar doların üzerine çıkarmayacağı kesindi. Üstelik, Özal'ın ABD'ye ayak bastığı gün, ABD Senatosu'nun Dış Ilişkiler Komitesi, Reagan'ın verilmesini önerdiği 785 milyon dolarlık askeri yardımın 715 milyon dolara indirilmesi yönünde bir karar almıştı. Özal bu haberi öğrendiğinde büyük bir pişkinlikle, **"Biz yardım dilenmiyoruz, ticaret yapmak istiyoruz"** diyerek, bu konuda da ısrarcı olmayacağını ilan etti. Türkiye boyalı basınının yazarları da **"Özal, Türk-ABD ilişkilerini daha sağlıklı temellere oturtacak bir politikanın temellerini attı"** diyerek, Özal'ın bu tutumuna günlerce alkış tuttular.

Türkiye toprakları üzerinde Sovyetler Birliği'ne karşı yıkıcı yayın yapacak Amerikan vericilerinin kurulması ve Kıbrıs konusunda Özal'ın ne söylediği ya da bu konuda Ankara'nın nasıl bir tavır takınacağı henüz kesinlik kazanmış değil.

Özal'ın da bütün bunlara karşı-

ni üstlendiklerini bildirdiler ve sanatçıya yurtdışına çıkış izni verilmesini istediler. Sözkonu başvuru mektubunu imzalayan Alman yazar ve sanatçılar şunlar: **Heinrich Böll** (1972 yılı Nobel Edebiyat ödülü), **Günther Grass** (Çağdaş Alman edebiyatının en ünlü romancı ve yazarlarından. Ayrıca Federal Almanya'daki barış hareketinin aktif militanlarından), **Siegfried Lenz** ("İşgal Altında" ve "Almanca Dersi" kitaplarının yazarı. Yaşayan Alman yazarlarından en iyilerinden biri olarak tanınıyor), **Günther Wallraff** (Federal Almanya'nın en iyi ve en ünlü röportaj yazarı, gazeteci), **Wolf Biermann** (Politik şarkı bestecisi ve şarkı sözü yazarı), **Ingeborg Drewitz** (Batı Berlinli ünlü kadın yazar).

Böll, Grass, Lenz, Drewitz, Wallraff ve Biermann'ın ortak mektupları aynen şöyle:

Ünlü Türk ses sanatçısı ve bestecisi Ruhi Su'nun ağır hasta olduğunu öğrendik. Televizyondan, plaklardan, radyodan ve konserlerinden tanıdığımız Ruhi Su'nun çalışmalarını uzun süreden beri takdirle izliyoruz.

Sayın Ruhi Su için burada, Federal Almanya'daki çeşitli özel kliniklerde tedavi görme olanağı var. Birçok doktor -uluslararası üne sahip, Aşağı Saksonya Eyalet Hastanesi uzmanlarından Dr. Lotze gibi- kendisini misafir etmeye ve tedavisini üstlenmeye hazır. Belki tedavisinden sonra, şu sıra sağlık nedenlerinden ötürü yürütemediği çalışmalarına yeniden başlayıp birkaç radyo ve televizyon programlarını gerçekleştirebilir.

Yaşlılığı ve hastalığının ağırlığı yüzünden tedavisinin ertelenmesi sözkonusu olamayacağı için, sizden insancıl nedenlerle olabildiğince çabuk yolculuk izni verilmesini rica ediyoruz.

İvedi ve bürokratik olmayan bir karar umudu ve derin saygılarımızla.

altına alındılar, ardından da sevkedildikleri sıkıyönetim mahkemesi tarafından, **"Toplantı, gösteri ve yürüyüş kanunu"**nu çiğnedikleri gerekçesiyle tutuklandılar.

Konuya ilişkin olarak bir basın toplantısı düzenleyen Halkçı Parti milletvekilleri **Cüneyt Canver** ve **Fikri Sağlam**, öğrencileri Mec-

istendi.

Bu arada muhabirin geçmişte ne gibi **"eylemleri"** olduğu da araştırıldı. Üniversite gençliğinin sorunlarını kamuoyuna yansıtmaya çalışan bir gazetecinin bu şekilde 4 saat süreyle gözaltında tutulması, gençlik üzerindeki baskıların bir başka örneğiydi.

kayı Türkiye'de yürütmeye devam etmesi konusunda Özal'a **"moral ve destek"** vermişti.

ABD'nin bekledikleri

Reagan yönetiminin Turgut Özal'dan duymak istedikleri ve beklentileri başlıca şu noktalarda

için Türkiye'ye vermeyi önerdiği 785 milyonu askeri, 150 milyonu ekonomik ve 4 milyonu da eğitim olmak üzere toplam 939 milyon dolarlık **"yardımın"** yetersiz bulunmaması.

• **Sosyalist ülkelerin içine yayın yapan "Amerika'nın Sesi" radyosu için Türkiye topraklarında da veri-**

lül'den sonra da generaller tarafından yürürlüğe sokulmuş olan bu 5 yıl süreli anlaşma, Türkiye'deki ABD ve NATO üslerinin kullanılmasına izin veriyor.

Yunanistan'daki Amerikan üslerinin kapatılması halinde, bunların Türkiye topraklarına yerleştirilmesine de Özal'ın, ABD SA-

Fikirleri iktidarda ama kendisinin hapiste oluşu hukuksal bir mantıksızlıktı

Faşistler arası pazarlık bağlandı: Türkeş serbest !

Dört buçuk yıl tutuklu kaldıktan sonra MHP'nin başı, Türk faşist hareketinin liderlerinden **Alparslan Türkeş** tahliye edildi. 12 Eylül öncesinde binlerce yurtseverin canına malolan kanlı faşist terörün başlıca sorumlusu olan ve sıkıyönetim mahkemesinde **"anayasayı zor yoluyla değiştirmek için silahlı çete oluşturmak"**tan bir dizi cinayette infaz emrini **"bizzat vermiş olmak"**a kadar her biri idamı gerektiren suçlarla yargılanmakta olan Türkeş'in tahliyesi herhangi bir **"sürpriz"** etkisi yaratmadı. Özellikle son bir ayda tekelci basında sistemli bir biçimde yeralan ve Türkeş'in sağlık nedenleriyle tutuklu bulunmasında **"sakınca"** olduğuna ilişkin doktor raporlarından söz eden haberler, kapalı kapılar ardında sürdürülen pazarlıkların sonuçlandığını ve faşist rejimin Çankaya, genel kurmay başkanlığı ve hükümetteki elebaşılarının Türkeş'in serbest bırakılmasına karar verdiklerini gösteriyordu. Nitekim Anka-

ra 1 Numaralı Sıkıyönetim Mahkemesi bu yönde karar verdi ve 14 Eylül 1980'den bu yana tutuklu bulunan başkatil Türkeş **"özgürlüğü"**ne kavuştu. Böylece **"fikirleri iktidarda olduğu halde kendisi hapishanede olan"** Türkeş'in durumundaki **hukuksal sakınca** da giderilmiş oldu.

Bu arada sıkıyönetim mahkemesinin **"bağımsız"** yargıçları tahliye kararını verirken hukuksal incelikler (!) de gösterdiler ve Türkeş hakkında Ankara Askeri Mevki Hastanesi'nce verilen **"gözetim altında kalması sağlığı için sakıncalıdır"** raporunu gözönüne almadıklarını, ancak sanık hakkında yeterli delillerin toplandığını ve **"suç vasfının değiştiğini"** belirterek tahliye kararı verildiğini açıkladılar.

Mahkemenin bu **"bağımsız yargı"** gösterisi MHP'li faşistlerle, generaller arasında yapılan pazarlığın ilginç ipuçlarını da dışarı vuruyordu. Mahkeme, sözkonusu sağlık raporunu geçersiz sayarken aldığı kararda, **"mahkemece böyle bir rapor istenmesine ilişkin herhangi bir karar alınmamış olmasına rağmen raporun gönderilme sebebi anlaşılmamıştır"** denerek raporun Ankara Sıkıyönetim Komutanlığına iadesine karar veriliyordu. Üstelik mahkeme bu **"iade"** kararını anayasanın **"Mahkeme bağımsızdır. Hiçbir merci onların kararlarına etkide bulunamaz"** biçimindeki 168. maddesine dayandırılıyordu. Böylece yargı bağımsızlığı vurgulanıp hamamın namusu kurtarıldıktan sonra aynı **"bağımsız"** askeri yargıçlar **"suç vasfının değiştiği"**ni kabul ederek tahliye kararı veriyorlardı. Ancak MHP duruşmaları boyunca Türkeş'in suç vasfında ne gibi bir değişiklik olduğu ve suçun 4,5 yıllık bir tutukluluk halinden sonra tahliyeyi gerektirecek kadar nasıl **"hafiflediğini"** sıkıyönetim mahkemeleri geçiştiriyorlardı.

Bu pazarlıklardan serbest bırakılan Türkeş'in tahliyesi, MHP'li faşist komandoların hapishane kapısında başlayıp Türkeş'in evinin önüne kadar süren ve gelen haberlere göre halen de sürmekte olan **"zafer gösterileri"**ne yol açtı. Çok sayıda MHP'li tosuncuk başbuğlarını **"Başbuğ Türkeş"** diye hapishane kapısında karşıladılar. Polis bu açık mitingi sadece göstermelik güvenlik önlemleri alarak izledi. Türkeş'in evinin önünde ise komandolardan oluşan nöbet timleri oluştu ve nöbetler MHP'nin illegal örgütlenmesinde birim örgütünü oluşturan **"obalar"** tarafından tutuluyor.

Öte yandan Türkeş'in tahliyesini boyalı basın **"hoşnutluluğunu"** gizlemeye gerek görmeksizin birinci sayfasından duyururken, MC döneminde Türkeş'le çeşitli biçimlerde işbirliği yapmış olan eski siyasetçilerin de vakit geçirmeksizin **"geçmiş olsun"** ziyaretlerine başlamaları dikkati çekti.

Orhan Taylan'a gönderilen "dayanışma paketi"ne bile sıkıyönetim elkoydu

Hatırlanacağı gibi, Amsterdam Güzel Sanatlar Akademisi geçen yıl, askeri cezaevinde tutuklu bulunan **Orhan Taylan**'ı misafir öğretim üyesi olarak Hollanda'ya davet etmiş ve bu konuda Türkiye'deki yetkili makamlara da resmen başvurmuştu. Ama yapılan bu resmi başvuruya, **"Bu cezaevinde böyle birisi yoktur"** diye yanıt verilmişti.

Bu yanıttan sonra, Hollanda'da ressam Orhan'la dayanışma için bir inisiyatif oluşturan Sanatçılarla Dayanışma Örgütü Hollanda Seksiyonu (AIDA), FNV Kültür Sendikası, Ressamlar Sendikası (BBK) ve Hollanda-Türkiye Dayanışma Komitesi (NTKVD), görsel sanat alanında çalışan kuruluşlara ortak bir çağrı yapmışlardı. Bu çağrıda, bir yandan Orhan Taylan'ın cezaevinden kurtarılması için imza kampanyası açıldığı belirtiliyor, bir yandan da Orhan Taylan'a, cezaevinde resim çalışmaları yapabilmesi için resim malzemesi gönderilmesi öneriliyordu.

Bu çağrı üzerine, başta Hollanda Kraliyet Akademisi olmak üzere 7 akademi, 5 müze, 7 ressam örgütü ve benzeri 23 kuruluş, 21 Aralık 1984 günü, resim malzemelerini içeren bir paketi Sağmalcılar Cezaevine postaladılar. Ayrıca 23 Şubat tarihinde de O. Taylan'a bir mektup yazdılar. Bu mektuba 12 Mart günü yanıt veren Orhan Taylan, kendisine gönderildiği bildirilen paket için bütün kuruluşlara teşekkür ediyor, ama böyle bir paketin varlığını ilk defa duyduğunu ve cezaevi yönetiminin kendisine böyle bir paket vermediğini bildiriyordu.

ANAP'ın 1. Kongresi kanatların "it dalaşı" içinde geçti

Anavatan Partisi'nin (ANAP) 1. Büyük Kurultay'ı 13 Nisan Cumartesi günü Ankara'da toplandı. İki gün süren kongre beklendiği gibi Turgut Özal'ın **"mutlak"** egemenliği altında geçti. Ancak bunda Özal'ın rakipsiz lider niteliğinden çok, kongre öncesinde kapalı kapılar ardında yapılan pazarlıkların payı var. Nitekim kongre öncesinde boyalı basının **"ANAP'taki aşırı uçlar eritilecek"** biçimindeki **"dilek ve temenniler"**in pek işe yaramadığı, yamalı bohça ANAP'ın ilk kongresinde faşist MHP kökenliler ile MSP'nin gerici kanatlarından gelip ANAP'ta yuvalananların varlıklarını ve iç disiplinlerini **"başarıyla"** koruduklan gözlendi. Partide büyük ağırlığı olduğu ileri sürülen ve **"Adaletçiler"** olarak anılan eski AP'lilerin ise salondaki gövde gösterilerinde de pek esamileri okunmadı.

Kongreyi izleyen konuklar arasında bulunan ABD Ankara Büyükelçisi Hupe'nin Özal'ı kutladıktan sonra **"Türkiye'de demokratik hayatın şahitliğini yapmaya geldim"** deyişi ise **"bozacının şahidi şıracı"** halk deyişini anımsattı.

Parti içindeki **"eğilimlerin"** gücü hakkında fikir verebilecek olan Genel Yönetim Kurulu seçimlerinin sonuçları gazetemiz baskıya girerken henüz belli olmamıştı.

lık ABD yönetiminden bazı istekleri vardı. Bunlar başlıca şu noktalarda toplanıyordu:

• **Askeri yardımlar artırılmasa da olurdu, ama büyük bölümü borç biçiminde verilen bu yardımların önemli bir kısmı faiz ve ana para ödemesi biçiminde tekrar ABD'ye gidiyordu. Örneğin ABD yönetiminin 1986 için verilmesini önerdiği 785 milyon dolarlık askeri yardımın 381 milyon doları, yani yarısına yakın bir bölümü, faiz ve ana para olarak kesilecekti. Onun için ABD yönetimi bu "yardımın" daha büyük bir kısmını "bağış" biçiminde vermeli ve "kredi" biçiminde verdiği bölüm üzerindeki faizleri de düşürmeliydi.**

• ABD yönetimi askeri **"yardım"** yerine, Türkiye'de ortak silah sanayii kurulmasına ve bu silahların ortaklaşa Ortadoğu ülkelerine satılmasına yönelmeliydi.

• **Türk tekstil sanayii ürünlerine ABD'nin koyduğu engeller kaldırılmalı ve Türkiye'nin ABD pazarlarına daha çok mal satması sağlanmalıydı.**

Tümü de Türkiye'nin ABD'ye olan bağımlılığını daha da artırmaktan başka bir sonuç vermeyecek bu isteklere karşılık Özal, ABD yönetiminden **"kuru vaadden"** başka bir şey alamadı.

Ama boyalı basın **"Reagan'ın kendisine iki saat zaman ayırması bile başlı başına büyük başarıdır"** diyerek **"Özal propagandasını"** bütün hızıyla sürdürdü.

ABD gezisi tamamlanıp da Özal Türkiye'ye döndüğünde, bu geziden geriye kalan, Reagan'ın Türkiye'ye yaptığı yeni bir "çıkarma" ve bunun karşılığında da, hem ülke içinde hem de uluslararası planda sıkışmış olan Özal'a çok ihtiyaç duyduğu ABD desteği idi.

DÜZELTME

Geçen sayımızda kesin dönüş yapan emekçilerle ilgili olarak yayınladığımız ve **Laif Fotoğraf Ajansı**'ndan aldığımız resimlerin alt yazılarında kimi yanlışlıklar oldu. Örneğin birinci sayfa fotoğrafında dönüşünden pişman olduğunu belirttiğimiz işçiler fotoğrafta yeralan yurttaşlar değildi. Düzeltir özür dileriz.

GEW ve Töb-Der ortaklaşa bir seminer düzenlediler

22 ve 24 Mart günleri arasında, Eğitim ve Bilim Sendikası **(GEW)** ve **TÖB-DER**, Siegen kentine yakın Freudenberg kasabasında **"Gelişme ve az gelişme süresinde Türkiye'nin sorunları"** konulu ortaklaşa bir eğitim semineri düzenlediler. Seminerin ilk iki günü, Türkiye'deki politik gelişmelere ayrılırken üçüncü gün gerek Türkiye'de gerekse de Federal Almanya'daki eğitime ilişkin sorunlar tartışıldı.

GEW Genel Başkanı **Dieter Wunder**, seminerde yaptığı konuşmada GEW ve TÖB-DER arasındaki dayanışma ve ortak çalışmanın önemi üzerinde durdu ve 30'lu yıllarda Hitler faşizminden kaçan Almanların Türkiye'ye sığınmaları o günlerde ne denli önemli bir dayanışmaysa, bugün de faşist cuntanın erke gelişinden bu yana Federal Almanya'ya gelen sığınmacılarla dayanışmanın aynı derecede önemli olduğunu vurguladı.

TÖB-DER Genel Başkanı **Gültekin Gazioğlu** ise yaptığı konuşmada Türkiye'de öğretmenlere yapılan baskıları anlatarak özellikle sürgündeki eğitim emekçileri ile ve onların memlekette kalmış aileleri ile yapılan dayanışmanın önemini belirtti.

Üçüncü gün, seminere katılan eğitimciler Türk çocuklarının diğer uluslardan öğrencilerle bir arada okutulmalarını, bir yandan da anadilin sistematik olarak ve eşdeğerde tutularak Alman eğitim sistemi içinde verilmesini savundular. Seminer sonunda şu kararlar alındı:

- GEW ve TÖB-DER arasındaki ortak çalışma geliştirilmeli, Alman eğitimciler düzenli yapılacak toplantılarla Türkiye konusunda aydınlatılmalı, GEW'li Türkiyeli öğretmenlerin daha aktif görevler almaları sağlanmalıdır.
- Türkiye'deki tutuklularla, TÖB-DER'le olan dayanışma arttırılmalıdır.

Söyleşimiz seminerde ...

Fransa'da yeni bir ırkçı saldırı

Fransa'da yabancılara yönelik saldırılara bir yenisi daha eklendi. **Mehmet Değer** adındaki Türkiyeli bir genç, Fransız neo-faşistlerince geceleyin saldırıya uğrayarak ağır şekilde yaralandı. Kaburga kemikleri zedelenen yanak kemiği kırılan **Değer** giftiği karakolda polislerin olaya ilgisizliği ile karşılaştı.

Saldırı olayının gerçekleştiği bölgede **Le Pen** liderliğindeki **Front National**'in (Milliyetçi Cephe) yüzde 20 oy aldığı, polisin bölgede neo-faşistlerin cirit atmasına göz yumduğu ve son on gün içinde bunun üçüncü olay olduğu bildirildi.

CGT Sendikası ve öteki anti-faşist örgütler Mehmet Değer'e sahip çıkarak, saldırganların bulunup cezalandırılmasını istediler. Bu arada Fransa'da yaygınlaştırılan yabancı düşmanlığı ve ırkçılık sonucu polis ve neo-faşistlerce bir yıl içinde 17 kişinin öldürüldüğü, 30'un üzerinde yabancının ağır yaralandığı vurgulandı.

Hannover'deki ilerici göçmen kuruluşlar yoğun bir kampanya örgütlediler

Özal'ın Federal Almanya gezisine karşı demokrasi güçlerinin protesto eylemleri

ABD'ye yaptığı geziden sonra, başbakan Turgut Özal şimdi de, Hannover fuarı bahanesiyle, gayri resmi olarak çağrıldığı Federal Almanya'ya geliyor. İnsan haklarının ve demokratik özgürlüklerin kabaca ayaklar altına alındığı bir rejimin başbakanının, bir fuar bahanesiyle davet edilmesi ve F.Alman başbakanı **Kohl** tarafından resmen kabul edilecek olması, Türkiyeli ve Alman ilerici kamuoyunun geniş tepkisine yol açmış bulunuyor.

Gazetemizin baskıya girdiği 17 Nisan günü başlayıp 24 Nisan'a kadar sürecek olan ve Türkiye'yi de **"kardeş ülke"** ilan etmiş bulunan Hannover Fuarı boyunca, Özal'ı ve Türkiye'de insan haklarının çiğnenmesini protesto amacıyla bir dizi eylem örgütlenecek.

KOMKAR, BİRLİK YOLU ve **FİDEF**'in Hannover örgütleri, hafta boyunca kentin en işlek yerinde ortak standlar açarak Özal'ı protesto eden, Türkiye'deki ekonomik durumun gerçek yüzünü sergileyen ve insan haklarının durumunu açıklayan üç bildiri dağıtarak Alman kamuoyunu aydınlatacaklar. Gene üç örgüt, hafta içinde bir yürüyüş ve bir de açık oturum düzenleyecekler.

Amerika'ya yaptığı gezi sırasında ABD'nin eski dışişleri bakanlarından Henry Kissinger'e 25 bin dolar ödeyip kendisini övdürten Özal, Federal Almanya'ya gelmezden önce de, Alman gazetelerine paralı ilanlar vererek "satış faaliyetini" sürdürdü.

Fuar açılışının ilk günü olan 17 Nisan'da ise, **Alman Sendikalar Birliği** DGB'nin Hannover örgütü, saat 18'de Otto-Brenner-Strasse'deki DGB-Haus'da bir protesto toplantısı düzenliyor. Sendikanın şube başkanı **Norbert Knopf**'un açacağı bu toplantıya konuşmacı olarak IG-Chemie-Papier-Keramik Sendikası'ndan **Özcan Sağlam** ve IG Metall Sendikası'ndan da **Yılmaz Karahasan** katılıyorlar.

Altı örgütün açıklaması

Öte yandan Federal Almanya'daki Türk ve Kürt emekçilerinin yığın örgütlerinden altısı, Alman kamuoyuna yaptıkları bir basın açıklamasıyla, Özal'ın Federal Almanya'ya gelişini ve Başbakan Helmut Kohl tarafından resmen karşılanmasını protesto ettiklerini duyurdular. **BİRLİK YOLU, DİBAF, FİDEF, GERÇEK ADK, KKDK** ve **KOMKAR**'ın ortak imzalarıyla yapılan açıklamada, Turgut Özal'ın geçen yıl olduğu gibi bu yıl da, Avrupa kamuoyunun tepkisi dikkate alınarak resmen davet edilmeyip, ancak fuar bahanesiyle çağrılabildiğine ve bu davetten amacın, **"özellikle Avrupa Konseyi'nin Nisan toplantısı öncesi Turgut Özal'a ekonomik, politik ve askeri destek sağlamak"** olduğuna işaret edilerek, demokrasiye geçtiği iddia edilen Türkiye'deki gerçek tablo şöyle sergilendi:

- **"Aydınlar Dilekçesi"ni imzalamış olanlardan 56'sı hakkında açılan dava hâlâ sürmektedir.**
- **Barış Derneği davasında bir kısım yöneticiler bırakılırken 2. Barış Derneği davası açılmıştır.**
- **DİSK yöneticileri serbest bırakılmış fakat DİSK davası daha da genişletilmiştir.**
- **Son bir yılda düşüncelerinden ötürü çok sayıda insan tutuklanmıştır.**
- **1984 Ağustos'undan bu yana onlarca Kürt köyü basılmış, binlerce Kürt yurttaşı dövülmüş ve tutuklanmış, çok sayıda Kürt öldü-**

FKP Kadın Seksiyonu ile Türkiyeli kadınları temsil eden bir delegasyon biraraya geldi

FKP'nin Türkiyeli kadınlarla dayanışma toplantısı

Fransız Komünist Partisi **(FKP)** Politik Büro üyesi ve Kadın Seksiyonu sorumlusu **Gisele Moreau**, 28 Mart günü Paris'te Türkiyeli kadınlarla bir görüşme yaptı. Basının da çağrılı olduğu bu toplantıya, ayrıca Paris bölgesinden FKP milletvekili, senatör, il genel meclisi ve belediye meclisi üyesi kadınlar da katıldılar.

Türkiyeli kadınlar delegasyonu **Beria Onger** (İKD Genel Başkanı) **Aynur Hayrullahoğlu** (işkence altında öldürülen **Mustafa Hayrullahoğlu'nun** eşi), **Gül Acar** (Fransa Kürdistanlı İşçiler Derneği temsilcisi), **Esin Şimşekel** (FTIB Kadın Seksiyonu sorumlusu) ve **Şükran Gemrik**'den (IKD Samsun şubesi) oluşuyordu. Konuşmasın-

Foto: Suret-Canale Frederic

Soldan sağa: Gül Acar, Esin Şimşekel, Gisele Moreau, Şükran Gemrik, Beria Onger, Aynur Hayrullahoğlu

ÖZETLE

Newroz kutlamaları

Kürt halkının Newroz bayramı Kopenhag, Atina, ve Paris'te kutlandı. Danimarka'nın başkenti Kopenhag'da bini aşkın Kürt ve Türk'ün izlediği geceye Heval ve Nizamettin Arıç **da katıldılar. Yunanistan'ın başkenti** Atina'**daki toplantıyı ise IGD, Birlik Yolu, Özgürlük Yolu, Irak Demokratik Öğrenciler Birliği İran Demokratik Öğrenciler Birliği ve Avrupa Kürt Öğrenciler Örgütü'nün Yunanistan Bölümü ortaklaşa düzenlediler. Paris'teki Newroz kutlamaları, A. Rızgari, Anadolu-Der, ATT, Denge Komal, Emeğin Birliği, FTIB, Gerçek, Işçi Gerçeği, KKDK, KOMKAR, Kurd-Kom, Kurtuluş, Partizan Yolu, Proleter Dayanışma, ve Tekoşin taraftarlarınca ortaklaşa yürütüldü. 6 Nisan günü KOMKAR'ın düzenlediği geceyi ise 800'ün üzerinde Kürt ve Türk izledi.**

Bremerhaven'de yabancı düşmanlığını protesto

Federal Almanya'nın Bremerhaven kentinde, Türkiyeli öğrenci **Kamil Gürsoy**'un, girmek istediği oyun salonuna **"Türk olduğu"** için sokulmaması ve polis tarafından 5 saat süreyle gözaltına alınması geniş tepkilere yol açtı. Alman Sendikalar Birliği'nin Bremerhaven ve Wesermünde örgütü, Reformcu Protestan Kiliseler Birliği ve FIDEF örgütü yayınladıkları ortak bildiride, faşizmin yenilişinin 40. yılında bu tür yabancı düşmanı uygulamaların yarattığı tehlikeye işaret ederek, **"yabancıları aşağılayan her kişinin ve kuruluşun cezalandırılması"** istediler. Öte yandan aralarında SDAJ, FIDEF, VVN, DKP, DIBAF, Gerçek-ADK, Birlik Yolu ve Devrimci İşçi'nin de bulunduğu örgütler 12 Nisan günü polis merkezinin önünde düzenledikleri bir gösteriyle olayı portesto ettiler.

Liebfried Metallwerk'de grev

Sözkonusu seminerde ayrıca TÖB-DER Yurtdışı Bürosu'nca ve GEW'nin desteğiyle hazırlanıp basılan **"Türkiye'de Öğretmen Hareketi"** adlı Almanca-Türkçe broşür de tanıtıldı. 70'li yıllardan bu yana Türkiye demokratik öğretmen hareketinin kısa tarihçesinin, 12 Eylül öncesi ve sonrası TÖB-DER'e yönelen saldırıların ve YÖK'ün anlatıldığı kitabın, TÖB-DER'in Frankfurt'taki Yurtdışı Bürosu'ndan temin edilebileceği bildiriliyor.

Şükran Gemrik'den (IKD Samsun şubesi) oluşuyordu. Konuşmasında Türkiye'deki tüm demokrasi güçleriyle dayanışma içinde, kadınlarla dayanışmaya ayrı bir yer vermek gerektiğini vurgulayan **Gisele Moreau**, FKP'nin bu konudaki girişimlerini ısrarla sürdüreceğini ve daha da geliştireceğini belirterek, **"Türkiyeli kadınların bizim dayanışmamıza gereksinimi vardır"** dedi. Toplantıya davetli bulunan TIP Genel Başkanı **Behice Boran**'ın hastalanması ve Yılmaz Güney'in eşi **Fatoş Güney**'in yurtdışında bulunması nedeniyle katılamadıklarını bildiren Moreau, görüşmeye katılan Türkiyeli kadınları basın mensuplarına tanıttı.

Soldan sağa: Gül Acar, Esin Şimşekel, Gisele Moreau, Şükran Gemrik, Beria Onger, Aynur Hayrullahoğlu

Daha sonra bir konuşma yapan **Beria Onger**, İKD'nin kuruluş amaçlarını ve çalışmalarını kısaca açıkladıktan sonra Türkiye'de kadınlara yapılan baskılar üzerinde durdu. 12 Eylül'den bu yana bini aşkın kadının tutuklandığını, ağır işkencelerden geçirildiğini, içlerinde ırzına geçilenler, zindanda çocuk düşürenler, çocukları zindanlarda ölenler ve gene kadınlar arasında ömür boyu hapis cezasına kadar varan ağır cezalara çarptırılanlar bulunduğunu belirtti. **Aynur Hayrullahoğlu**'nun Türkiye'deki tutuklu kadınlar, tutuklu aileleri ve çocukları için yapılacak dayanışma biçimleri üzerinde yaptığı öneriler ve verdiği örneklerden sonra, **Gül Acar** özellikle Türkiye Kürdistanı'nda kadınların durumu üzerine bilgiler verdi. Kürt halkı üzerinde sürdürülen kanlı baskıları anlattı. **Şükran Gemrik** ise konuşmasında Türkiye'de tutuklu olarak kaldığı süre içinde kendisine uygulanan işkencelerden örnekler verdi; tutuklandıktan sonra ilk dört gün boyunca sürekli olarak, daha sonra da 60 gün boyunca aralıklı olarak kendisine çeşitli işkenceler uygulandığını belirttikten sonra, **"Bu 60 gün boyunca kimse bizim nerede olduğumuzu, ölü mü, diri mi olduğumuzu bilmiyordu"** dedi.

ce Kürt yurttaşı dövülmüş ve tutuklanmış, çok sayıda Kürt öldürülmüştür.

- **Onbeşer yirmişer kişilik toplu idam kararları verilmeye başlanmıştır. Mecliste onay bekleyen idam sayısı 50'nin üzerindedir.**
- **1982 Anayasası demokratik ilkeleri dışlamış, yurttaşlık haklarını ve özgürlükleri sınırlamıştır.**
- **1983 Kasım seçimlerine yalnız cuntanın onayladığı partiler ve adaylar katılabilmiştir. 1984 Mart yerel seçimleri de sıkıyönetimin anti-demokratik koşulları altında yapılmıştır.**

Metallwerk'de grev

Federal Almanya'nın Herrenberg kentinde 240 işçinin çalıştığı Liebfried Metallwerk fabrikasının dökümhane kısmındaki işçiler, 38,5 saat uygulaması konusundaki haklarını grev yaparak elde ettiler. Fabrikanın diğer bölümlerinde olduğu gibi, dökümhane bölümünde de 38,5 saatlik iş haftasının, 26 günlük aylık işgününün 25 işgününe indirilmesi biçiminde uygulanmasını isteyen işçiler, bu haklarını 4 saatlik bir grev sonucunda kazandılar.

Demokrasi güçleri Avrupa Konseyi toplantısına hazırlanıyorlar

Fransız Parlamentosu'nda Türkiye Barış Derneği ile ilgili bir konferans yapıldı. Fransa-Türkiye Derneği Başkanı "demokratik nöbet" eylemini sürdüreceklerini açıkladı. Türkiye demokrasi güçlerinin delegasyonu Avrupa Konseyi'ndeki siyasi gruplarla görüşme talep etti

Amerika'da Reagan yönetiminin ve Federal Almanya'da da Kohl hükümetinin, "Türkiye' de demokrasiye geçişin sigortası" olarak göstermeye çalıştıkları Turgut Özal'a verdikleri bütün desteğe rağmen, Avrupa Konseyi'nin 22 Nisan'da başlayacak olan Genel Kurul toplantısının Türkiye'deki rejim için hiç de kolay geçmeyeceği görülüyor.

Avrupa Konseyi'nin 22 Nisan'da başlayacak ve 23 Nisan'da da **"Türkiye konusu"**nu ele alacak olan Genel Kurul toplantısının öncesinde, Avrupalı ve Türkiyeli demokrasi güçlerinin, Konsey'den Türkiye'deki diktatörlük rejimini aklayan bir karar çıkmasını önlemeye yönelik çalışmaları da hız kazandı.

"Barış Derneği" konferansı

Gazetemizin baskıya hazırlandığı 15 Nisan günü, Paris'te, Fransız Parlamentosu binasında Fransız Parlamentosu İnsan Hakları Grubu Başkanı **Lydie Dupuy**'un başkanlığında, **"Türkiye Barış Derneği"** konulu bir konferans düzenlendi. Konferans'a, insan hakları ile ilgilenen tanınmış Fransız aydınları, bütün politik partiler ve sendikal örgütler, insan haklarıyla ilgilenen ve merkezleri Fransa'da bulunan bütün uluslararası kuruluşlar, Fransız parlamentosunun Avrupa Konseyi'ndeki bütün temsilcileri, bugüne kadar Türkiye'ye "gözlemci" sıfatıyla gitmiş Fransız parlamenterleri, Fransa'da yaşayan Türkiyeli aydınlar ve basın çağrılıydı.

Konferans'ta üç konuşmacı yer alıyordu. Bunlar: Avrupa Konseyi Siyasi Komisyonu üyesi ve Fransız Parlamentosu Başkan Yardımcısı **Jean Pierre Fourre**, Fransız Deniz Kuvvetleri eski amirali ve 2. Barış Derneği davasını Uluslararası İnsan Hakları Federasyonu gözlemcisi olarak izlemiş olan **Antoine Sanguinetti** ve 2. Barış Derneği davası sanıklarından avukat **Ayfer Coşkun**.

Konferans'a konuşmacı olarak katılan Avrupa Konseyi üyesi **Fourre**'nin, Türkiye Barış Derneği yöneticilerinin serbest bırakılmaları, davanın durdurulması ve Barış Derneği'nin tekrar açılmasını isteyen bir çağrıyı tüm Fransız parlamenterlerin imzasına açması ve toplanan imzaları Avrupa Konseyi'ne götürmesi bekleniyor.

Avukat Weyl'in basın toplantısı

Fransa-Türkiye Derneği Başkanı Avukat **Frederick Weyl** de, 10 Nisan günü Paris'te düzenlediği basın toplantısında, Türkiye'de ardı ardına ölüm cezaları verilmesine ve TKP Ankara davasındaki ağır mahkumiyetlere değinerek **"bir yanda demokratlar en ağır cezalara çarptırılırken öte yanda faşist katiller, örneğin Alparslan Türkeş serbest bırakılıyor"** dedi.

6 Kasım tarihinden bu yana her hafta Türkiye'nin Paris Büyükelçiliği önünde yaptıkları **"demokratik nöbet"** eyleminin başarıyla sürdüğünü ve buna devam edeceklerini belirten **Weyl**, dayanışmayı geliştirmek için tüm olanakları ve yöntemleri kullanacaklarını vurguladı. Özellikle, **"demokratik nöbet"** eylemleri sırasında toplanan binlerce imzalı protesto belgesi ile Fransa Dışişleri Bakanlığı'na başvurarak, Fransız hükümetinin Türkiye'deki baskıları kesin bir dille protesto etmesini isteyeceklerini açıkladı.

Konsey içindeki çalışmalar

Öte yandan, geçen yıl Avrupa Konseyi içinde etkili bir çalışma yürüten ve Türkiye halkının gerçek temsilcilerinin sesini Konsey'de duyuran, yurtdışındaki Türkiyeli demokrasi güçleri, bu yıl da Konsey'e yönelik çalışmaları sürdürüyorlar. Aralarında TİP Genel Başkanı **Behice Boran**, TSİP Genel Başkanı **Ahmet Kaçmaz, Sait Aydoğmuş, Mehmet Karaca** ve avukat **Ziya Acar**'ın da yer aldığı politik parti liderlerinden, sendikacılardan ve yığın örgütü temsilcilerinden oluşan bir delegasyon, bu yıl da Konsey içinde faaliyet gösterecek. Sözkonusu delegasyon, Genel Kurul başkanı **Karl Ahrens**, politik komisyon başkanı **Jacques Baumel** ve Hukuk Komisyonu Başkanı **Björn Elmquist** ve Konsey'deki siyasi grupların başkanlarından, görüşme talep etmiş bulunuyor. Türkiye demokrasi güçleri delegasyonu, demokrasi ve insan hakları açısından Türkiye'de durumun kötüye gitmekte olduğunu, Türkiye halkını temsil etmeyen bir meclisin temsilcilerinin, Konsey tarafından reddedilmesi gerektiğini, bu yapılmadığı takdirde Türkiye'deki rejime prim verilmiş olacağı görüşünü savunuyor.

Steiner'in raporu

Avrupa Konseyi'nin 23 Nisan günü gündemine alıp tartışacağı Avusturyalı parlamenter **Steiner**'in raporu basına açıklandı. Türkiye'de geçtiğimiz yıldan bu yana bazı **"iyiye gidişler"** olmakla birlikte bunların çok yetersiz olduğu üzerinde duruluyor. Özellikle sıkıyönetimin, ülkenin kalbinin attığı illerde hala sürmekte olduğu, politik yaşamda ve özellikle basın üzerindeki baskıların arttığı, Avrupa standartlarına göre Türkiye'de demokrasi için katedilecek daha çok yol olduğu üzerinde duruluyor. Düşünce özgürlüğü, sendika, parti ve dernek çalışmaları ve azınlıklar üzerindeki baskılara değinilen Steiner raporunda, **"demokrasinin olmazsa olmaz koşulu, genel aftır"** deniyor.

Politik gözlemciler, Avrupa Konseyi'nin bu yılki toplantısından da, geçen yılki karara benzer bir kararın çıkmasının beklendiğini belirtiyorlar.

Dankert'in basın toplantısına sansür

Mart ayının ikinci yarısında Türkiye'deki insan haklarının durumunu ve **"demokrasiye geçiş"** iddiasını incelemek üzere Türkiye'ye giden Avrupa Parlamentosu eski Başkanı, Hollandalı sosyalist parlamenter **Peter Dankert**'in 29 Mart günü, Türkiye'den ayrılırken yaptığı basın toplantısının yayınlanması, sıkıyönetim komutanlığı tarafından yasaklandı.

Peter Dankert, Türkiye'den ayrılmadan önce yaptığı basın toplantısında, insan hakları, sendikal haklar, siyasi parti faaliyetleri ve siyasi tutukluların durumları konusunda **"gerekenlerin yapılmadığını"** ve bu konularda resmi makamların kendisini **"ikna edemediklerini"** söyledi.

Turgut Özal itiraf etti: "Türkiye'de politik tutuklu vardır"

Turgut Özal'ın Hannover Fuarı nedeniyle Federal Almanya'ya gelişi, Alman basınında da yankılarını buluyor. Ünlü **Stern** dergisi Özal'la yaptığı bir konuşmayı yayınladı. Stern'in Özal'a sorduğu sorulardan biri de, politik tutuklular konusundaydı. Özal bu soruya yanıt verirken, hem Türkiye'de politik tutuklu olduğunu dolaylı bir biçimde itiraf ediyor, hem de **"demokrasiye geçmiş"** ya da **"geçmekte"** olduğunu iddia ettiği Türkiye'deki rejimin demokrasi olmadığını kabul etmiş oluyordu. Stern dergisinin sorduğu soru ve aldığı yanıt şöyleydi:

Stern: Türkiye'de hala 25 bin dolayında politik tutuklu olduğu doğru mu?

Özal: Hayır, benim düşünce biçimime göre politik tutuklu yok. Ama sizin ölçülerinize göre, kuşkusuz politik tutuklulardan söz edilebilir. Eğer biri **"ben komünistim"** derse, hapsedilir. Bu yasa gereğidir. Ancak bu yasa çok eskilerden, Atatürk zamanından kalmadır.

Stern: Bu yasayı doğru buluyor musunuz?

Özal: Bu başka konu. Bu yasa bir kere mevcut. Avrupa bunu anlamıyor. Çünkü orada komünist partileri yasal. Bizde ise yasak.

Stuttgart'ta Newroz

Stuttgart FIDEF örgütü'nün düzenlediği Newroz Gecesi **çok başarılı geçti. 13 Nisan gecesi yapılan toplantıda bölgedeki Kürt ve Türk ilericiler** Newroz Bayramını **birlikte kutladılar. Çevre örgütlerin de etkin desteği ile 850 kişinin katıldığı yığınsal gecenin sunuculuğunu üstlenen** Feyzi Karadeniz, **coşkunun doruğa tırmanmasını ve katılanların kenetlenmesini başarıyla sağladı. FIDEF adına Genel Sayman Hamdi Maskar'ın katıldığı gece** Sol Birlik**'in yörede kavranıp pekişmesinde de somut yararlar sağladı.**

Gençler! Bedelzedeler!

15.000 DM'lik bedele karşı 22/23 Nisan günlerinde Bonn'da yapılacak gösterilere katılın. Bu çerçevede Federal Parlamento ziyaret edilerek milletvekillerinin açacağı bir basın toplantısı yapılacak. Ayrıca Başbakan Özal ile bir görüşme için randevu istendi.

Daha fazla bilgi için FEBAG bürosuna başvurabilirsiniz (Tel: 0203/662714 saat 14.00-16.00 arası)

FİDEF Genel Başkanı sorularımızı yanıtladı

FİDEF'in 9. Kurultay arifesinde hedefleri

Türkiye Postası: Birkaç gün sonra 9. Kurultayınızı topluyorsunuz. Kurultayınızda ele alacağınız konular üzerinde bilgi verir misiniz?

Hasan Özcan: Tüm üyelerimiz, FİDEF'e sempati duyan tüm arkadaşlarımız nisan ayı başında üç gün boyunca barışın korunması, silahlanmanın durdurulması, yıldızlar savaşı çılgınlığının önlenmesi istemleriyle **"oster"** yürüyüşlerine katıldılar. Alman ve diğer uluslardan barış güçleriyle birlikte tüm insanlığın geleceğinin korunması için yürüdüler. Bu olgu **FİDEF 9. Kurultayı**'na yansıyacak ve en önemli konu olarak, barış mücadelesinin daha güçlendirilmesi için yapılması gerekenler görüşülecektir.

Ayrıca, işsizliğin önlenmesi, sosyal ve demokratik hakların korunması için, yabancı düşmanlığını körükleyen yabancılar politikasına karşı her alanda eşit haklar için yerli ve yabancı işçilerin birlikte mücadele deneylerini de ele alarak görüşeceğiz. Özellikle Federal Almanya'daki yurttaşlarımızın yasal haklarını kullanabilmeleri için daha yaygın ve daha güçlü bir bilgilendirme ve yardımcı olma yöntemlerini görüşeceğiz. Oturma haklarını almaları, geri dönüşlerde dikkat etmeleri gereken noktaları mümkün olan en geniş emekçi kitleye ulaştırabilmenin yollarını araştıracağız.

Ve birçok açıdan Türkiye'yi ele alacağız. Geri dönüşlerin durumu nedir? Gazeteler döndüklerine pişman olanları sık sık veriyor. Ama Türkiye'deki işsizliğe, açlığa, rüşvete, ahlaksal çöküşe neden olanları göstermiyorlar. Üstelik her türlü baskıya karşı, ülkenin bağımsızlığı, demokrasi, iş, ekmek ve özgürlük isteyenlere yapılanları saklamaya çalışıyorlar. FİDEF 9. Kurultayı başını dik tutan, halkını ve ülkesini seven, bunun için mücadele eden demokrasi güçleriyle daha güçlü maddi ve moral dayanışmayı gündemine alacaktır.

Türkiye Postası: Gündeminiz

HASAN ÖZCAN
Geçen yılki kongrede konuşurken

şarmak için çaba harcadılar. Geçen bir yıllık süreyi birçok açıdan başarılı olarak nitelemek için yeterli neden vardır. Buna rağmen bizler yine de kendimize bazı sorular sormak gerektiğine inanıyoruz. Örneğin: geçen bir yıllık süre içinde kaç yurttaşımıza barışın önemini anlatabildik? Kaç yeni barışsever kazanabildik?

En önemli sorun, göçmen işçi örgütü çalışma anlayışını daha da derinlemesine özümseyebilmek, binleri, onbinleri kucaklayacak bir göçmen işçi örgütü yaratabilmek sorunudur.

Türkiye Postası: Son yıllarda sık sık bu konuyu ele alıyorsunuz. Söylediklerinizin uygulama ortamı var mıdır? Koşullar buna elverişli midir?

Hasan Özcan: Birkaç yıl önce onbinlerce yurttaşımızı biraraya getirmenin olanaklı olduğunu pek çok somut verilere dayanarak açıklıyorduk. Bugün söylediklerimizin yaşamda doğrulanan pratik örnekleriyle konuşmak olanaklı hale gelmiştir. Onbinleri kucaklayacak bir göçmen işçi örgütü yaratmanın maddi olanakları vardır. Sorun göçmen işçi örgütü olma anlayışını özümsemek ve uygulamaktır. Zor olan budur. Bu

Sol Birlik'i oluşturan güçler Oster eylemlerinde birlikte yürüdüler, daha da kenetlendiler...

Ostern '85 eylemleri barış hareketinden umudu kesenlere etkili bir ders oldu

1985 Oster barış etkinlikleri 450 binin üzerinde barışseverin katılımıyla gerçekleşti. **Hamburg, Hannover, Dortmund, Köln, Hasselsbach, Frankfurt, Heilbronn, Nürnberg** ve **Münih**'deki büyük bölgesel mitinglerin öncesinde Federal Almanya'nın hemen her köşesinde 200'ün üzerinde yerel barış yürüyüşleri düzenlendi. Sendikacılar, komünistler, sosyal-demokratlar, Yeşiller ve kilise çevrelerinin yanısıra, göçmen işçilerin örgütleri de Oster yürüyüşlerini destekledi. **Birlik Yolu, DİB-AF, FİDEF, Gerçek-ADK, KKDK** ve **KOMKAR** ortak bir bildiriyle barış eylemleri için çağrı yaptılar.

Yerli-yabancı tüm barışseverler aynı istemler çevresinde birleşti. **"Barış ve iş, Pershing-2 ve Cruise Missiles füzelerinin yerleştirilmesinin durdurulması, yerleştirilenlerin sökülmesi, uzayın silahlandırılmasına hayır, silahlanma harcamaları kısıtlansın"** gibi belgiler bu yılki eylemlerin genel çerçevesini çiziyordu. Diğer taraftan bir dizi yerel ve bölgesel sorunlar da bu etkinliklerin konusu oldu. Örneğin ABD'nin **Münster** yakınlarında yerleştirdiği, sırtta taşınan küçük **atom bombalarının** derhal uzaklaştırılması, silah tekellerinin protesto edilmesi gibi.

Oster barış eylemlerinin bu denli yığınsal ve görkemli olmasının yanısıra, güncel sorunlara yönelik olması ve daha önceki yıllarda katılamayan **yeni güçlerle** birlikte politik yelpazenin önemli ölçüde genişlemiş olması, barış hareketini önemini yitirmiş, artık ölmeye yüz tutmuş gibi göstermeye kalkanlara ciddi bir yanıt oldu. Oster etkinliklerinin arifesinde Federal İçişleri Bakanı **Zimmermann**'ın bu yöndeki saldırıları geniş tepki gördü. Zimmermann, Oster yürüyüşlerinin şimdiye kadar hiç bu kadar **"DKP'nin etkinliğinde"** olmadığını ileri sürmüştü. **DGB** Baden-Württemberg eyalet başkanı **Siegfried Pommerenke**, Heilbronn'daki mitingde buna şu yanıtı verdi: **"Geçmişten ders çıkarmayan bir içişleri bakanına, barış için mücadele veren bir DKP üyesini tercih ederim."**

Foto: Sait Günel

Ruhr bölgesindeki yürüyüş kolunda Sol Birlik'te buluşan örgütler aynı pankart altında omuz omuzaydı

Oster yürüyüşlerinin bu yıl başka bir özelliği ise Hitler faşizminin yenilişinin 40. yıldönümüne rastlamış olmasıydı. Bu olgu yerel etkinliklerde olsun, bölgesel mitinglerde olsun geniş biçimde dile getirildi. **"Federal Almanya topraklarından bir daha savaş çıkmaması"** istemi yükseltildi.

Türkiye Postası'na ulaşan bilgilere göre çeşitli kentlerdeki Oster etkinlikleri şöyle oldu:

Hamburg: Hamburg'daki Oster barış yürüyüşü bu yıl, 2. Dünya Savaşı'nda kentin en çok yıkıma uğrayan bölgesi olan **Farmsen** bölgesinden başladı. SPD resmen destekleme kararı alırken, Yeşiller yürüyüşü desteklemediler. Saat 12'de başlayan yürüyüş yol boyunca yeni katılımlarla büyüyerek 30 bin kişiye ulaştı. Hamburg'un en büyük silah tekeli **Blohm und Voss**'un yer aldığı **Landungsbrücken**'de görkemli bir miting yapıldı. Bir çok konuşmacının yanısıra söz alan Hamburg Barış Forumu Başkanı **Klaus Balzer**, Sovyetler Birliği'nin yeni barış önerilerini destekledi. **Sol Birlik**'i destekleyen 6 örgütün tek bir pankart altında yürümesi izleyenler tarafından ilgi ve sevinçle karşılandı.

Hannover: Lister Platz, Lindener Marktplatz ve **Karl-Peters-Platz**'da yapılan başlangıç mitinglerinden sonra yürüyüş kolları **Steintor**'daki büyük barış şenliğine geldiler. Aralarında **SPD, GABL, Yeşiller, DKP, FİDEF, Birlik Yolu, KOMKAR** ve **KKDK**'nın da bulunduğu 50 örgüt stand açtı. Yaklaşık 10 bin kişinin katıldığı mitingde **Federal Olimpiyat Komitesi** üyesi **Horst Meyer** yaptığı konuşmada Federal hükümetin ve ABD yönetiminin **Gorbaçov**'un önerisini geri çevirmesinin, zaten başından beri görüşmelere olumlu yanaşmadıklarının bir kanıtı olduğunu belirtti.

Kassel: Barışseverler kentin 5 bölgesinde toplanarak yıldız şeklinde şekil merkezine yürüdüler. Toplam 3 bin 500 kişinin katıldığı mitingde en ilgi çekici konuşmayı **Volkswagen** Kassel işletmesi barış girişiminden **Dieter Riemann** yaptı. Riemann özellikle silahlanma ve işsizliğin bağı üzerinde durdu. Yürüyüşe **FİDEF** Kassel örgütü de aktif katıldı.

Bielefeld: Her yıl olduğu gibi bu yıl da şehrin dört bölgesinde toplanıldı ve merkezine yüründü. Yürüyüşe yaklaşık 1500 kişi katıldı. Saat 14'de belediye binası önünde yapılan mitingde özellikle Hitler faşizminin yıkımı ve günümüzün sorunları dile getirildi. Daha sonra yürüyüş tek kol halinde **Brockwede** semtine gitti ve oradaki eylemden sonra, akşam bir barış gecesi düzenlendi.

Bremerhaven: Bremerhaven Silahlanmaya Karşı ve Barış İçin Halk Girişimi'nin (**BİFA**) düzenlediği yürüyüşe 600 kişi katıldı. Şehir merkezindeki büyük kilise önünde toplanan yürüyüşçüler daha sonra ABD üssü personeli için yapılan konutlar ve gazinonun önünde yapılan mitingde, bunların yapımı yüzünden evinden olan bir Alman yurttaşı, Amerikalıların silahlarıyla birlikte geri dönmesine kadar direnişin süreceğini dile getirdi. **FİDEF, Gerçek-ADK, DİB-AF** ve **Birlik Yolu** örgütleri yürüyüşe **birlikte** katıldı ve **ortak** pankart taşıdılar.

Bonn: Bonn'daki Oster eylemleri üç gün sürdü. İlk gün şehrin işlek merkezlerinden **Münster Platz**'da bilgilendirme masaları açıldı ve bir **barış turu** düzenlendi. İkinci gün kalabalık bir grubun katılımıyla Ren nehri üzerinde bir barış gezisi düzenlendi ve savaş sonunda nazilerin elinde olan ve Amerikalıların bombaladığı köprüde bir anma toplantısı yapıldı. Üçüncü gün ise Bonnlu barışseverler Köln'deki bölgesel mitinge katılmak için sabahın erken saatlerinde yola koyuldular. Üç gün süren bu eylemlere **"FIDEF Bonn Çalışma Grubu** ve **Iranlı** demokratlar da aktif katıldı.

Frankfurt: Tarihi **Paulskirche** önünde yaklaşık 35 bin barışsever Hessen eyaletinin merkezi mitinginde bir araya geldi. SPD milletvekili **Katrin Fuchs**, IG-Metall Yönetim Kurulu üyesi **Horst Klaus** ve dinbilimcisi **Dorothee Sölle** yaptıkları konuşmalarda uzayın silahlandırılmasına, silahlanmanın getirdiği yıkıma ve savaş tehlikesinin artmasına dikkatleri çektiler. Toplama kampında yaşamış anti-faşist direnişçi **Peter Gingold** faşizmin yenilgisinin yıldönümünde tüm barışseverlere coşkulu bir çağrı yaptı.

Hasselsbach: Rheinland-Pfalz eyaletinin çeşitli kentlerinde yapılan yerel gösterilerden sonra partesi günü **Hasselsbach** kentinde

Türkiye Postası: Gündeminiz bir hayli kabarık. Tüm bu sorunları gerektiği kadar görüşebilecek misiniz? Nasıl bir yöntemle bu sorunları ele alıyorsunuz?

Hasan Özcan: Sorunlarımız bu kadar değil. Yurt dışındaki işçilere **"derdiniz nedir"** diye soranlar oldukça sabırlı olmalıdırlar. Yurttaşlarımızın her biri dert küpü gibidir. FİDEF 9. Kurultayı tüm sorunları ortaya koymak gibi bir yöntem izlemiyor. Tüm sorunları ele alıp anlatmanın bir yararı yok. Bizim yöntemimiz, karmaşık sorunlar yumağı içinden sorunları çözüme götürebilecek ana noktaları bulup çıkarmak ve tüm gücümüzle bu noktalar üzerinde çalışmaları yoğunlaştırmaktır. Bu noktaların neler olduğunu ise daha önceki kurultaylarımız saptamıştır. FİDEF 9. Kurultayının ana görevi, saptanan bu noktalar üzerinde son bir yılda yapılan çalışmaları değerlendirmek, üyeler arasında bilgi ve deney alışverişini gerçekleştirmektir.

Türkiye Postası: Geçen bir yıllık süreyi nasıl değerlendiriyorsunuz? Size göre en önemli sorunlar nelerdir?

Hasan Özcan: Üyelerimiz, çalışmalarımıza ilgi duyan arkadaşlarımız bir yıl boyunca büyük gayret ve özveri gösterdiler. Gönüllü olarak üstlendikleri görevleri ba-

ma anlayışını özümsemek ve uygulamaktır. Zor olan budur. Bu çalışma anlayışı uzun süre gerektiriyor, daha çok özveri ve disiplin gerektiriyor. Son yıllarda elde edilen sonuçlar ise, emeklerin boşa gitmediğini kanıtlıyor. Size bir örnek vereyim istiyorum. FİDEF 9. Kurultayını izleyecek 800 kişinin yaklaşık 300'ü ilk kez FİDEF kurultayına gelen arkadaşlardan oluşacak. Bu 300 kişi, son birkaç yıllık çalışmanın sonuçlarıdır. Bu arkadaşlarımızın nasıl bir ilişkiyle FİDEF'e ilgi duyduklarını araştıran herkes, kaçınılmaz olarak pratik değeri olan günlük çalışmalarla karşılayacaktır. Göçmen işçilerin, ekonomik, sosyal, sportif ve kültürel gereksinimlerine yanıt vermek. Bu ihtiyaçları karşılamak. Özümsenmesi gereken budur.

Türkiye Postası: Okurlarımıza iletmek istediğiniz bir mesajınız var mı?

Hasan Özcan: Önce **Türkiye Postası**'na teşekkür etmek isterim. Iki yıllık yayın hayatı boyunca gerek FİDEF'in ve yerel örgütlerinin, gerekse Ayrupa çapında diğer demokrasi güçlerinin çalışmalarına sayfalarınızda sık sık yer verdiniz. Haberleşme, bilgi ve deney alışverişine katkıda bulundunuz. Okurlarınıza gelince, onlara sağlıklı, mutlu bir yaşam, saygı ve sevgilerimizi iletmenizi diliyoruz.

KOMKAR 7. Kurultayı Köln'de 18-19 Mayıs günleri yapılıyor

Federal Almanya Kürdistan Işçi Dernekleri Federasyonu KOMKAR'ın 7. Kurultay'ı 18 ve 19 Mayıs günleri Federal Almanya'nın Köln kentinde toplanıyor. **Gesamtschule Köln-Deterthal/Zollstock, Raderthalgürtel** 3 adresinde toplanacak olan 7. Kurultay'ın ana belgileri, **"Kürt halkına karşı sürdürülen savaşa son"**, **"Politik tutuklulara özgürlük"**, **"Federal Almanya'da Kürt çocuklarına ana dilde ders hakkı"**, **"Radyo ve TV'de Kürtçe yayın"** ve **"Yabancılara yerel seçim hakkı"** olacak.

Kurultay dolayısıyla KOMKAR merkezi tarafından hazırlanan ve bu belgilerin içeriği konusunda bilgi verilen duyuruda, **"Kürt çocuklarına ana dilde ders ve radyo ve TV'de Kürtçe yayın hakkı"** konusunda şu görüşlere yer veriliyor:

"Federal Almanya'da yaşayan Türkiyelilerin 250 bin kadarı Kürt kökenlidir. Federal hükümet ve makamlar, Türkiye'nin baskısıyla ve NATO üyeliğini hesaba katarak, Kürt işçilerinin varlığı önünde gözlerini kapamaktadır. Kürt işçileri, diğer göçmen azınlıkları gibi pekçok yükümlülükleri yerine getirdikleri halde, onların ve çocuklarının sahip olduğu ana dilde ders, ana dilde radyo ve TV'de yayın ve sosyal danışmanlık gibi haklardan yoksundur. Bu hakların Kürt işçilerine biran evvel tanınması hem onların diğer yabancılarla eşit haklara sahip olması, hem de kültürel varlıklarını koruması yönünden gereklidir."

İZLENİMLER

Kılıçlar pulluk olsun !..

Erhan ÖZÇELİK

Cumartesi günü **Siegbur**'un **Nogenter Meydanı**'nda toplanıyoruz. Hava yüzümüze gülüyor. Güneş sanki barış savaşçılarını selamlıyor. Geçen yıldan daha kalabalığız. Komünist, yeşilci, sosyal-demokrat ve dinci, taşıdıkları pankartlar gibi rengarenk politik güçleri temsil eden örgütlü yada henüz örgütlenmemiş 400 kadar barışsever bir aradayız. Orada bir pankart, burada bir flama, ama hepsinin istemi aynı: **"Silah değil iş", "Uzayın silahlandırılmasına hayır", "ABD atom füzeleri sökülsün"** gibi. Bu yıl aralarında FİDEF, KOMKAR, KKDK ve Devrimci Işçi'nin de yeraldığı çeşitli uluslardan demokratların oluşturduğu **Yabancılar Komitesi** de Oster barış eylemlerine katılıyor. Taşıdığımız pankartlarla rüzgara karşı mücadele veriyoruz. Ancak biz galip çıkıyoruz. FİDEF'ten bir arkadaş bildiri sunduğu herkese, alsın almasın, bir şeker ikram ediyor. Genç Sosyalistler ise üzerine Oster yürüyüşünün amblemini boyadıkları yumurtaları dağıtıyorlar.

Dikkatimi çekiyor, en kalabalık yabancı grup olduğumuz halde, Türkiyelilerin sayısı yine de az. **"Daha yapacak çok işimiz var"** diyorum kendi kendime. **"Kılıçlar pulluk olsun"** adlı bir kilise müzik grubunun barış türkülerinden sonra bir **binbaşı** geliyor mikrofona. Federal ordudaki barış güçlerinden söz ediyor. Sevincimiz bir kat daha artıyor. Ve **Binbaşı Priess** söz veriyor bize: Çalışacağız, daha çok barış ve silahsızlanma için çalışacağız!..

Nihayet harekete geçiyoruz. Sağımızda Kuzey Ren Vestfalya'da seçimlere katılan **Barış Listesi** tek sıra olmuş, el ele tutuşmuş ve her biri Barış Listesi'nin bir harfini boynuna asmış yürüyor. Becerebildiğimiz kadarıyla **hep birlikte** barış türküleri söylüyoruz. Arada bize katılanlar oluyor. Oto sürücülerinin tavrı ise değişik. Kimi güleryüzle izliyor bizi, ya da arabasından inip bir bildiri alıyor; kimi ise sinirinden köpürüyor, sanki atom savaşında sağ kalacak tek kişiymiş gibi. Yürüyüş boyunca yol kenarındaki insanlarla sohbet ediyoruz, dükkanlara girip bildiri veriyoruz.

Troisdorf'da kısa bir ara mitinginden sonra, şehir merkezine doğru tekrar yola koyuluyoruz. Yavaş yavaş ayaklarımın ağırlığını hissetmeye başlıyorum. Miting alanına geldiğimizde Yabancılar Komitesi üyeleri yabancılara seçim hakkı için imza topluyorlar. Herkes imzalıyor. Troisdorf'un SPD'li belediye başkanı ise imzalayacağına kağıdı çevirip bir şeyler karalıyor. Ne yazdığına bakıyorum: **"Seçmek istiyorsanız, Alman vatandaşlığına geçin". Imza: Jaax.**

Bir gün dinlendikten sonra, pazartesi günü Köln'e gidiyoruz. Miting alanında görevim olduğu için ben doğrudan oraya gidiyorum. Açılan standlarla artık alanın kenarları aşılmış kaldırımlara taşılmış durumda. Sahnenin karşısında büyükçe bir stand kurulu. Üzerine bir pankart asılmış, dalgalanıyor: **Sol Birlik, katıl, destekle** . FİDEF'li olsun KOMKAR'lı olsun aralarında görev bölümü yapmışlar. Kimi döner kesiyor, kimi yayın satıyor. Ama hepsi birlikte. Biraz sonra 6 örgütün adlarının yazılı olduğu bir pankartla giriyor demokratik örgütlerimizin üye ve yöneticileri alana. Birlikte, aynı pankart altında kol kola resim çektiriyoruz. Birliğimizi simgelediğimiz bu anda sevincimiz ve gururumuz sonsuz. Önemli bir adım attık, daha da ilerliyeceğiz..

İZLENİMLER

Silahları yandırın !..

Berrin UYAR

Duisburgdayız. Şehrin yabancısı olduğumuzdan, yürüyüşün başlayacağı alanı bulmakta zorluk çekeceğimizi düşünerek biraz telaşlı heyecanlı sokakların arasında dolanıyoruz. Ama bu telaşımızın yersiz olduğunu gideceğimiz yeri bulmak için kimselere sormak zorunda kalmayacağımızı anlayıverdik. Ellerinde pankartları bayrakları, sırtlarında çocuklarıyla genç, ihtiyar, kadın erkek aynı yöne akan bir selin peşine takıldık. Az sonra kendimizi bir bayram yerinde buluverdik. Rengarenk bir topluluktu. Kişiye, barış hareketinin **kucaklayıcı** etkisini iliğinde kemiğinde hissettiren bir topluluk. Pırıl pırıl, geleceğe umutla bakan gözler, çeşitli pankartların altında toplanmışlar. Barış komiteleri, partiler, demokratik kuruluşlar, gençlik ve kadın örgütleri, boyunlarında kırmızı fularlarıyla piyonerler, hemen yanlarında Ikinci Dünya Savaşı'nın tüm vahşetini yaşamış dedeler, nineler, anti-faşistler, Türkiyeliler, Yunanlılar, Şilililer, dünyanın dörtbir yanından gelmiş insanlar.

Yürüyüş kolu Oberhausen'de bir mola verecek ve birinci gün Essen'de sona erecekti. Yürüyüş boyunca yolun iki tarafına dizilip korteji selamlayanlardan pencere ve balkonlardan sarkan insanlardan sevgi ve dostluk gördük.

Bu arada Türkiyelilerin topluca oturdukları mahallelerden de geçtik. Çoluk çocuk kapılara dökülen kadınlar meraktan büyümüş gözlerle geçenleri seyrediyorlar. Genç kızlar gülüşüp içerlere kaçışıyorlar. Tuvalet ve su ihtiyacımızı giderebiliriz umuduyla bu evlerden birine arkadaşımla yaklaştım. Kendilerine doğru yürüyünce önce biraz ürküp bahçeye çekildiler. Sonra Türkçe konuştuğumuzu görünce de hemen etrafımıza halkalandılar. Önce selamlaştık, sonra isteğimizi söyledik. Biraz durakladılar. Belli ki **"bu ne idiğü belirsiz"** yabancıları içeri sokmak istemiyorlardı. Içlerinden en yaşlı olanı **"Kızım siz ne için yürüyorsunuz böyle?"** diye sordu. Ona kısaca savaşlar olmasın, insanlığa felaket getiren atom roketleri yok edilsin diye yürüdüğümüzü söyledik. Biraz düşündü ve **"Hıı! Bu iyi birşey değil mi, o zaman peki"** dedi ve arkasında duran kadınlara dönerek **"bu kızcağızlara tuvaleti gösteriverin"** diyerek yine örgüsüne döndü.

Yürüyüşün en güzel yanlarından biri de hayatında hiç karşılaşmadığın ilerde de belki karşılaşmayacağın insanlarla ortak bir duyguyu paylaşmak, barış şarkılarını değişik dillerden birarada dile getirmek, akordiyon, gitar, saz, flüt, kaval seslerini birarada duymak ve Ostern boyunca dünyanın dört bir yanında barış istemimizi yankılatmak.

Bochum'da ise bir başka heyecan yaşandı. Yürüyüşün üçüncü günü sabahı DKP Genel Başkanı **Herbert Mies**'in konuşma yaptığı kürsünün önünde merakla söylenenleri dinleyen sivillerin yanı sıra beş tane da üniformalı asker dikkatimizi çekti. Türkiye'de hiç de alışık olmadığımız bu görüntü, her Oster yürüyüşünde tekrarlanır, böyle eyleme katıldıkları için cezalandırılacaklarını ve belki de hapis yatacaklarını bildikleri halde çok sayıda asker barış gösterilerinde yer alırlarmış. Bir çok Alman için belki de olağan olan bu tablo bizim için boğazımızda düğümlenen bir hıçkırık oldu. Aklımıza çok eski bir türkünün sözleri geldi: **Silahları yandırın, arşa çıksın tütsüsü, Her obadan her bir evden kanat açsın sulh sözü, yüzü gülsün insanlığın, Bayram etsin yeryüzü...**

zartesi günü **Hasselsbach** kentinde 5 bin kişinin katıldığı bir yürüyüş ve miting düzenlendi. Yürüyüş kolu küçük köylerden geçerken ilgiyle karşılandı. Mitingde DGB eyalet başkanı **Julius Lehlbach,** Hasselsbach belediye encümeninden bir temsilci, Amerikan barış hareketinin bir temsilcisi ve meslek yasağına uğramış bir demokrat konuştu. Türkiyeli 6 demokratik örgüt **ortak bildiri** dağıttı ve birlikte yürüdüler.

Heilbronn: Baden-Württemberg eyaletindeki barış yürüyüşleri ABD'nin Pershing-2 füzelerinin yerleştirildiği **Heilbronn** kentinde yığınsal eylemlerle noktalandı. Öğleden önce kentte yapılan yürüyüşün ardından ABD üssünün etrafı **insan zinciriyle** sarıldı. Zincir saat tam 12'ye 5 kala kapandı. Güvercinli balonlar uçuruldu. Barışseverler saat 13'de kent merkezine doğru harekete geçtiler. Yürüyüş koluna sembolik atom roketleri taşıyan traktörler de katıldı. Saat 15'de 30 bin kişinin katılımıyla başlayan mitingde başta DGB eyalet başkanı **Siegfried Pommerenke** olmak üzere çeşitli konuşmalar yapıldı.

Nürnberg: Yaklaşık 30 bin Nürnbergli barışsever, Barış Forumu'nun çağrısı üzerine **Nürnberg**'deki miting ve yürüyüşe katıldı. Daha önce kentteki 80 büyük ilan tahtası kiralanarak yürüyüşe yöneltilmişti. Özellikle yabancıların yoğun yaşadığı **Gostenhof** semtinden ve kentin diğer kesimlerinden çok sayıda yabancı işçi yürüyüşe katıldı. **FİDEF, KOMKAR** ve **Gerçek-ADK** ortak pankartlar altında yürüdüler. **FEBAG** da yürüyüşte yer aldı. Saat 15.30'da **Egidienberg**'de yapılan mitingde IG-Druck und Papier Sendikası Baden-Württemberg Başkanı **Werner Pfennig** konuştu. Ayrıca anti-faşistler ve kilise temsilcileri tarafından da konuşmalar yapıldı.

Münih: 200'ü Türkiyeli olan yaklaşık 12 bin barışseverin katıldığı yürüyüşler çeşitli kollardan başladı ve **Marienplatz**'da birleşti. **MİDER (FİDEF), Birlik Yolu, Gerçek, DİB-AF** ve **KOMKAR** tüm hazırlıklarda olduğu gibi yürüyüşte de birlikte yer aldılar. DGB eyalet başkanı **Jakob Deffner**'in bir konuşma yaptığı mitingde Türkiyeli demokratik örgütler de ortak bir konuşma sundular.

Dr. Bülent Tarakçıoğlu ile söyleşi

ABD ilaç tekelleri adına Türkiye'de insan - kobaylar üzerinde deneme yapan Profesör Turhan Itil'in marifetleri geçen sayılarımızda ayrıntılı olarak yer almıştı. Bu sayımızda da Dr. Bülent Tarakçıoğlu'nun görüşlerine başvurduk.

Profesör İtil'in ilaç araştırmaları artık suç sınırına girmiştir

Türkiye Postası: Sayın Tarakçıoğlu, bildiğiniz gibi son günlerde ülkemizde kamuoyunda yankılar uyandıran yeni bir skandal patlak verdi. Profesör Turhan Itil adında bir bilimadamının, insanlar üzerinde, ruhsal etkileri olan ilaçlar denediği anlaşıldı. Bu olgu açığa çıktıktan sonra konuyla ilgili bilimadamları çeşitli görüşler ileri sürdüler, sürüyorlar. Siz bir ruh hastalıkları uzmanı olarak konuyla ilgili görüşlerinizi açıklar mısınız?

Dr. Tarakçıoğlu: Bakın, sizin sorunuzun, yani dışa bir skandal olarak vuran olgunun gelişimine değinmek istiyorum. Önce şu soruya yanıt aramamızı öneririm: Bu skandal nasıl bir ortamda patlak verdi? Bu olay tıp bilimi çerçevesi içinde **teknik bir konu mu**, yoksa yürütülmekte olan bütünsel bir politikanın bir parçası mıdır?

12 Eylül rejimi başlangıçta, işkence, zindan, baskı, tehdit, aklınıza gelebilecek her türlü araca başvurarak demokrasi isteyen karşıtlarını ezeceğini, yıldıracağını ummuştu. Hem de bunu birkaç yıl içinde yapabileceğini ummuştu. Gerçek bunun tam tersi çıktı. Özellikle askeri tutukevlerinde, **"eğitim tipi"** denen yeni cezaevlerinde bulunan binlerce ve binlerce insan her türlü baskıya göğüs germe dayanıklılığını ve becerisini gösterebildiler. Ama 12 Eylül rejimi onları yozlaştırmaktan da vazgeçmiyordu. Yeni yollar, yeni yöntemler bulunmalı, ne yapıp edilmeli, sonuca varılmalıydı. O zaman 12 Eylülcülere en etkin yöntemin **psikolojik savaş** yöntemleri olduğu hatırlatıldı. Bunun için gerek ulusal ve gerekse uluslararası düzeyde tanınmış, "uygun" ilişkileri bulunan bir **"uzman"**a gereksinim vardı. Fazla aramaya gerek kalmadan bu "uzman" bulundu: **Prof. Turhan Itil!**

Dr. BÜLENT TARAKÇIOĞLU

bu yazıyı okuyanlara sorarım. Siz elbette hekim değilsiniz. Bu bilim dalına yabancısınız. Ama buna rağmen böyle bir tıbbi-bilimsel araştırma sonucu olamayacağını bilmek için hekim olmaya gerek yok. Prof. Itil **bölücülük** yapıyor. 12 Eylülcülerin her yolu deneyip yapamadığını psikolojik savaş yöntemlerine dayanarak yapmaya çabalıyor.

Tabii burada büyük ilaç tekellerinin kâr için yaptıklarını henüz açıklamadım. Örneğin doğum kontrol haplarının 1960'lı yılların başlarında insanlara ne felaketler getirdiğini biliyorsunuz. Özetlersek bilindiği gibi bilim, bilimsel araştırma ve çalışma **kendi başına bir amaç** değildir. Amaç **insanın, insanlığın esenliğine** katkıda bulunmaktır. Bunun ise bilinen, denenmiş ve genel kabul görmüş yolları, yöntemleri vardır. Prof. Itil bu yöntemleri bilerek terketmiş, suçlu konumlara düşmüştür.

Türkiye Postası: Sayın Tarakçıoğlu, Prof. Itil ülkemizde bir dergi muhabiri ile ayaküstü yaptığı bir söyleşide "Bilim özgürlüğü, insan haklarına karşı değildir" **demiş. Bu konudaki görüşleriniz nedir?**

Dr. Tarakçıoğlu: İnsanlığın ya-

lıklarla savaşımda vb. yeni bulduğu etkili maddeyi **ilk** kez kendi vücudunda denemiş, olumlu etkisini gördükten sonra hastalarına vermiş unutulmaz hekimlerle doludur. Demek ki bu bir **biçim** değil, **içerik** sorunudur. Işin özünü, neyin, kim için yapıldığı belirlemektedir.

Tüm bunları düzenlemekte hukuksal çevre elbette yetersiz kalmaktadır. Bir çok ülkede olduğu gibi bizde de insanın deney objesi olarak kullanılması yasaklanmıştır. Ama buna istenirse çare bulunabilir. Etkili madde çoğu kez olduğu gibi, önce büyük uluslararası ilaç tekellerince şekil olarak ilaç biçimine sokulur, sonra klinik düzeyde hastalara tatbik edilerek etkilerine bakılır. Etki yeteri kadar olumlu ise seri imalata geçilir. Bu işi yapan hekimler Batı'da büyük paralar kazanabilirler. Böyle girişimler çoğu kez gizlilik içinde yapılır. Ancak Prof. Itil'in yaptığı bu çerçeveleri çoktan- gerek içeriği ve gerekse biçimleri itibarı ile- aşmış ve **suç sınırına** girmiştir.

O bilgisini açıkça ülkemizde ve başka ülkelerde psikolojik savaş yürütmenin emrine vermiştir. Onun sürdürdüğü çalışma, insanlığın çıkarı için kendi yaşamını hiçe sayan gerçek bilim adamlarının geleneğine ters düşerken, toplama kamplarında çalışan sahte bilim adamlarının geleneklerine çok yaklaşmıştır.

Türkiye Postası: Sayın Tarakçıoğlu, sizinle görüşmeye gelmeden önce Prof. Itil ile ilgili bazı bilgiler toplamaya çalışmıştık. Bu bilgilere göre Itil Federal Almanya'da, Amerika Birleşik Devletleri'nde bilimsel araştırmalar yapmış, bilimsel eserler ve makaleler yayınlamış...

Dr. Tarakçıoğlu: Doğrudur. Prof. Itil 1961-62 yıllarında Erlan-

Federal Almanya tarihinin en büyük grev eyleminin birinci yıldönümü...

Metal ve basım işkolunda 38,5 saatlik hafta hayata geçirildi

Federal Alman işçi sınıfının 40 saatlik çalışma haftası duvarını yıkmak çalışma süresini azaltmak hedefi ile başlattığı sendikal savaşımın birinci yıldönümündeyiz. Metal işkolunda 7 hafta, basım ve kağıt işkolunda yaklaşık 13 hafta süren o şanlı grevlerin anısı henüz pek taze. Bu bakımdan ayrıntılı bir hatırlamaya gerek yok.

Ama kısaca **"35 saat grevleri"** olarak andığımız sendikal eylemlerin başlayışının birinci yıldönümünde kimi değerlendirmelere gerek var.

Bir kere 1984 yazında bağıtlanan sözleşmede öngörülen 38,5 saatlik hafta, 1 Nisan 1985'ten itibaren yürürlüğe girdi. Bir başka deyişle 7 haftalık grev savaşımının kazanımları bu ay hayata geçiriliyor.

İkincisi, aradan bir yıl geçtikten sonra, artık haftalarca süren savaşımın getirdiklerine, götürdüklerine, savaşım boyunca gözlenen olumluluk ve olumsuzluklara daha nesnel (objektif) bakmak ve geleceğe yönelik daha nesnel sonuçlar çıkarmak çok daha kolay.

Metal işkolunda IG Metal Sendikası, basım, yayın ve kağıt işkolunda IG-Druck und Papier Sendikası tarafından bağıtlanan toplu sözleşmeye göre 38,5 saatlik çalışma haftası, her işyeri için, işverenle işyeri işçi temsilciliği arasında bağıtlanacak özel işyeri sözleşmeleri ile somutlanacak. Bu bakımdan uygulamanın işçilerin çıkarına bir kazanım mı, yoksa işverenlerin ötedenberi savunageldikleri esnek çalışmaya **(flexiblierung)** kapı açan bir fırsat mı olacağı doğrudan doğruya işyeri işçi temsilciliğinde verilecek olan çalışmaya bağlı.

Nisan 1985'e yaklaşırken belli başlı metal işletmelerinde sözünü ettiğimiz işyeri sözleşmeleri (Betriebsvereinbarungen) bağıtlandı. Henüz elimizde ayrıntılı bir döküm yok. Ancak bize ula-

38,5 saatlik hafta, 35 saatlik haftaya giden yolda ilk adımı oluşturuyor. Onu yeni adımlar izleyecek

tıran otomotiv sanayiinde 38,5 saatlik hafta umulanın üstünde bir başarı ile hayata geçirilmiş durumda. Kimi önemsiz istisnalar dışında işkolunda artık işçilerin tümü de haftada 38,5 saat çalışıyorlar. Ancak **"Herkes için 38,5 saatlik hafta"** hedefi henüz gerçekleştirilmiş değil. Buna karşılık özellikle metal yan sanayinde, büyük tekellere parça üreten küçük ve orta boy işletmelerde 38,5 saatlik hafta uygulaması kendini daha çok **esnek çalışma süresi** (Flexibilarbeitszeit) biçiminde gösteriyor. Siparişlerin yoğun olduğu dönemlerde işletmelerin kimi bölümlerinde haftada 40 saati aşan çalışma süreleri gözleniyor. Buna karşılık ölü mevsimlerde ya da stok birikme-

aynı işyerinde çalışan tek tek işçiler arasında **farklı** çalışma süreleri, işçilerin tümü için aylara göre farklılıklar gösteren çalışma süreleri geçerli olabiliyor.

Bu tek tek işçilerin kendilerine düzgün bir yaşam planı çizmelerine engel olduğu gibi, işçilerin tümü için de fabrika içi ve dışı ilişkilerinin pekiştirilmesinde bir zorluk, bir engel oluşturuyor.

Gözden ırak tutulmaması gereken nokta da işte tam burada. 35 saat grevlerinin noktalandığı toplu sözleşmenin, kazanımların yanısıra kimi olumsuzlukları da içerdiğini sergilemiştik. **(Türkiye Postası'nın 35. sayısında 12 ve 13. sayfalara bakınız).** Ancak kesin olarak altı çizilmesi gereken bu olumsuzluklar değil. Önemli

ma süresinin azaltılması yönündeki dayatmaların kırılmış oluşudur. Tabu yıkılmıştır. **Çalışma süresi 40 saatin altına inmiştir.** Ancak bu adımın tamamlanması, kalıcılaştırılması ve **35 saat** hedefine henüz ulaşılmamış oluşunun bilinçlere çıkarılması gerekiyor. Bu aşamada **işyeri işçi temsilcilikleri** belirleyici rol oynayacaklar. Nisan öncesinde bağıtlanan işyeri sözleşmelerinde ilerici-devrimci işçi temsilcilerinin ağırlık taşıdığı işyerlerinde **"herkes için 38,5 saat"** hedefine oldukça yaklaşıldı. Buna karşılık kestirmeden **sarı sendikacılık** diye adlandırdığımız teslimiyetçi, uzlaşmacı, patronların **"sosyal partner"** (işçilerle patronların toplumsal ortaklığı) masalını yutmuş temsilcilerin ağırlık taşıdığı işyerlerinde işverenlerin **esnek çalışma süresi** özlemlerine uygun sözleşmeler bağıtlandı. Bu sonuçlar, önümüzdeki dönemde işyeri işçi temsilciliği seçimlerine bilinçli işçilerin, yerli yabancı ayırdetmeksizin hazırlanmalarının nasıl yaşamsal bir önem taşıdığını bir kez daha kanıtlıyor. Her işyerinde en bilinçli, en savaşkan, en ileri işçiler işçi temsilciğine seçilmelidirler. İşçi temsilciliklerine sızmış karşı devrimciler, patron uşakları, uzlaşmacılar, sınıf bilinci körelmiş, sınıf kardeşleri yerine patronların yanında saf tutmuş olanlar bir bir ayıklanmalıdır.

Bunun bir başka önemi de var. Sendika üst yönetimlerinde su başlarını tutmuş sınıf uzlaşmacısı eğilimler taşıyan yöneticilerin yerine, sendikal savaşımla siyasal savaşımın ayrılmazlığını kavramış, işçi sınıfını patronlarla birlikte uyum içinde yaşayan ve sadece ekonomik çıkarlarını savunmakla yetinen bir sınıf olarak tutma yanılgısına düşmeyecek işçi önderlerinin yönetime gelebilmeleri için şimdi daha geniş olanaklar vardır. Unutmayalım ki

Prof. Turhan Itil!

Nasıl mı? Bakın elimdeki şu eski gazete kupürlerine. 14 Ekim 1983 tarihli **Milliyet** gazetesinden bunlar. Birinci sayfada kocaman harflerle **"Beşbin terörist üzerindeki araştırma"** başlığı altında Prof. Itil ve onun yerli yabancı hempalarının sözümona bilimsel araştırmalarının sonuçları açıklanıyor. Şöyle: **"Türk teröristlerinin zeka derecesi düşük. Teröristlerin büyük bölümünde beyin bozuklukları saptandı."** Nasıl saptandı bu gerçek? Bu soruya yanıt vermek gerek. Bildiğiniz gibi ülkemizde tutukevlerinin, cezaevlerinin hali malum. Insanlar orada yatacak yatak, içecek su bulamazlarken Prof. Itil ve hempaları bu bilimsel araştırmayı nasıl yaptılar? Beşbin kişinin beyinlerindeki bozukluğu nasıl saptadılar? Bu olanaklı mı? Ama yaptıkları bir şey olduğu da muhakkak. Bu bir itiraftır. Kendi ağızlarıyla yaptıkları bir itiraftır ve bir insanlık suçudur.

Merakta bırakmamak için söyleyeyim. Prof. Turhan Itil ve hempaları beşbin tutuklu insanı kobay olarak kullanmaya **kalkışmışlardır.** Bu araştırmayı tutukluların yiyecek ve içeceklerine kattıkları, çok küçük miktarlarda etkili olabilen kimyasal maddelerle, özellikle de insan zihni ve ruhu üzerinde etkisi olan maddelerle yapmışlardır. Daha sonra bu kimyasal maddelerin etkilerini, başlıca göstergelerine dayanarak saptamışlardır.

Zaten 12 Eylül'ü izleyen ilk yıllar içinde başlıca büyük askeri ve sivil tutukevlerine genellikle askeri ruh hekimleri tayin edildiler. Bunların yönetim ve denetiminde ilaçların etkilerinin insanın ruh halinde, düşünce ve davranışlarında ortaya çıkarttığı etkileri ölçmeye çalıştılar. Hangi sonuçlara vardıklarını bilemiyorum. Ama 12 Eylülcüler, yerli yabancı profesörler, bilim adamları aracılığıyla zindanlara tıktıkları karşıtlarını **"geri zekalı"** ilan ettirerek kendi haklılıklarını (!) ispata çalışıyorlar.

Prof. Itil ülkemizin içine itildiği ortamda, sınır tanımaz bir açıklıkla bilimsel (!) çalışmalarını sürdürmeye devam ediyor. O bundan iki üç ay evvel yine gazete sayfalarına yansıyan yeni bir araştırma sonucu açıkladı: **"Içeri düşen teröristler geri zekalı, dışarda kalan ya da yurtdışına çıkanlar zeki!"** Şimdi

Dr. Tarakçıoğlu: Insanlığın yararı için araştırma yapma özgürlüğü, gerçek bilimin gelişmesinin, bu arada tıp biliminin de gelişmesinin önkoşuludur. Bu alanda çalışma yapan bilim adamının, faaliyet gösterebilmesinin de önkoşuludur. Yani bilim adamının, bilimin gelişmesi, insanların bu gelişiminin sonuçlarından yararlanabilmesi için özgür çalışmaya ihtiyacı vardır. Prof. Itil, yazarların, bilim adamlarının, gerçek hekimlerin hapislere tıkıldığı bir ortamda yani özgürlüklerin en kaba biçimler altında çiğnendiği bir ortamda ortaya çıkmaya cesaret edebilen bir **"bilim adamı"**dır olsa olsa.

Dediğim gibi bu tür bilim adamlarına **sahte bilim adamı** denir. O yalnızca böyle bir ortamda ortaya çıkmıyor, bu ortamın sürmesi için de elinden geleni ardına komuyor.

Türkiye Postası: Bizi insanlar üzerinde deney konusunda biraz aydınlatır mısınız?

Dr. Tarakçıoğlu: Şimdi konunun, yukarıda çizmeye çalıştığım çerçeve içinde, teknik yanına geldik. Elbette bu konu da kendi içinde hemen hemen tüm bilim dallarını ve disiplinlerini ilgilendiriyor. Yani işin hukuksal, felsefi, ahlaksal vb. bir çok yanı vardır.

Bildiğiniz gibi ilaçlar hayvanlar üzerinde denendikten sonra insanlara verilmeye başlanıyor. Ama hayvan organizması ile insan organizması arasında önemli farklar var. Hele bu zihinsel faaliyet, ruhsal faaliyet dediğimiz alanda **niteliksel** bir farklılıktır. Ne olursa olsun, bu yoldan geliştirilmiş ilaçlar hastalara veriliyor. Elbette bu da bir deneydir. Gazetelerde dikkatinizi çekmiştir: **"Dünya Sağlık Örgütü şu, şu isimlerdeki ilaçların kullanılmasını yasakladı"** diye. Bildiğiniz gibi son zamanlarda hemen her türden romatizma ilaçları yasaklandı. Bu ilaçlar on yıllarca hekimler tarafından hastalara yazılmıştı. Yani insan üzerinde kullanılmış, kısa ya da uzun süre sonra ve bilimin ilerlemesi koşullarında olumsuz etkileri anlaşılmış ve yasaklanmıştır.

Her yeni ilaç, her etkili madde, ilk kullanıldığı gruplar için **deney** mahiyetindedir. Penisilini **ilk** içen vardır. Kuduz aşısının, çocuk felci aşısının **ilk** verildiği çocuk vardır. Dahası insanlık tarihi, salgın hasta-

Dr. Tarakçıoğlu: Doğrudur. Prof. Itil 1961-62 yıllarında Erlangen'de çalışmış. O dönemde de Istanbul'da bazı öğretim üyeleri ile sıkı ilişki içindeymiş. Daha sonra çalışmalarına ABD'de devam etmiş. Üzerinde ihtisas yaptığı konu, kimyasal maddelerin insan zihni üzerindeki etkileridir. Bu etkilerle ilgili çalışmalardan bir bölümü Federal Alman tıp yayınında da yer alıyor. Sonradan daha çok Ingilizce yayınları çıktı. Son dönemde çalışmalarının ağırlık noktasını **"terörün tıbbi ve sosyal yönleri"** oluşturuyormuş. Bu konuya yukarıda kısaca değinmeye çalışmıştım. Bilirsiniz bizde halk, bilim adamını hem sayar, sever hem çekinir. Hem ondan yardım bekler, hem de içinde güvensizlik taşır. Ben kendi deneyimimden size bir şey aktarayım. Hastalarımın çoğu, kendilerine yeni bir ilaç çıktığını, kendilerine onu vermek istediğimi söylediğimde **"aman doktor bey, bende denemeyin"** derler. Bu neyi gösterir? Bana güvenerek gelen hasta içinde bir güvensizlik de duyduğunu saklamamaktadır.

Bu güvensizliğin kaynağı insanların tarihi deneyimidir. Konuya iyice açıklık getirmek için ve anlaşılması kolay olsun diye ve bu güvensizliğin haklılığına katılarak 1933-1945 faşizm dönemini anımsatmak isterim. Biz bu ülkede yaşıyoruz ve o dönemde olup bitenler hakkında bazı somut bilgilerimiz var. Faşizm dönemi, sınırsız ama aynı zamanda **kurumsallaştırılmış nefret, kötülük ve canavarlık** dönemidir. Milyonlarca, ama milyonlarca insan gerek toplama kamplarında, gerek hastanelerde, gerekse bazı üniversitelerde zorla deney objesi yapılmadı mı?

Insanlar üzerinde ilaç, aşılar, kanser etkisi, basınç düşüklüğüne ve soğuğa dayanıklılık ölçüldü. Insanlar sözümona bilim adamlarının, hekimlerin gözleri önünde can çekişe çekişe ölürken, deney kartına gördüklerini soğukkanlılıkla yazmak **bilime hizmet** olabilir mi? Bunu yapanlara **bilim adamı** denebilir mi?

Bu işlere alet olan **bilim adamına** (!) dünyaya mal olmuş yaygın bir ad takılmıştır: Sahte bilim adamı (Pseudowissenschaftler). Bu sahte bilim adamları **"karanlığı"** severler. Böyle bir ortamın yaratılması ve sürdürülmesi için ellerinden geleni yaparlar.

landı. Henüz elimizde ayrıntılı bir döküm yok. Ancak bize ulaşan bilgi ve verilere bakılırsa sonuç umut vericidir. Opel, VW, Mercedes, BMW, Ford, Audi-NSU gibi çok sayıda işçi çalış-

gözleniyor. Buna karşılık ölü mevsimlerde ya da stok birikmelerinde çalışma saatleri 35'e kadar inebiliyor. Üstelik bu, aynı işletmenin değişik bölümlerinde farklı farklı uygulanabiliyor. Böylece

sin olarak altı çizilmesi gereken bu olumsuzluklar değil. Önemli olan, toplu sözleşme görüşmelerinin başında, patronların üzerinde tartışmaya bile yanaşmayacaklarını **"beyan"** ettikleri çalış-

naklar vardır. Unutmayalım ki sendikaların üst yönetimleri taa tabandan gelen yönelimlerle belirleniyor. Savaşıma işçi temsilciliklerinden başlamak işte bu bakımdan da önem taşıyor.

OPEL sendika temsilcisi Ali Doğan bir yıl önceki grev günlerini anlatıyor

Dünya sanki iki kampa ayrılmıştı... Bir yanında biz vardık...

Röportaj:
H. Murat DÖRTYOL

Geçen yıl bu zamanlar, Alman işçi sınıfı yerlisi, yabancısıyla Federal Almanya tarihinin en çetin, en uzun sendikal savaşına hazırlanıyordu. Fabrikalarda grev oylamaları yapılıyor, işçilerin yüzde 80'i, yüzde 90'ı **"greve evet"** diyorlardı.

Kimileri bu savaşı küçümsüyor, **"grev de neymiş"** diyerek sendikayı, greve soyunan işçileri eleştiriyorlardı. Hükümet boyalı basın, işverenler cephesi ise daha grev başlamadan grevi kırmak, yerli yabancı emekçilerin birliğini parçalamak için olanaklarını seferber etmişlerdi. **"Grev bizim neyimize, greve katılırsak bizi sınırdışı ederler"** gibi propagandalarını Türkiyeli işçiler grev boylarında yerlerini alarak yanıtladılar.

Savaş Rüsselsheim Opel'de de pek çetin sürdü. Amerikan General Motors tekelinin bu işletmesinde işçiler yerli yabancı, dişediş, başabaş savaştı. Grevin başladığı sabah 4.00'ten, bittiği ana kadar dayanışmayı savaşı birlikte yaşadılar. Kardeşliği, dayanışmayı ve grevin ne değerli bir okul olduğunu, Asyalı Afrikalı, Avrupalı diye ayırmadan işçilerin nasıl biribirinin kardeşi olduklarını birlikte yaşayıp gördüler.

Grevin hemen bitiminde, yani altıbuçuk haftalık kararlı savaşımdan sonra işveren cephesini geri basturan, 40 saatlik hafta tabusunu yıkan savaşın bitiminde, grev süresince bir dakika bile dinlenmeden nöbet tutan, savaşan bir Türkiyeli işçiyle şöyleşi yapmışık. Kısaca anlatmıştı bize grev boyunca öğrendiklerini. Birinci yıl yaklaşırken bu söyleşiyi **Türkiye Postası** okurları da okusun istedik.

"Ben Federal Almanya'da işçi oldum. Greve ilk kez burada katıldım" diyordu sendika temsilcisi **Ali Doğan.** Ve şöyle sürdürüyordu grev izlenimlerini:

"Türkiye'de grev görmüştüm. Grev yerlerini, grevci işçileri ziyaret etmiştim. Ama grevci işçi olmamıştım. Sonra geldik 1984 Mayıs'ına.21 Mayıs 1984 Pazartesi günü Opel'de grev başlayacaktı. Pazar akşamı gözüme uyku girmiyordu. Saati üçe kurmuştum. Ama saate gerek kalmadı, çünkü uyuyamıyordum. Bir yandan seviniyor, bir yandan düşünüyordum. Kazanacak mıydık? Işveren birliğimizi bozacak mıydı? Hele biz Türkiyeliler üzerinde daha grev başlamadan bir sürü oyunlar oynanıyordu. Katılım nasıl olacaktı? Gerçi oylamada Türkiyelilerin büyük bir çoğunluğu, yüzde 90'dan fazlası "evet" demişti... Bu düşüncelerle sabahı ettim. Sabah 4.00'te grev yerindeydim. Hemen hemen tüm arkadaşlar benim gibi erken gelmişlerdi. Yağmurluklarımız, miğferlerimiz...Yağmura, soğuğa aldırmadan sarılıp, sarılıp biribirimizi öpüyorduk. Yerli yabancı kalmamıştı. Greve çıkmış işçilerdik. Yüreğim kabarıyordu. Sevinçten ağlayabilir, mutluluktan uçabilir, değil Opel işverenine dünyadaki tüm işveren cephesine meydan okuyabilirdim...

Ali Doğan, Sendika Temsilciler Kurulu Başkanı ile birlikte

Grev bir bayram gibi başlamış, bir bayram gibi sürmüştü

Grevimiz başladığı gibi kararlılıkla sürüyordu. Dünya sanki iki kampa ayrılmıştı ve biz bunu her gün iliklerimizde duyuyorduk. Almanya'dan, Japonya'ya tüm dünyadan somut dayanışma görüyorduk. Heyetler geliyor bizimle omuz omuza grev nöbeti tutuyorlardı. Tek bir vücut olmuş, sanki Opel grevinde somutlaşmıştı dünya işçi sınıfı. Işveren cephesi de tek bir vücut olmuş karşımıza dikilmişti. Kimler yoktu ki bu cephede. Hükümet mi, radyo-televizyonu mu, Amerikan başkanı mı, Türkiye'deki cunta başları mı?... Ama biz güçlüydük, gücümüzü iliklerimizde duyuyorduk.

Grevimiz altıbuçuk hafta kararlılıkla sürdü. Biz kazandık. Işvereni gerilettik. 40 saat tabusunu yıktık. Grevimiz yalnız işverene değil yabancı düşmanlığı yaparak işçilerin birliğini parçalamak isteyenlere de ders oldu..." O günleri böyle anlatıyor Ali Doğan ve bugün de şöyle diyor:

"Grev bitti. Ama mücadele bitmedi. Şimdi işimiz daha çok. Işveren yenilgiyi hazmedemedi. Her fırsatta kazanımlarımızı budamak istiyor. Şimdi birliğe, mücadeleye daha çok ihtiyacımız var."

Federal Almanya ve İngiltere'den sonra Danimarka da yakın tarihinin en büyük sendikal eylemlerine sahne oluyor. Yüzbinlerce işçi alanlarda...

Danimarka işçi sınıfı grev yasağına grevle cevap veriyor

Danimarka'da toplu sözleşmelerde anlaşmaya varılamaması sonucu 24 Mart'ta başlayan grevler, 31 Mart gecesinden itibaren hükümetin meclisten çıkardığı bir yasayla yasaklandı. Ama grevler ve eylemler yasağa karşı yaygin biçimde sürüyor.

Danimarka, sosyal demokrasinin 40 yıla yakın egemenlik sürdürdüğü ve demokrasi örneği gösterilen bir ülke. Nitekim Bülent Ecevit bundan birbuçuk yıl kadar önce Kopenhag'da yaptığı bir konuşmada Türkiyeli işçilere buradan demokrasiyi öğrenmelerini öneriyordu. Son haftaların gelişmeleri ise burjuva demokrasisinin her zaman patronlardan yana işlediğini Danimarka'da da bir kez daha kanıtlıyor. Burjuvazi çıkarları söz konusu olduğunda, anayasal haklar, **"toplumsal uzlaşma"** filan dinlemiyor, hepsini çiğneyip saldırıya geçiyor.

Ülkede 2,5 senedir bir burjuva hükümeti bulunuyor. 4 gerici partinin koalisyonundan oluşan hükümet mecliste azınlıkta. Köylü tabanına dayanan küçük Radikal Parti ise mecliste **"anahtar"** rolünde. Hükümet işte bu partiyle anlaşarak bir **"toplu sözleşme yasası"** çıkarmayı başardı.

Bu durum işçileri çileden çıkardı. İşçilerin öte yandan hükümetin 2,5 yıldır uyguladığı işçi düşmanı politikalarına karşı da birikmiş bir öfkeleri var. Bu politika sonucu bu yıl büyük şirketlerin ve bankaların kârlarında görülmemiş artışlar oldu. Hükümet ise bütçe açığını ve ödemeler dengesindeki açığı işçilerin sırtından kapama çabasında.

Yasanın çıktığının ertesi günü grevler ve gösteriler tersine daha da yaygınlaştı. Henüz toplu sözleşme görüşmeleri bitmeden bu yasa kapsamına sokulan memurlar da işçilerle dayanışma grevlerine gittiler. İlk kez Danimarka radyo ve televizyonu bir dayanışma eylemi

Danimarka Komünist Partisi'nin organı Land og Folk'ta yer alan bu görkemli fotoğrafta 1 Nisan'daki büyük miting görülüyor

1 Nisan günü parlamento binası önünde toplanan yüzbinlik işçi kitlesi gerici parlamenterlere demokrasi dersi veriyor

durdu, otobüs, tren, vapur seferleri aksadı. Pazartesi günü meclisin önünde düzenlenen gösteride gene 100 bin kişi vardı. Bir önceki haftanın yoğun eylemlerine, pazar günü de ülke çapında 200 bin kişinin katıldığı büyük paskalya barış yürüyüş ve eylemlerine rağmen... Üstelik bu kez gösteriyi düzenleyen Sendikalar Konfederasyonu (LO) ve Sosyal Demokrat Parti de değildi. İçinde komünistlerin başı çektiği **"sendika temsilcileri grubu"**ydu. İşlerini terkedenler aynı zamanda bunun kendilerine büyük para cezalarına malolacağını biliyorlardı.

Danimarka'da sendikal anlaşmazlıklar özel iş mahkemelerinde görülüyor. Bu mahkemelerde sendikaların taleplerinden biri de sendikaların bu mahkemelerdeki hakimlerini çekmesi, işçilerin kendi arkadaşlarını cezalandırma durumunda kalmaması. 100 binlik gösterilerde bu istem oybirliğiyle kabul edilerek sendika yöneticilerine iletildi.

2 Nisan salı günü sendika temsilcileri grubunun çağrısı üzerine yapılan kapalı salon toplantısına 4000 temsilci katıldı (2000'i ise yer yokluğundan içeri giremedi). Temsilciler oybirliğiyle eylemleri sürdürme kararı aldılar. 10 Nisan çarşamba günü tüm ülke çapında eylem günü olarak saptandı. 9 Nisan'da tüm işyerlerinde yapılacak toplantılarda eylemlerin biçimleri saptanacak. Bazı işyerlerinde pasbenzin ikmali yapabiliyor, posta kısıtlı olarak dağıtılıyor. Büyük gazeteler ise haftalardır yayınlanmıyor.

Tüm işçi ve emekçilerin birleştiği bir nokta var: bu hükümet gitmeli. Ancak sosyal demokrat yöneticiler bunun seçimle olması gerektiğini savunuyorlar. İşçilere, şimdi eylemleri bırakın, iki sene sonraki seçimde bize oy verin, o zaman bunları düzeltiriz diyorlar. Komünistler ise parlamento dışı eylemlerin parlamento içindeki dengeyi de değiştirebileceğini anlatıyorlar. Danimarka Komünist Partisi Başkanı Jorgen Jensen, LO başkanına gönderdiği mektupta şunları söylüyor: "LO kaba buyrukları yasallaştırmayı reddetmelidir... oy pusulalarıyla olacağını söylemek bir oyalama taktiğidir. Bugün gündemde olan, ücretli işçilerin kollektif olarak kendi işgüçlerinin fiyatını saptama ve savunma gerektiğinde işgüçlerini satmayı reddetme hakkı için savaşımdır...Hükümet de bugün işverenler kadar zayıf bir konumdadır. Halkın baskısı hükümeti mecliste de azınlığa düşürebilir. Ama bunun önkoşulu sosyal demokratların da şimdi hükümeti düşürmeyi istemeleridir..."

Sosyal demokrat yöneticilerin bunu isteyip istemedikleri çok şüpheli. Ama açık olan şey, 2. Dünya Savaşından bu yana Danimarka'daki bu en yaygın işçi eylemlerinin burjuva hükümetle birlikte onları da sarstığı, partinin yönetimi ile

IZLENIMLER

Şoför de kontağı kapatıp otobüsten indi

Zülal KILIÇ

İki haftadır Danimarka'yı sarsan işçi eylemlerine katılanların onbinlercesi ilk kez böylesi eylemlerde yer alıyorlar. Daha önceden hiçbir deneyimi olmayan işçiler de şimdi grev gözcülüğü yapıyor, yollara, işyerlerinin çevresine barikatlar kuruyor, giriş çıkışları engelliyerek grevleri yaygınlaştırıyorlar. Büyük gösteri ve grevlerin yanısıra onlarca yepyeni savaşım biçimleri de yaratılıyor bu arada.

* * *

Greve gidilmesinden iki gün öncesine kadar **"tarafsız arabulucu"**, anlaşmazlığı -tabii ki işverenler lehine- çözme çabalarını sürdürdü. Arabulucunun teklifini kesinlikle kabul etmeyeceklerini açıklayan işçiler bunu daha somut olarak da gösterdiler. Sendika ve işveren temsilcilerinin son kararlarını bildirmek üzere arabuluculuk binasına gelecekleri günün sabahı işçiler binanın tüm girişlerini duvarla ördüler. Arabulucu güç bela bulunan bir merdiven sayesinde pencereden binaya girebildi.

* * *

Danimarka meclis binası etrafı kanallarla çevrili ve ancak köprülerle ulaşılabilen küçük bir adacığın üzerinde bulunuyor. Hükümetin yasa tasarısının parlamentoda görüşülmeye başlayacağı günün sabahı bu köprüler işçiler tarafından tutulmuştu. Parlamenterler işçi barikatını aşıp içeriye giremediler. Kısa süre sonra polis işçilerin bu barışçı eylemine coplarla saldırıyordu. Sosyal demokrat milletvekilleri içeride **"demokratik düzene"** karşı böylesi eylemleri tasvip etmediklerini, barikattakilerin sadece aşırı solcular olduğunu söylerken, dışarıda Şoförler Sendikası'nın **sosyal demokrat** başkanı polisten dayak yiyordu.

* * *

Hükümet partilerinden **Merkez Demokratlar**'ın başkanı **Erhard Jacobsen** bu olaya ateş püskürdü. Kürsüden bas bas bağırdı, işçileri vatana ihanetle suçladı. Bu **"sokak çocuklarına"** parlamento önünde gösteri hakkı verilmemesini istedi. Barikatı destekleyen **Sol Sosyalist Parti** üyelerini hesap vermeye çağırdı. Sol Sosyalist milletvekili **Anne Grethe Holmgaard**'ın yanıtı açıktı: **"Parlamento benim için kutsal bir inek değildir."**

* * *

Ertesi sabah 200 işçi, gün doğarken **Erhard Jacobsen**'ın evinin kapısındaydı. **"Şimdi 35 saat"** sloganıyla uyandırıldı Jacobsen. İşçilerin ellerindeki pankartlarda **"Erhard dolayısıyla şimdi 35 saat daha zorunlu"** gibi belgiler görülüyordu. Jacobsen'ı yatak kıyafetinde canlandıran bir tiyatro oyuncusu ise işçileri azarladı; böyle vatan hainlikleriyle uğraşacaklarına işlerinin başına dönmelerini ihtar etti. Ayrılırken işçiler Erhard için yazdıkları bir şarkıyı söylüyorlardı.

* * *

Otobüs şöförlerinin henüz grev kararı almadığı 29 Mart günkü büyük gösteriden sonra işçiler otobüslerin önünü kesip çalışmalarını engelliyorlar; polis ise kalabalığı yarıp otobüsleri tek tek çıkarmaya uğraşıyordu. Gösteriden dönen Türkiyeli bir işçi baktı, en öndeki otobüsün şöförü Türk. İşçiler ona durması için bağırıyor, o ise eliye polisleri gösterip, **"yapacak birşey yok"** gi-

ler. İlk kez Danimarka radyo ve televizyonu bir dayanışma eylemi olarak yayınını kesti. Pazartesi ve salı günleri (1-2 Nisan) televizyon ekranları kararırken, radyoda sadece günde 4 kez 5 dakikalık haber bültenleri vardı. Posta dağıtımı

mazlıklar özel iş mahkemelerinde görülüyor. Bu mahkemelerde sendikaların ve işverenlerin de temsilcileri var. İşverenlerden yana yasaları uygulayan mahkemeler işçilere ve sendikalara ciddi darbeler indirebiliyorlar. Şimdi işçilerin ana

toplantılarda eylemlerin biçimleri saptanacak. Bazı işyerlerinde paskalya tatili sırasında da grevler sürüyor. Artık dükkanlarda bazı gıda malzemelerinin eksikliği ciddi olarak hissedilmeye başlandı. SAS uçakları ancak diğer ülkelerden

ları söylüyor: "LO kaba buyrukları yasallaştırmayı reddetmelidir... Sendikal hareket bunları geçersiz kılacak güçtedir. Schlüter (Danimarka Başbakanı) hükümetinin politikalarının alternatifi vardır... Schlüter'in devrilmesinin sadece

burjuva hükümetle birlikte onları da sarstığı, partinin yönetimi ile tabanı arasında çatlaklar yarattığı. Komünistler ise burjuvaziye karşı hem en tutarlı alternatifi getiren, hem de bu istemler için savaşımda en kararlı güç olarak öne çıkıyorlar.

tı, en öndeki otobüsün şoförü Türk. İşçiler ona durması için bağırıyor, o ise eliye polisleri gösterip, **"yapacak birşey yok"** gibilerinden işaret ediyor. Gösterici Türkiyeli hemen koşup otobüsün kapısına vurdu. Kapıyı açan şöföre bağırdı: **"İşini korumak, Danimarka'da kalabilmek istiyorsan yerin onların yanı olmalı, polisin değil"**. Şöför kontağı kapatıp otobüsü durdurdu, indi.

SON DAKIKA

Hükümetin hesabı gene tutmadı

Danimarka Başbakanı Schlüter, paskalya tatili öncesi işçi eylemleri için "Bu bir Danimarka adetidir. Bir kaç gün söylenirler sonra kabul ederler" **diyordu. Üstelik Sosyal Demokrat Parti ve konfederasyon liderleri de eylemleri desteklemiyorlardı. Ancak iki tarafın hesabı da yanlış çıktı. 10 Nisan günü tüm ülkede hayat durdu. Sendika temsilcilerinin çağrısı ile parlamento binası önünde düzenlenen üçüncü büyük gösteri şimdiye kadaar yapılanların en görkemlisiydi. Sadece bu alan değil, çevre yol ve alanlar da dolduğundan bir sayı söylemek bile zor. Aarhus kentinde ise bu kez 50 bin kişi toplanmıştı. Diğer kentlerde de durum aynıydı. Fabrikalar, resmi daireler, radyo, televizyon, posta, ulaşım, okullar herşey durmuştu. Polis şaskındı. Işyerleri önünde, istasyonlarda, garaj ve limanlarda blokaj yapan işçileri dövmekten gösterilere yetişemiyordu.**

Eylemler giderek daha politik bir nitelik de kazandı. Şimdi alanlarda "Schlüter yıkılmalı!" **belgisi, 35 saatlik işhaftası isteminin bile önünde gidiyor. 10 Nisan'da yüzbinlerce insan** "Hükümet devrilinceye kadar savaşıma devam" **kararı aldı. Ama ülke çapında savaşımın hangi biçimler alacağı, tüm ülke sendika temsilcilerinin 16 Nisan'da yapacakları toplantıda karara bağlanacak. Metal Işçileri Sendikası'ndan** Jan Andersen, "hepsinden önemlisi", **diyor,** "bu işçi düşmanı hükümete karşı güçlü ve kararlı bir birliktelik yaratıldı. Sendika yönetimlerine rağmen tabandan yükselen bu birlik şimdi savaşımımızın temelini oluşturuyor..."

Burjuvazinin, işçilerin demokrasiyi, parlamentoyu, yasaları, ekonomiyi baltaladığı yaygarasını kopardığı günlerde Danimarka Komünist Partisi'nin (DKP) gazetesi Land og Folk'da ilerici şair Carl Scharnbergin şu şiiri yayınlandı:

Ders

Kimdir şu yıllarda
demokrasiyi baltalayan?

Eğer hükümet ve meclis
özgür toplu sözleşmelerin
sınırını daraltmak istiyorsa,
kim baltalıyor o zaman
özgür pazarlık hakkını?

İşçiler bir ücret
artışı sağladıklarında,
hükümet ve meclis
kronun değerini düşürüp,
vergileri arttırıyorsa,
kim huzursuzluk
yaratıyor o zaman
çalışma hayatında?

İşçiler yasal bir
anlaşmazlığa gittiğinde
hükümet ve meclis
kararlaştırıyorsa
anlaşmazlığın derhal
durdurulmasını,
kim sarsıyor o zaman
yetkililere güveni?

Eğer pazarlık hakkı
yokoluyor,
sendikalar dışlanıyor,
polis işçilere saldırıyorsa,
kim baltalıyor o zaman
demokrasimizi?

Eğer bu kısa sürede
sona ermez,
pazarlığın yerini
buyruklar alır,
zaman sürekli
geri döndürülürse,
ne kadar vaktimiz kaldı
30'ların Almanyasına?

Kimdir şu yıllarda toplumu
baltalayan?

SENDİKACI GÖZÜYLE

Ümit KÖSEOĞLU

Danimarka'da 35 saat grevleri ve sendikal gelişmeler

Kapitalist ülkelerdeki ekonomik kriz ve işsizlik tüm ağırlığı ile sürüyor. Bu ülkelerdeki hükümetlerin krizden kurtulma çabaları, her zaman olduğu gibi bu kez de işçi ve emekçilerin kazanılmış yasal ve sendikal haklarını kısıtlamayı beraberinde getiriyor. Bunun açık örneklerini Federal Almanya'da (FAC) Kohl hükümetinin başta olduğu son üç yılda yeterince gördük. Kazanılmış haklara yapılan saldırının-son olmayan-başka bir örneğini de geçtiğimiz haftalarda Danimarka'da yaşadık.

Danimarka'da 300 bin emekçinin, çeşitli işkollarını kapsayan 600 işyerinde başlattığı, haftalık çalışma süresinin 35 saate indirilmesi ve ücret zammı ile ilgili grev, Danimarka hükümetinin iki günde hazırlanıp, yıldırım hızıyla parlamentodan geçirdiği yasa ile kırılmak istendi. Çıkarılan yasa, haftalık çalışma süresini 1 Ocak 1987'den geçerli olmak üzere 39 saate indiriyor, yıllık ortalama yüzde 2 zammı öngörüyor ve grevi yasa ile yasaklayarak, işçilerin derhal işbaşı yapmalarını emrediyor. Hükümet ve patronlar işçilere, işten atma, haklarında koğuşturma tehditi savuradursun, işçiler grevi aynı kararlılık ve başlangıcından daha fazla emekçinin katılmasıyla sürdürüyorlar.

Amacımız burada grevin ayrıntılarına inmekten çok hükümetin çıkardığı yasanın anlamına dikkatleri çekmektir. Toplu sözleşmeler işkollarına göre, o işkolundaki işverenler birliği ile sendikalar arasında yapılan ve toplu sözleşme yasası ile korunan, dokunulmazlığı olan anlaşmalardır. Sözleşmelerin içeriğini, toplu sözleşme tarafları, yani işverenler ve yetkili sendika saptar. Bir üçüncü kişinin veya hükümet dahil herhangi bir kuruluşun bu anlaşmaya müdahale hakkı yoktur. **Toplu sözleşmelerin dokunulmazlığı, demokrasinin en temel ilkelerinden biridir.** Bu hak, dünyamızda bugüne kadar ancak askeri rejimlerin, diktatörlüğün ve faşist yönetimlerin olduğu ülkelerde çiğnenmiş, yokedilmiştir.

Danimarka hükümeti bu yasa ile toplu sözleşme yasasının güvence altına aldığı **"tarafların özgürce anlaşma yapma hakkını"** ve **"toplu sözleşmelerin dokunulmazlığını"** çiğnemiştir. Toplu sözleşmelerin şartları ve içeriği hükümetlerce saptandığı sürece, o ülkede sendikalara gerek yok demektir. Özgürlüğü kısıtlanan, hakları elinden tepeden inme kararlarla alınan ülkelerde demokratik hak ve özgürlüklerden bahsedilemez. Danimarka hükümeti çıkardığı yasa ile sadece toplu sözleşmeleri engellemekle kalmamış, aynı zamanda çalışanların anayasal hakkı olan grev hakkını da kısıtlamıştır.

Sendikalara, onların yasalarla güvence altına alınmış dokunulmaz haklarına ve elde edilen kazanımlara saldırı sadece Danimarka'da gözlenen bir olay değildir.

ABD'de herhangi bir firmanın anlaşmalı da olsa sahip değiştirmesiyle orada çalışan tüm sendika üyelerinin üyeliklerinin düşmesi, firmanın yeni yönetimi altında sendikalı olmak için yeniden üye kaydı yaptırmalarının gerektiği yeni bir yasa değişikliği ile öngörülmüştür. Burada amaç, zahmetli bir iş olan yeni kayıt işlemi nedeniyle sendikalı sayısını azaltma' -. 1981'de hakları için sendikalarının çağrısına uyarak greve giden 11 bin havaalanı emekçisinin, Reagan tarafından işlerine son verilmesi ve ortaçağ metodlarıyla, elleri birbirlerine zincirle bağlı olarak mahkeme huzuruna çıkarılması, sendikalara ve sendikal haklara saldırının en açık örneğidir.

Ingiltere'de 51 hafta süren maden işçileri grevini ve uluslararası sendikal dayanışmayı kırmak için, İngiliz hükümetinin ve korkunç yenge Margret Thatcher'in, sendikaların tüm mal ve servetine, dayanışma için dünyanın her yerinden gönderilen para ve eşyalara elkoyması, grevdeki işçileri açlığa, sefalete itmek istemesi, sendika yöneticilerini yüzbinlerce sterlin para cezasına çarptırması sendikalara ve sendikal haklara saldırı değil de nedir?

Fransa'nın Alsas bölgesindeki demir-çelik işyerlerinin kapatılmak istenmesi ve işçi sayısının yığınsal olarak azaltılması üzerine işçilerin ve halkın yükselttiği tepki ve protestonun hükümet tarafından gözönüne alınmaması sendikalara ve sendikal haklara saldırının gene bir başka örneğidir.

Federal Almanya'da durum nedir? Metal ve basım işçilerinin haftalarca sürdürdükleri grevin hemen ardından, FDP Genel Sekreteri Hausmann **"Grev oylamasına sendikasızlar da katılsın"** önerisiyle ortaya çıktı. Hausmann, sendikalar ve demokratik kamuoyundan gelen tepki sonucu parlamentoya yasa tasarısı olarak getirmeye hazırlandığı bu önerisinden şimdilik de olsa vazgeçti. Ardından Çalışma Bakanı Blüm'ün **"Cumartesileri resmen işgünü olarak tanınsın"** önerisinin geldiğini görüyoruz. Bu konu hala gündemden inmedi. Başka bir saldırı da, **İşyeri Teşkilat Yasası**'nadır **(İTY).** Çalışma Bakanlığı yetkilileri bu kez İTY'de değişiklik yaparak, işyerlerinde patronların sadık adamları olarak bilinen, yönetici pozisyondaki memurların da **"Leitende Angestellte)** işçi temsilciliğine ve komisyonlara seçilmelerinin, azınlıkları koruma fonundan garanti alınmasını istiyorlar.

Nisan ayı başında Hausmann bu kez iki yeni öneriyle karşımıza geliyor. Birincisi, **"Çalışanların ücretlendirilmesi toplu sözleşmeler gözönüne alınmadan yapılmalıdır"**...Bunun Türkçesi: Işçiye ihtiyacı olan patron sendikaların toplu sözleşmelerle saptadığı ücretlendirmeye boşversin, işçiye ne tuttursa onu ödesin'dir. İkincisi, **"İşyeri bulup çalışmaya başlayan işsiz, daha az ücretle çalışmaya razı olmalıdır"** şeklindedir.

Yukarıda sadece birkaç örneğini verdiğimiz çeşitli ülkelerdeki sendikalara ve sendikal haklara saldırıların ortak bir hedefi var: **Sendikaları zayıflatmak, giderek yoketmek...**Tüm uğraşılar bunun içindir. Tek fark, ülkelerin uyguladıkları metodların değişikliğidir. Biri meseleye kitabına uydurup, daha kurnazca yaklaşırken, diğeri daha kabaca saldırıyor, fakat hedef aynı: **sendikalar.**

Bütün bunlara rağmen, sendikaların tabanında gelişme olduğu ve uyanık davrandığımız sürece karamsar olmaya neden yoktur. Ve emekçiler arasında şimdilik yeterli olmasa da belirli bir kıpırdanma vardır. **Taban** yerel sendikal örgütler içerisinde ağırlık kazanmakta, kararlara katılma konusunda sesini duyurmaktır. Sendikaların çeşitli düzeylerinde ve karar organlarındaki **gençleşme** bu gelişmeleri doğrulamaktadır.

Şimdi bizlere düşen görev, sendikal çalışmalara daha sıkı sarılmak, sendikal eğitim olanaklarını daha iyi kullanarak tartışmalara daha bilinçli olarak katılmak olmalıdır. Ve unutulmamalıdır: **Sendikal çalışmalar ilericiliğin, demokratlığın ölçülerinden biridir.**

Milyonların, milyonerlerle ve onların politik yandaşlarıyla mücadelesinin yollarından, fakat en önemli yollarından biri de sendikal savaştır.

Bir traktör alabilmek için 6 yıl öncesine göre 3,5 kat daha çok üretmek gerekiyor

Köylülük yıkımın eşiğinde

Geçtiğimiz günlerde, üretici köylülerin en büyük üst örgütü Türkiye Ziraat Odaları Birliği'nin (TZOB) Ankara'da yapılan başkanlar toplantısında, Özal hükümetine ve **"24 Ocak Kararları"** olarak anılan ekonomi politikalarına çok ağır bir dille karşı çıkıldı ve bu uygulamaların, köylülüğü **"yıkım"**ın eşiğine getirdiği belirtildi. Toplantıya hükümet adına katılan, Başbakan Yardımcısı **Kaya Erdem** ile Maliye ve Gümrük Bakanı **Ahmet Kurtcebe Alptemoçin**'in konuşmaları, delegeler tarafından sık sık kesilerek protestolarla karşılandı ve her iki bakan da, konuşmalarını kısa kesmek zorunda kaldılar.

TZOB'un toplantısında, tarımsal ürünlerin dışsatım fiyatlarının sürekli ucuzlatıldığı, tarım ürünlerinin fiyatlarının, sürekli enflasyonun ve tarım girdilerindeki (traktör, gübre, mazot, tarımsal ilaç ve benzeri) fiyat artışlarının altında belirlendiği, üreticinin tüccara teslim edildiği belirtildi ve köylünün, satınalma gücünün kalmadığı dile getirildi. TZOB yetkilileri, Özal hükümetinin tarımsal ürünlerin taban fiyatlarını yüzde 25 ile 30 arasında arttırdığını hatırlatarak, bir yıl içinde gübre fiyatlarının yüzde 304 ve mazot fiyatlarının da, yüzde 250 oranında arttığını belirttiler. 1983 yılı sonunda, 23 lira olan bir kilo gübrenin 93 liraya ve 10 bin lira olan bir varil mazotun 35 bin liraya yükseldiği hatırlatıldı ve beş yıl öncesine oranla, bugün tarım girdilerini satın alabilmek için 2,5 ile 5 kat daha fazla tarımsal ürün gerektiği belirtildi.

Traktörün başına gelenler

Resmi istatistiklere göre, son beş yıllık sürede tarım ürünlerine oranla tarım girdilerinin fiyatlarında aşırı artışlar oldu ve bu durum, üretici köylülerin satınalma gücünün ve gerçek gelirlerinin büyük miktarda gerilemesine neden oldu. Örneğin 1979 yılına oranla, bugün bir traktör satın alabilmek için, üretici köylülerin ortalama 3,5 kat daha fazla tarımsal ürün vermeleri gerekiyor.

● **Buğday üreticisi bir köylü, 1979 yılında 29 ton buğday satarak bir traktör satın alabiliyordu. Bugün, aynı traktörü satın alabilmesi için 65 ton buğday gerekiyor.**

● **1979 yılında, bir traktör alabilmek için, 5 ton pamuk yetiyordu. Bugün, bir traktör alabilmek için 18 ton pamuk gerekiyor.**

● **1979 yılında, 8 ton ayçiçeği ile bir traktör alınabiliyordu. Bugün, bir traktör 31 ton ayçiçeği ile satın alınabiliyor.**

● **1979 yılında, bir traktör alabilmek için, 102 ton pancar yetiyordu. Bugün, bir traktör için 380 ton pancar gerekiyor.**

● **1979 yılında, bir traktör alabilmek için, bir ton tütün yetiyordu. Bugün ise, bir traktör alabilmek için 4 ton tütün gerekiyor.**

● **1979 yılında, 3 ton kuru üzüm ile bir traktör alınabiliyordu. Bugün bir traktör alabilmek için 14 ton kuru üzüm gerekiyor.**

Herşey tekeller için

Öte yandan, Özal hükümetinin çokuluslu tekellere ucuz girdi temin etme, dışsatımcı holdinglere tarım kesiminden fon aktarma ve bunun faturasını üretici köylülere ödetme politikasının sonucu olarak, geçtiğimiz yıl içinde tarım ve tarıma dayalı dışsatım mallarının fiyatlarında önemli gerilemeler oldu. Devlet İstatistik Enstitüsü'nün verilerine göre, bir önceki yıla oranla, 1984 yılında bu ürünlerin dışsatım fiyatlarında yüzde 4,7 ile yüzde 35,7 arasında değişen düşüşler gözlendi.

DİE'nin dış ticaret istatistiklerine göre, bir yıl öncesine oranla 1984'de dolar cinsinden dışsatım fiyatlarında buğdayda yüzde 4,7; arpada yüzde 6,4; fasulyede yüzde 33; kuru üzümde yüzde 14,6; limonda yüzde 14,9 oranlarında gerileme oldu. Balığın dışsatım fiyatında da 7,6; etin yüzde 11,5; şekerin yüzde 35,7 ve çayın dışsatım fiyatlarında yüzde 6,9 oranında gerileme gözlendi.

Tablo

Köylü bir traktör için dün ne veriyordu, bugün ne veriyor

	1979'da	1985'de
Buğday	29 ton	65 ton
Pamuk	5 ton	18 ton
Ayçiçeği	8 ton	31 ton
Pancar	102 ton	380 ton
Tütün	1 ton	4 ton
Kuru Üzüm	3 ton	14 ton

Türkiye Kürdistanı'nda köylünün yarısı topraksız

Türkiye'de 1 milyon 434 bin çiftçi ailesinin bir karış toprağı yok

Türkiye genelinde, geçimini tarımdan sağlayanlar içinde topraksız aile oranının yüzde 27 olmasına karşılık, Türkiye Kürdistanı'nda yaşayan köylülerin yaklaşık yarısının bir karış toprağı olmadığı belirlendi. Geçtiğimiz günlerde yayınlanan Tarım Bakanlığı **"Köy Envanter Etüdleri"**ne göre, Türkiye'de tarımla uğraşan 5 milyon 283 bin çiftçi ailesinden 1 milyon 434 bininin hiç toprağı yok. Araş- ile yüzde 58'inin hiç toprağı olmadığı görülüyor. Örneğin, geçimini tarımdan sağlayan çiftçi ailelerinin Bitlis'de yüzde 58'inin, Kars'da yüzde 58'inin ve Hakkari ilinde de, yüzde 46'sının bir karış toprağı yok.

"Köy Envanter Etüdleri" araştırmasına göre, topraksız aile sayısının en yüksek olduğu bu üç ili, sırasıyla Diyarbakır, Siirt, Ağrı, Urfa ve Hatay illeri izliyor. Çiftçi

"Koordinasyon Kurulu"ndan toplu sözleşmelere bir müdahale daha

Şevket Yılmaz ve Sadık Şide: Türk-İş Genel Başkanı ve Genel Sekreteri. İşçi hakları bir bir gaspedilirken susanlar, şimdi "Timsahın gözyaşları"nı döküyorlar.

Ücret zamları 1985'de yüzde 25'i 1986'da yüzde 20'yi geçmeyecek

İMF bundan birkaç hafta önce, Özal Hükümeti'ne yeni direktifler vermiş ve örneğin, işçi ücretlerinde yüzde 30 dolaylarındaki artışları "yüksek" bularak, ücret zammının 1985 için en fazla yüzde 25 ve 1986 için de, yüzde 20 olarak belirlenmesini istemişti.

Anayasa ve yasaların, **"Toplu sözleşme görüşmelerinin tarafları işveren ve işçilerdir, üçüncü bir kişi ya da kuruluş bu görüşmelerde taraf olamaz"** şeklindeki açık hükmüne rağmen, başkanlığını Devlet Bakanı **Kazım Oskay**'ın yaptığı **"Kamu Toplu Sözleşmeleri Koordinasyon Kurulu"**, bütün kamu kuruluşlarına birer genelge göndererek ücret artışlarına **"tavan sınır"** koydu ve böylece, yasalar bir kez daha çiğnenerek, Özal hükümeti tarafından toplu sözleşmelere yeni bir müdahale daha yapıldı.

"Kamu Toplu Sözleşmeleri Koordinasyon Kurulu"nun kamu işletmelerinin yöneticilerine gönderdikleri genelgede, Uluslararası Para Fonu'nun (İMF) işçi ücretlerindeki artışa ilişkin son verdiği direktiflere aynen uyularak, bu işletmelerde çalışan işçilere verilecek ücret zammının 1985 yılında yüzde 25'i ve 1986 yılında da, yüzde 20'yi geçemeyeceği belirtildi. Hatırlanacağı gibi, bundan birkaç hafta önce, İMF Özal hükümetine yeni direktifler vermiş ve örneğin, işçi ücretlerinde yüzde 30 dolaylarındaki artışları **"yüksek"** bularak, ücret zamlarının 1985 için en fazla yüzde 25 ve 1986 için de, yüzde 20 olarak

rakamların daha da aşağı çekilmesi için çaba harcanması istendi. Onyedi maddeden oluşan genelgede, **"yan ödemeler"** olarak anılan sosyal içerikli ödemelerde hiçbir artış yapılmaması direktifi verildi ve işçilere, yeni haklar tanınmasının kesinlikle sözkonusu olmadığı belirtildi.

Örneğin, ilgili genelge uyarınca, kamu işletmelerinde çalışan işçilere ödenen giyecek parası, çocuk ve ölüm yardımı, yol parası, bayram harçlığı ve benzeri sosyal içerikli ödemelerde, hiçbir artış yapılamayacak ve toplu sözleşme görüşmelerinde, işçilerin yeni hak istemlerinin hiçbirisi dikkate alınmayacak. **"Kamu Toplu Sözleşmeleri Koordinasyon Kurulu"** aracılığıyla, Özal hükümetinin toplu sözleşmelere yaptığı bu müdahale, halen toplu sözleşme görüşmelerini devam eden 450 bin işçinin yanısıra, kamu işletmelerinde çalışan bir milyonun üstünde işçiyi etkiliyor.

Cunta döneminde, işçi-işveren ilişkilerini düzenleyen yasalarda yapılan değişikliklerle, kamu kesiminde çalışan işçilerin grev silahını kullanabilmelerinin hemen hemen olanaksız hale getirildiğini iyi bilen Özal hükümeti, genel-

kolunda **"kamu güvenliği"** gerekçesiyle grev yasaklanmış ve ayrıca, öteki işkollarında da, grevi yasaklama hakkı tanınmıştı. Bu durumda, yine yasalara göre, toplu sözleşme görüşmeleri uyuşmazlıkla sonuçlandığı takdirde, toplu sözleşme Yüksek Hakem Kurulu (YHK) tarafından sonuçlandırılacak ve böylece, hükümetin ve işverenlerin denetiminde olan bu kuruluş, Özal hükümetinin istediği miktarda ücret zammı verecek.

Sendikaların tepkisi

"Kamu Toplu Sözleşmeleri Koordinasyon Kurulu"nun yasalara aykırı olarak toplu sözleşmelere müdahale etmesi, işçi sendikaları tarafından büyük tepkiyle karşılandı. Türk-İş kamu kesiminde 450 bin işçi adına halen sürmekte olan toplu sözleşme görüşmelerini boykot etti ve 15 Nisan tarihine kadar görüşmelere katılmayacağını belirtti. Türk-İş'e bağlı çok sayıda sendika yöneticisi yaptıkları açıklamalarda, bu durum karşısında eyleme geçilmesini, kapalı salon toplantıları, açık hava mitingleri, yürüyüşler ve benzeri protesto gösterileri düzenlenmesini istediler. Tabandan gelen baskılar üzerine, Türk-İş yönetimi, sendikaların takınacağı tavrı ve eylem türlerini belirlemek için, yetkili organlarını ve Türk-İş'e bağlı sendika başkanlarını toplantıya çağırdı.

283 bin çiftçi ailesinden 1 milyon 434 bininin hiç toprağı yok. Araştırmaya göre, son onbeş yıl içinde, topraksız çiftçi ailelerinin sayısına 166 bin aile eklendi.

"Köy Envanter Etüdleri" araştırmasına göre, toprak dağılımının Türkiye geneline oranla Türkiye Kürdistanı'nda çok daha bozuk olduğu anlaşılıyor ve Kürdistan'da yaşayan köylülerin, yüzde 40 sırasıyla Diyarbakır, Siirt, Ağrı, Urfa ve Hatay illeri izliyor. Çiftçi ailelerinin Diyarbakır'da yüzde 45'inin, Siirt'te yüzde 45'inin, Ağrı'da yüzde 44'ünün, Urfa'da yüzde 42'sinin ve Hatay ilinde de, yüzde 40'ının hiç toprağı yok. Buna rağmen meclisten geçen Tarım Reformu Yasası'nın gerekçesinde, **"Türkiye'de toprak sorunu yoktur"** deniyordu.

IŞÇILERDEN SONRA EN HIZLI YOKSULLAŞMA KÖYLÜLÜKTE

...in 1985 için en fazla yüzde 25 ve 1986 için de, yüzde 20 olarak belirlenmesini istemişti.

"Kamu Toplu Sözleşmeleri Koordinasyon Kurulu"nun genelgesinde, kamu işletmelerinde çalışan işçilere verilmesi öngörülen 1985 yılı için yüzde 25 ve 1986 yılı için, yüzde 20'lik ücret zamlarının **"tavan sınır"** olduğuna dikkat çekildi ve toplu sözleşmelerde, bu nemen olanaksız hale getirdiğini iyi bilen Özal hükümeti, genelge yoluyla bütün kamu kuruluşlarının düşük ücret vermesini garanti altına alıyor ve böylece, tam kontrol edemediği kamu kuruluşlarının ve kooperatiflerin yönetimlerini, emir ile bağlamış oluyor. Bilindiği gibi, işçi-işveren ilişkilerinde yapılan değişiklikler, kamu kesiminde çok sayıda iş-

toplantıya çağırdı.

Gırgır Dergisinden

KISA...KISA...KISA...KISA...KISA ...KISA...KISA...KIS

Özal hükümeti 500 milyar iç borç aldı

Özal Hükümeti, içinde bulunduğumuz yılın ilk üç ayında, 405 milyar lirası hazine bonosu ve geri kalanı devlet tahvili olmak üzere, 500 milyar lira tutarında iç borç aldı ve böylece, 1985 yılı için öngörülen borçlanma limitinin tamamı üç ayda kullanılmış oldu. Bilindiği gibi Özal Hükümeti, 1985 yılı bütçesini 500 milyar lira açık verecek varsayımına dayandırmış ve bu açığın iç borçlanmayla karşılanması öngörülmüştü.

SSK borçlarını ödeyemiyor

Sosyal Sigortalar Kurumu'nun (SSK) işverenlerden alacağının 110 milyar liraya yükseldiği açıklandı. SSK yetkililerinden edinilen bilgiye göre, işverenlerin 110 milyar liralık prim borcunu ödememesi SSK'yı finansman darboğazına soktu ve kurum emekli maaşlarını ödemekte güçlük çekmeye başladı.

Holdingler ucuz tarım kredisine yöneliyor

Normal faiz oranlarının yüzde 75 dolayında olduğu bir ortamda, Ziraat Bankası'nın yüzde 30 faiz oranıyla tarım kredisi vermesi üzerine, Türkiye'nin önde gelen büyük holdingleri ucuz krediden yararlanabilmek için tarımsal alanda faaliyet göstermeye başladılar.

Koç Holding ile Anadolu Endüstri Holding ortaklaşa olarak Gebze yakınlarında besicilik ve et entegre tesisleri kurmak ve Sabancı Holding ise, Adana'da mısır tohumu üretmek üzere Devlet Planlama Teşkilatı'ndan (DPT) teşvik belgesi aldılar. Her iki kuruluşun yetkililerinin yaptığı açıklamaya göre, yatırım maliyetlerinin yüzde 20'si ortaklar tarafından ve geri kalan yüzde 80'i ise, Ziraat Bankası kredileriyle karşılanacak. Ayrıca, Ziraat Bankası bu tür kuruluşlara, yine yüzde 30 faiz oranıyla işletme kredisi verebilecek.

Bunların yanısıra, Ordu Yardımlaşma Kurumu (OYAK), tavukçuluk yapmak üzere Entaş adlı bir şirket kurarken, margarin üreticisi Unilever Trakya'da tohumculuk için ve Yaşar Holding, entegre et ve yem tesisleri için DPT'den teşvik belgesi aldılar.

Enka Holding iki banka birden kuruyor

24 Ocak kararlarından sonra hızla büyüyen ve Özal'ın önde gelen destekçilerinden birisi olan Enka Holding, Japon ve ABD sermayesiyle ortaklık halinde iki banka birden kuruyor. Edinilen bilgiye göre, bankalardan birisi dış ticaret işlerinde yoğunlaşacak ve ikincisi de yatırım bankası olarak faaliyet gösterecek.

Patronların ödediği vergi kaçırdığının iki katı

Maliye ve Gümrük Bakanlığı tarafından yapılan açıklamaya göre, 1983 yılı içinde tahsil edilen 1 milyar 45 milyon liralık gelir vergisinin 825 milyar lirasını ücretliler ve geri kalan 220 milyar lirasını işverenler ödedi. Böylece, 1983 yılında tahsil edilen toplam gelir vergisinin yüzde 79'u ücretliler tarafından ödenmiş oldu. Öte yandan, bakanlık yetkililerinin yaptığı açıklamaya göre, işverenlerin kaçırdıkları vergi miktarı, ödedikleri verginin iki katına ulaşmış bulunuyor. Yapılan açıklamada, işverenlerin 1983 yılında gelir ve kurumlar vergisi olarak 495 milyar lira ödedikleri ve buna karşılık, 862 milyar lira vergi kaçırdıkları belirtildi.

Türkiye A.Ş.

Özlem ÖZGÜR

İstanbul'da 22 Mart tarihinde, yerli holding sahiplerinin ve başta Başbakan Turgut Özal olmak üzere, hükümet yetkililerinin katıldığı bir toplantı yapılır. AET Vakfı'nın düzenlediği ve Hilton Oteli'nde basına kapalı olarak yapılan toplantıda, çokuluslu tekellerin temsilcileri, Türkiye'nin "işgücünün ucuzluk cenneti" **haline getirilmesini şükranla karşıladıklarını belirtirler ve Özal'dan, bu durumun sosyal bir patlamaya neden olup olmayacağını sorarlar.**

Türkiye Cumhuriyeti'nin "Başbakan"ı, **bu soruya nasıl bir yanıt verir dersiniz? Turgut Özal, çokuluslu tekellerin temsilcilerine bu** "endişe"**sine karşı, Türkiye halkının** "kemer sıkmaya" **alıştığını söyler, Türkiye insanının** "uslu" ve "sessiz" **olduğunu anlatır. ANAP Genel Başkanı ve Başbakan Özal, ANAVATAN'ı ABD'ye yaptığı son resmi gezide, ABD tekellerinin temsilcileriyle yapılan toplantıda da, üç aşağı beş yukarı aynı sözleri yineler.**

Bir başbakanın, kendi halkı hakkında, böylesine fütursuz ve küstahçasına konuşabildiği görülmüş şey midir? Eloğlu, İMF'nin "icra memuru" **ve çağdaş** "Düyun-u Umumiye"**nin Türkiye masası şefi olunca, tam böyle konuşur.**

İMF, bundan birkaç hafta önce, Özal Hükümeti'ne bir rapor sunarak yeni direktifler verir. Örneğin, İMF yüzde yüksek bulur ve ücret artışlarının, 1985'de yüzde 25 ve 1986'da, yüzde 20 oranlarını aşmamasını öngörür.

İMF raporunun daha mürekkebi bile kurumadan, Özal Hükümeti, bütün kamu kuruluşlarına bir genelge gönderir ve ücret artışlarının, 1985'de yüzde 25'i ve 1986'da da, yüzde 20'i geçemeyeceği buyruğunu verir.

İMF ile önümüzdeki günlerde yeni bir anlaşma imzalanacak. İMF, "kemerler daha da sıkılsın" **diyor. Özal'dan,** "emredersiniz"**den başka bir yanıt beklenebilir mi? Dahası, bu yeni anlaşma ile, ekonomiyi bütün ayrıntılarıyla, İMF'nin yönetmesine** "evet" **deniliyor. Ekonomi, yüzde kaç büyüyecek, nerelere ne kadar yatırım yapılacak, devlet sektörü nasıl yıkılacak ve benzeri? Bütün bunlara İMF karar verecek.**

Bütün bunların, ulusal bağımsızlıkla, ulus onuruyla bağdaşır en küçük bir yanı var mıdır. Turgut Özal ve ekibinin, süngülerin gölgesinde halkı soyup soğana çeviren bu çetenin, en küçük bir ulusal yanı var mıdır? Özal, Türkiye Cumhuriyeti'nin "Başbakanı"**ndan daha çok, ABD menşeli bir holding yöneticisine benzemiyor mu? Türkiye Cumhuriyeti, bir holding, ya da A.Ş. gibi yönetilmiyor mu?**

TUSİAD'ın dergisi Görüş'ten Özal'a talimat

Tekellerin tepelerinden, ekonomik politikalarda değişiklik isteği

Büyük sermayenin önde gelen kuruluşlarından olan Türk Sanayicileri ve İşadamları Derneği (TÜSİAD), **"24 Ocak Kararları"**nın ve Özal hükümetinin ekonomi politikalarının temellerini oluşturan ekonomi politikalarının bazı önemli ilkelerine karşı çıktı ve ancak, bu **"karşı çıkış"**ta, **"dikkatli"** ve **"yumuşak"** bir dil kullanıldı. TÜSİAD'ın aylık yayın organı **"Görüş"** dergisinin son sayısında, **"Piyasa Ekonomisine Geçişin Sorunları"** başlıklı yazıda, Türkiye ekonomisinin zor bir dönemden geçtiği belirtilerek, **"sıkı para"**, **"yüksek faiz"** ve **"sürekli devalüasyon"** politikalarından yakınıldı ve bu uygulamalarda, değişiklikler yapılması istendi.

Görüş dergisinde yeralan yazıda, sıkı para politikasının, özel sektöre verilen kredilerde önemli azalmalara neden olduğu ve bu durumun, ciddi sıkıntılar doğurduğu belirtilerek, **"sıkı para politikasının uygulandığı söylenen bir dönemde, sıkı para şartlarının kamu sektöründen ziyade özel sektöre yönelik olması, yapısal değişim sürecinde önemli sıkıntılar doğurma istidadındadır"** denildi.

TÜSİAD'ın aylık yayın organı Görüş dergisindeki yazıda, yüksek faiz politikalarının enflasyonu etkileyen bir faktör olmanın yanısıra, sanayicilere ağır ve gereksiz bir yük getirdiği belirtilerek, faiz oranlarının düşürülmesi ve sanayi kesimine **"ucuz"** kredi verilmesi istendi.

Görüş dergisinde yeralan yazıda, Türk parasının dolar karşısında sürekli ve büyük oranlı değer kaybının yanısıra, **"yüksek faiz"** politikalarının enflasyonu körüklediği belirtildi ve **"Türk lirasının değer kaybına ek olarak, yüksek kredi faizleri, enflasyonun besleyici kaynağı haline gelmiştir"** denildi.

Faiz gelirleri 1 milyon işçinin ücretine yakın

Faiz gelirleri 1 trilyon lira

Geçtiğimiz yıl, Türkiye'de faaliyet gösteren bankaların mevduat sahiplerine (bankalarda hesabı olanlar) 1 trilyon lira faiz ödedikleri açıklandı. Yapılan açıklamada, 1984 yılında mevduat sahiplerine verilen 1 trilyon liralık faizin yaklaşık yarısının, 50 bin dolayındaki hesap sahiplerine ödendiği belirtildi.

Yüksek faiz politikasının sonucu olarak, geçtiğimiz yıl az sayıdaki mevduat sahibine ödenen 1 trilyon liralık faizin, milyonlarca işçinin bir yıllık ücret toplamına yakın olduğu belirlendi. Nitekim, Sosyal Sigortalar Kurumu'nun verilerine göre, 1984 yılında 2 milyon 300 bin sigortalı işçinin yıllık ücretlerinin toplamı 1,1 trilyon lira ediyor.

Geçtiğimiz yıl mevduata ödenen 1 trilyon liralık faizin, yüzde 87'si Ziraat Bankası, İş Bankası, Akbank ve Yapı Kredi Bankası tarafından verildi. Türkiye'nin bu dört büyük bankası, 1984 yılı içinde mevduat sahiplerine 869 milyar lira faiz verirken, 960 milyar lira kredi faizi aldılar.

Dört kişilik ailenin aylık mutfak gideri: 71 bin 645 lira

Özal hükümetinin 1985 yılı için öngördüğü yüzde 25'lik enflasyon hedefinin yarısı, yılın ilk üç ayında aşıldı ve İstanbul Ticaret Odası'nın (İTO) derlediği endekslere göre, fiyatlar içinde bulunduğumuz yılın Ocak-Mart döneminde yüzde 15,2 oranında artış gösterdi.

Ancak, resmi istatistikler, genel fiyat artışlarına oranla, temel gıda maddelerindeki artışların çok daha hızlı olduğunu gösteriyor. Örneğin, 1985'in Ocak-Mart döneminde, dört kişilik bir ailenin mutfak gideri 13 bin 320 lira artarak, 58 bin 325 liradan 71 bin 645 liraya yükseldi ve böylece, mutfaktaki üç aylık enflasyon yüzde 22,9 olarak gerçekleşti.

Mutfaktaki yıllık enflasyon ise, 1980 yılından sonra, son 25 yılın ikinci yüksek düzeyine tırmandı. Örneğin, son bir yıl içinde dört kişilik ailenin mutfak giderleri 31 bin 19 lira artarak 40 bin 626 liradan 71 bin 645 liraya yükseldi ve böylece, mutfaktaki yıllık enflasyon oranı yüzde 76,4'e tırmanmış oldu.

Lüks değil, yeterli beslenme için gerekli olan bu parayı karşılamak için bir aileden dört kişinin birden asgari ücretle çalışması dahi yeterli olmuyor. Neti 16 bin 500 lira civarında olan asgari ücret, bir işçinin yeterli beslenmesine dahi yetmiyor. Rakamları daha iyi açıklayabilmek için Türkiye'de asgari değil, ortalama net ücretin 36 bin lira civarında olduğunu ve bunun 15 yıllık bir memur maaşına eşit bulunduğunu hatırlamak gerek.

Kimin barıştan, kimin savaştan yana olduğunu kanıtlayan bir adım daha

Sovyetler Avrupa'ya yeni atom füzesi yerleştirmeyi durdurdu

SBKP Genel Sekreteri Gorbaçov, Sovyetlerin Doğu Avrupa'ya orta menzilli füzelerin yerleştirilmesini Kasım ayına dek durdurduğunu ilan etmesi üzerine, ABD yönetimi her zamanki gibi bu öneriyi de "propaganda" olarak niteledi ve ABD'nin füzeleri Avrupa'ya yerleştirmeye devam edeceğini açıkladı. Ayrıca Gorbaçov, stratejik atom silahlarının görüşmeler süresince karşılıklı olarak bugünkü düzeylerinde dondurulmalarını önerdi

Pravda gazetesinin sorularını yanıtlayan Sovyetler Birliği Komünist Partisi Merkez Komitesi Genel Sekreteri Gorbaçov'un, Sovyetlerin Avrupa'ya atom füzesi yerleştirmeyi Kasım ayına kadar durduracağını açıklaması bütün dünyada geniş yankılara yolaçtı

Sovyetler Birliği Komünist Partisi Genel Sekreteri **Mihail Gorbaçov**, Nisan ayının ilk haftasında, Sovyetler Birliği'nin Doğu Avrupa'ya orta menzilli atom füzelerinin yerleştirilmesini Kasım ayına dek durdurma kararı aldığını açıkladı. Kasım ayından sonra ne yapılacağı ise **Reagan** yönetiminin Batı Avrupa'ya orta menzilli atom füzelerini yerleştirmeyi sürdürüp, sürdürmemesine göre saptanacak.

Gorbaçov'un yeni Sovyet girişimleri konusundaki açıklamaları 8 Nisan tarihli **Pravda** gazetesinde yeralan bir söyleşi ile kamuoyuna duyuruldu. Yaptığı açıklamalarda, ABD Devlet Başkanı **Reagan**'ın bir süre önce önerdiği zirve toplantısını da prensip olarak kabul ettiğini bildiren **Gorbaçov,** Cenevrede iki ülke arasında yapılmakta olan silahsızlanma görüşmelerinin olumlu yönde etkilenmesini sağlamak için ABD yönetiminin de aynı önlemleri almasının yararlı olacağını belirtti.

Gorbaçov ayrıca Sovyetler Birliği'nin Cenevre görüşmeleri süre-

rışsever, komünist, sosyalist ve gerçekçi kimi burjuva politikacıların yeni Sovyet girişimlerine tepkileri olumlu oldu. İngiltere'de, aralarında **David Steel** gibi liberallerin yeraldığı bir grup politikacı yeni öneriyi memnuniyetle karşıladıklarını belirtirken, Fransa Dışişleri Bakanlığı sözcüsü ve İtalya Başbakanı **Bettino Craxi** öneriyi **"diyalog yönünde bir iyi niyet belirtisi"** olarak değerlendirdiler ve hükümetlerinin dikkatle inceleyeceğini belirttiler.

Sovyetler Birliği'nin önerileri, barışın daha çok silahlanarak değil, silahsızlanma yönünde ciddi adımlar atarak sağlanabileceğini savunan çevrelerde umut yarattı. Bu umudu, Federal Almanya'daki Oster mitinglerinde konuşma yapan pek çok kişi dile getirdi. Ancak, atılan adımların görüşmelerde başarıya yol açması ve diyalogu geliştirmesi için, ABD ve NATO ülkelerinin de aynı sorumlu davranış içine girmesi ve Sovyet örneğini izleyerek benzer somut adımlar atması gerekiyor. Bu nedenle önümüzdeki günlerde, NATO ülkelerinin barış güçlerinin ve politikacılarının hükümetleri üzerinde bu yönde yapacakları baskılar önem taşıyor.

Söz değil, iş

Hatırlanacağı gibi Sovyetler Birliği ile ABD arasında 1981 yılının sonunda başlayan orta menzilli füzeler konusundaki Cenevre görüşmeleri 1983 Kasım ayında başarısızlıkla sonuçlanınca Sovyetler Birliği, NATO ile Varşova Paktı arasındaki mevcut silah dengesini korumak amacıyla, Doğu Avrupa'ya yeni SS-20 orta menzilli atom füzelerini yerleştirmeye başlamıştı.

Cenevre görüşmeleri süresince ise bir anlaşmaya varılabilmesi için somut öneriler hep Sovyetler Birliği'nden geldi. 1983 yılının ekim ayında Devlet Başkanı **Andropov,** eğer ABD Batı Avrupa'ya yeni atom füzelerini yerleştirmekten vazgeçerse, Avrupa'da sayıları 200 kadar olan SS-4 füzelerinin tümünü 1984-85 arasında sökeceklerini ve SS-20 füzelerinin de önemli bir bölümünü imha edeceklerini açıklamıştı. Ancak bütün bu önerilere karşın Reagan Batı Avrupa'ya yeni atom füzeleri yerleştirmeyi bugüne dek sürdürdü.

Devrilenin, kendini devirenleri kutladığı bir darbe...

Sudan'da yönetim değişti ama rejimde değişiklik beklenmiyor

6 Nisan günü 19 milyon nüfuslu Kuzeydoğu Afrika ülkesi Sudan'da ordu ülke yönetimine elkoydu. Devlet Başkanı **Cafer Numeyri**'nin ABD'de bulunduğu bir sırada gerçekleştirilen darbe ile iktidara geçen Genel Kurmay Başkanı ve Savunma Bakanı General **Abdül Rahman Muhammed Svareddehap** başkanlığındaki cunta ilk önce parlamentoyu feshetti, ülkedeki tek parti olan Sosyalist Birlik Partisi'ni kapattı ve **Numeyri** hükümetinin bakanlarının ve **Numeyri**'nin önde gelen danışmanlarının tutuklanacaklarını ve devlet güvenlik örgütünün feshedileceğini açıkladı.

Ülkede sürmekte olan genel grev cuntanın baskısıyla sona erdirilirken, Sudan'ın bugüne kadar en yakın müttefikleri olan ABD ve Mısır, ilişkilerini aynı şekilde sürdüreceklerini açıkladılar.

Eski Devlet Başkanı **Cafer El-Numeyri,** 1969 yılında yine bir askeri darbeyle başa geçmişti. O yıllarda aralarında Sudan Komünist Partisi'nin de bulunduğu ilerici güçlerin desteğini alan **Numeyri,** daha sonra ilerici güçleri tasfiye etmiş, tüm partileri yasaklamış ve giderek gerici güçlerle işbirliğine girmişti. 1971 yılında başarısız bir darbe girişiminin ardından, Sudan Komünist Partisi Genel Sekreteri Sudan Sendikalar Birliği Başkanı ve Güney Sudan Bakanı idam edilmişti. Ülke dışındaki en iyi dostları ABD ve Mısır olan **Numeyri,** ülke içinde de sağ partilerin cephesi olan "Ulusal Cephe", gerici Umma Partisi ve Müslüman Kardeşler Örgütü ile uzlaşmıştı. Ülke ekonomisi ise giderek daha fazla ABD emperyalizminin denetimine girmiş ve çıkmaza sürüklenmişti.

Ülkenin en önemli sorunlarından biri de güneyde yaşayan Hristiyan halkın bağımsızlık istemesi. **Numeyri,** Hristiyanlara karşı silahlı güç kullanarak bu sorunun daha da büyümesine yolaçmıştı.

Son haftalarda, önce Müslüman Kardeşler'in baskısıyla ülkede şeriat ilan edilmiş, daha sonra da İMF'nin isteği üzerine temel gıda maddelerine zam yapılmıştı. Bunun üzerine ülkede geniş çaplı gösteriler başlamış ve bunlar daha sonra hemen hemen tüm çalışanlar, aydınlar ve öğrenciler tarafından desteklenen bir genel greve dönüşmüştü.

Darbeyi gerçekleştiren subayların ülkenin dış politikasının anahatlarını değiştirmeyeceklerini açıklamış olmaları ve **General Svareddehap**'ın **Numeyri**'nin en sadık izleyicilerinden biri olması ülkede en azından kısa dönemde önemli değişiklikler olmayacağını gösteriyor. Gözlemciler, ABD ve Mısır'ın da, başka alternatif göremedikleri için darbeyi desteklediklerini bildiriyorlar. Bu nedenlerle, devrilen **Numeyri**'nin kendisini deviren darbecilere bir mesaj yollayarak **"darbe yapmalarını gerektiren nedenleri anlayabildiğini"** söylemesi ve darbecilere başarı dilemesi şaşırtıcı değil. Gelişmeler, darbenin bir danışıklı-döğüş olma olasılığını bile akla getiriyor.

Ancak, darbecilerin şeriat düzenini tekrar kaldıracaklarını, politik tutukluları serbest bırakacaklarını ve "bir süre sonra" yönetimi sivil bir hükümete devredeceklerini açıklamaları bile, yeni yönetimin demokrasi güçleri karşısında bazı geri adımlar atabileceğinin belirtileri. Eğer ülkedeki ilerici ve demokratlar birliklerini güçlendirip, istemlerini daha kararlı savunabilirlerse, Sudan'da demokrasi yönünde adımlar atılması mümkün olabilecek.

Karanfiller Devrimi'nin 11. yıldönümünü halk "ekmek ve demokrasi" belgileriyle alanlarda kutluyor

Portekiz'de halk devrimin kazanımlarını korumakta kararlı

Bundan tam 11 yıl önce, 25 Nisan 1974'de Portekiz halkı tam 48 yıllık diktatörlük zincirini kırarak demokrasiye geçmiş, ulusal demokratik devrim ile politik özgürlüklerin yanısıra, tarım ve sanayi alanlarında da geniş halk yığınlarının çıkarlarına yönelik değişikliklerin temeli atılmıştı. Nisan Devrimi Portekiz'deki faşist rejimin gerek ülke içinde gerekse uluslararası düzeyde tecrit edildiği, Portekiz halkının işçisi, genci, subayı ile sömürüye, pahalılığa, baskılara ve sömürgeci serüvenlere karşı güçlü bir mücadeleye giriştiği, de-

ulusal bağımsızlığı tehlikeye sokan politikasına karşı olup, hükümetin istifası için mücadele etmektedirler. Bu koşullarda **Soares** hükümetinin yasal yönetim dönemi olan 1987 sonuna dek dayanması mümkün görünmemektedir.

Geçtiğimiz ay içinde hükümetin ekonomik politikasına karşı yapılan gösterilere onbinlerce kişi katılırken, Mart ayı içinde yapılan Portekiz Komünist Partisi Merkez Komitesi Plenumu'nda da **Soares** hükümetinin politikasına karşı ülkeyi krizden kurtaracak bir politik alternatifin yaşama

Şili'de can güvenliği en yakıcı sorun oldu

Şili'de Mart sonunda üç öğretmenin ölü bulunmasıyla birlikte başlayan protesto eylemleri artarak sürüyor.

30 Mart günü Öğretmenler Derneği yöneticilerinden ve Şili Komünist Partisi üyesi **Jose M. Parrada, Manuel Guerrero** ve **Santiago Nattino**

Gorbaçov ayrıca Sovyetler Birliği'nin Cenevre görüşmeleri süresince her iki tarafın da stratejik atom silahları, uzay silahları ve bunlara ilişkin araştırmalarda moratoryum önerdiği de açıkladı. Cenevre'de Sovyet-ABD delegasyonları arasında sürmekte olan görüşmelerde de Nisan ayı başında Sovyet heyeti, yeni silahsızlanma görüşmeleri boyunca geçerli olmak üzere stratejik atom silahlarının karşılıklı olarak bugünkü düzeyde dondurulmasını önermişti. Ancak, Amerikan tarafından henüz bu öneriye olumlu bir yanıt gelmedi.

ABD'nin ilk tepkisi

Sovyetler Birliği'nin yeni girişimleri dünya barış güçleri tarafından politik gerginlik havasını yumuşatacak yapıcı bir öneri olarak benimsenirken, **Reagan** yönetiminden gelen ilk tepkiler olumsuz oldu. Bir süre önce dünya kamuoyunda olumlu bir hava yaratmak amacıyla **Gorbaçov**'a bir zirve önerisinde bulunmuş olan **Reagan**, iş somut önlemler almaya gelince yine **"hayır"** dedi. ABD yönetimi Sovyetlerin bu son girişimini de her zaman olduğu gibi **"bir propaganda kampanyası"** olarak değerlendirdi ve ciddiye almadı. Yönetim adına açıklama yapan Beyaz Saray sözcüsü **Spakes**, Sovyetlerin orta menzilli füzeler açısından şu anda Avrupa'da ABD'den daha avantajlı konumlarda olduğu iddiasıyla, böyle bir kararın kendilerini etkilemeyeceğini ve ABD'nin Pershing-2 ve Cruise füzelerinin yerleştirilmesine devam edeceğini söyledi.

Silahlanma politikasında ABD'nin Avrupa'daki baş destekçisi **Kohl** hükümeti öneriyi incelemekte olduklarını belirtirken, CDU-CSU çevrelerinden gelen ilk tepkiler, yeni ABD füzelerinin Batı Avrupa'ya yerleştirilmesinden vazgeçilemeyeceği şeklinde oldu. Öte yanda SPD yönetimi sözcüsü **Clement** Sovyetlerin yeni girişimlerini, doğru yönde atılan bir adım olarak değerlendirdi ve hükümetten öneriyi ciddi bir biçimde gözden geçirmesini istedi. **"Yeşillller"**in parlamenterleri de, NATO'dan Batı Avrupa'ya yeni atom füzelerinin yerleştirilmesinin durdurulmasını istediler.

Batı Avrupa ülkelerindeki ba-

ğa, baskılara ve sömürgeci serüvenlere karşı güçlü bir mücadeleye giriştiği, demokratik taleplerin askeri çevrelerde gittikçe daha çok destek bulduğu, Angola, Mozambik gibi sömürgelerde kurtuluş hareketlerinin başarıya ulaştığı, sömürgecilik savaşlarının ülkeyi ağır bir bunalıma soktuğu koşullarda gerçekleşmişti. Faşist rejime kesin darbenin indirildiği 25 Nisan ayaklanması geniş bir subaylar hareketinin, halk yığınları ile birleşen eylemi olmuştu.

Ancak, Portekiz'de 1975 yılı sonundan itibaren gericilik ve iktidarda birbirini izleyen burjuva yönetimler halk devriminin kazanımlarını budadılar, yığınların yaşam koşullarında köklü iyileşmeler sağlanmasını engellediler.

Yığınların sert protestosuyla karşılaşan bu hükümetlerin ömrü uzun olmadı ve Portekiz 10 yıl içinde 15 hükümet değişikliği yaşadı. Bu arada ekonominin bazı kârlı alanları Anayasa hükümlerine aykırı olarak özel sermayeye açılmaya başlandı; devletleştirilmiş birçok işletme özel sektöre devredildi, tarım reformunun gerçekleşmesi engellendi. Kısacası, devrim sonrası Portekiz'deki gelişmeler, içinde Portekiz Komünist Partisi ve diğer demokrasi güçlerinin yeralmadığı hükümetlerin devrimin kazanımlarını geliştiremeyeceğini ve ülkeyi bunalımdan çıkaramayacağını gösterdi.

25 Nisan 1974: Portekiz'de faşist rejime kesin darbenin indirildiği gün

Hatırlanacağı gibi, 1983 yılı ilkbaharında yapılan seçimlerde tek başına hükümet kuracak kadar oy sağlayamayan Sosyalist Parti, oyların yüzde 18.2'sini alan Portekiz Komünist Partisi ve bağlaşıklarının birliği **APU** (Alianca Povo Unido)'ya koalisyon önermek yerine Portekiz Sosyal Demokrat Partisi ile işbirliği yapmıştı. O dönemden bu yana **Soares** hükümetinin izlediği "ekonomik iyileşme" adı altındaki politika, 1974 devriminin kazanımlarını büsbütün budarken, geniş yığınları da işsizliğe ve yoksulluğa sürükledi. Büyük çapta dış yardımlara bağlı ekonomik önlemler sonucunda, 10 yılda 15 kat büyüyen dış borçlar ekonomiyi çökertti. 10 milyon nüfuslu Portekiz'de işsizlik 600 bine varırken, gerçek ücretler sadece bir yıl içinde yüzde 13 oranında geriledi. Enflasyon yüzde 29.3'e ulaşırken, kiralar yüzde 800'e varan artışlar gösterdi.

Yaşam koşullarının bu denli gerilemesi, özellikle son yıl içinde Portekiz'de **Soares** hükümetinin ekonomik politikasına karşı ülke çapında yüzbinlerin katıldığı gösterilere yolaçtı. Artan protestolar karşısında **Soares** hükümetinin tavrı demokratik kurumların normal fonksiyonlarını kısıtlayan, demokratik hak özgürlüklerin kullanılmasının önüne set çeken totaliter bir polis devleti kurulması yönünde önlemlere girişmek, halk üzerindeki baskıyı arttırmak oldu.

Bugün Portekiz'de halkın geniş kesimleri **Soares** hükümetinin demokrasiyi ve metinin politikasına karşı ülkeyi krizden kurtaracak bir politik alternatifin yaşama geçirilmesi için tüm demokrasi güçlerinin birleşmesi istenmiştir.

Böyle bir politikanın gerçekleşmesi için ise ulusal ekonominin yapısını değiştiren, tekellerin ve özel sektörün gücünü pekiştiren politikaların terkedilmesi, dış borca olanaklar oranında az başvurulması, lüks tüketimin ve buna bağlı olarak lüks eşya ithalinin kısıtlanması, ekonominin tüm sektörlerinde üretimin arttırılması, doğal kaynakların en rasyonel kullanımının sağlanması, metal ve elektronik endüstri gibi alanlara ağırlık verilmesi, ulusun tüm kaynaklarının üretimin arttırılmasına seferber edilerek, atıl kapasitenin kullanılması, yeni yatırım alanlarının açılması gerekmektedir. Böyle bir alternatif programı savunan demokrasi güçleri Portekiz'in Ortak Pazar üyesi olmasına da karşı çıkmakta, bunun istihdam alanında yeni sorunlara yolaçacağını, tarım sektöründe de gelirin ve dolayısıyla işyerlerinin azalmasını getireceğini ileri sürmektedirler.

Böyle bir politikayı yaşama geçirmek içinse, demokratların ve yurtseverlerin ortak hareketinin yükselmesi ve hükümetin istifasının sağlanması gerekmektedir. Nisan devrimini sürdürmenin yolu buradan geçmektedir.

Guerrero ve **Santiago Nattino** başkent Santiago havaalanı yakınlarında boğazları kesilmiş olarak bulundular. 28 Mart'ta, öldürülen üç öğretmenden ise henüz bir haber alınamadı.

9 Nisan'da ise, bu kez 180 bin üyeli İnşaat İşçileri Sendikası'nın üç yöneticisi silahlı ve maskeli kişilerce kaçırıldılar. Olaydan kısa bir süre önce de yine silahlı ve maskeli on kişi sendika binasını bastılar ve tahrip ettiler.

Öldürülen öğretmenlerin cenaze töreni, onbinlerce kişinin katıldığı bir protesto gösterisine dönüştü. Göstericiler Pinochet'in istifasını, diktatörlüğe son verilmesini ve katillerin cezalandırılmasını istediler.

Öğretmenler tüm ülkede greve giderken, öğrenciler de dayanışma amacıyla açlık grevi yaptılar.

Güney Lübnan'da İsrail saldırganlığının sonu iç savaş mı olacak ?

Ocak ayı sonlarından bu yana Güney Lübnan'dan çekilmeye başlamış olan İsrail işgal birliklerinin sivil halk üzerindeki terörü ülkeyi kan gölüne çevirmiş iken, son ay içinde İsrail destekli sağcı Hristiyan milislerin de İsrail işgal birliklerinin yerini alan Lübnan ordusu birlikleriyle çatışmaya girmeleri gerginliği tehlikeli boyutlara tırmandırdı.
Nisan ayı başında ise çatışmaların en ağırı Güney Lübnan'ın Sayda Bölgesi'nde yaşandı. O bölgedeki Lübnan birliklerine saldıran sağcı milisler yüzlerce kişinin yaralanmasına ve ölümüne yolaçarken, bölgedeki binlerce sivil de evlerini terketmek zorunda kaldı. Saldırıların Filistin göçmen kamplarına da yönelmesiyle, ilk kez çatışmalar içine Filistinliler de girmiş oldu.
Lübnan Devlet Başkanı Cemayel, İsrail'in bu bölgede çatışmaları körükleyerek, dini temele dayalı küçük devletler oluşturma yönündeki girişimlerini protesto ederken, Suriye de Sayda'daki olayların bir iç savaşa dönüşebileceği ve derhal önlenmesi gerektiği konusunda Cemayel'i uyardı. Bu arada, ABD'nin 6. Filosu'na ait gemilerin Doğu Akdeniz'de ve Lübnan açıklarında bulunmaları da bölgedeki gerginliği ve çatışmaların büyümesi olasılığını büsbütün arttırıyor.
Son olaylar karşısında Lübnan hükümeti bir iç savaş tehlikesine karşı önlemler almaya çalışırken, Mart ayı sonuna doğru plenum toplantısını yapan Lübnan Komünist Partisi Merkez Komitesi de Güney Lübnan'daki kritik duruma işaret etti ve tüm yurtsever güçleri İsrail'e karşı silahlı mücadeleyi yükseltmeye çağırdı.
Güney Lübnan'da son ayların olayları şöyle bir gelişme izledi: Israil, 32 aydır işgal altında tuttuğu Güney Lübnan'dan, Lübnan yurtsever güçlerinin silahlı direnişi ve kendi ülkesinin gittikçe ağırlaşan ekonomik koşulları sonucunda "aşamalı olarak geri çekilme" kararı aldı. Ancak bölgeyi terkederken, kendisinin boşalttığı yerlerdeki otorite boşluğunun nasıl doldurulacağı konusunda Lübnan hükümetiyle bir anlaşmaya yanaşmadı; geri çekilme planının ayrıntılarını Lübnan hükümetine sunmadı. Kısacası "benden sonrası tufan" dedi. Bununla da kalmadı... Bir taraftan geri çekilirken, öbür taraftan da yurtsever güçlerin direnişini kırmak ve halkın gözünü korkutmak için sivil halka karşı çoluk çocuk demeden, tarlalara, evlere zırhlı araçlarını sürerek imha hareketine girişti.
Geçtiğimiz ay içinde ise İsrail savaş uçakları Beyrut üzerinde alçak uçuşa geçerken, işgal birlikleri de çekildikleri bölgenin kuzeyine tekrar dalarak, yeni bir saldırıya giriştiler. Terörist arama bahanesiyle girdikleri köylerde yaptıkları baskınlarda aralarında çocuklar da olmak üzere onlarca kişiyi öldürdüler. İsrail'in saldırganlığı yurtsever güçlerin direnişiyle karşılaşırken, İsrail'in silahlandırdığı sağcı Hristiyan milislerin de bu operasyonları desteklediği gözlendi.
Geçtiğimiz ay içinde ise Lübnan'ın Falanjist partisi içinde yeralan sağcı milislerin bir kesiminin isyan etmesi ve Lübnan ordu birliklerine saldırmasıyla Lübnan'da iç savaş tehlikesi belirdi. İsrail ile sıkı bağları olan sağcı Hristiyan milisler, İsrail'in bölgeden çekildiği koşullarda Müslümanlara karşı konumlarını koruyamayacakları endişesiyle ve İsrail'in de kışkırtmasıyla kendi komutanlarına ve parti yönetimine isyana kalkıştılar.
Sağcı milisler, saldırılarına neden olarak Lübnan Devlet Başkanı ve aynı zamanda Falanjist Parti lideri Cemayel'in bölgede istikrarı sağlamak için Suriye ile işbirliğini geliştirmiş olmasını da "Müslümanlara karşı Hristiyanların çıkarlarının korunması" olarak nitelendirip, karşı çıkıyorlar.
Sağcı milislerin başkaldırışı, İsrail'in Lübnan Ulusal Birlik hükümetini zayıflatmaya yönelik bir komplosu olarak değerlendiriliyor. Halkın yaklaşık yarısını da Hristiyanların oluşturduğu ve ayrıca bu dinlerin çeşitli mezheplerinin de 18 ayrı dinsel topluluk meydana getirdiği Lübnan'da çeşitli gruplar arasındaki çatışmalar zayıf bir Lübnan oluşturmak isteyen emperyalizm ve İsrail tarafından sürekli körüklendi. Özellikle sağcı Hristiyanlar Lübnan'da her zaman Arap direniş hareketine karşı İsrail tarafından kullanıldılar.
Hatırlanacağı gibi geçtiğimiz yılın Mayıs ayında Lübnan'da sekiz politik parti ve grubun sürdürdüğü diyalog sonucunda bir Ulusal Birlik hükümeti oluşturulmuş, Lübnan'da yaşamın normale dönmesi için adımlar atılmaya başlamış ve Lübnan ilerici güçleri birlik yönünde önemli gelişmeler kaydetmişlerdi. Şimdi ise sağcı Hristiyan milislerin saldırganlığının yayılması, diğer grupları etkilemesi ve Lübnan'da bir iç savaşın başlaması tehlikesi gündemdedir.

LÜBNAN'DA SAVAŞ VE İŞGALİN MALİYETİ

- **1981 sayımına göre yaklaşık üç milyon nüfuslu Lübnan'da 200 kişi öldürüldü, 870 bin kişi yaralandı.**
- 730 fabrika ve işletme, 123 otel çalışamaz hale getirildi.
- **Üç kentte, yüz kadar köy yerle bir edildi.**
- Mühendis, doktor, öğretmen gibi meslek sahibi 135 bin insan ülkeyi terketti. Güney Lübnan'da ise işçilerin yüzde 70'i mühendis ve doktorların yarısından fazlası son iki yıl içinde bölgeyi terkettiler.
- **Binlerce hektar arazinin, bağların, narenciye bahçelerinin tahrip edildiği Lübnan şu anda ihtiyaçlarının yüzde 90'ını yurt dışından dolarla sağlamak durumunda, ve ancak kredilerle yaşıyor.**

Türkiye Postası Nikaragua Sandinist Gençlik örgütü temsilcilerinden Luis Rodriguez ile bir söyleşi yaptı.

Paseramos ! Zafere ulaşacağız!..

1979 devriminden bu yana Nikaragua halkı bir taraftan emperyalist saldırı tehlikesine karşı yurdunu savunmak, diğer taraftan da üretimi artırmak mücadelesini veriyor. Bu mücadelede en aktif rol oynayan kesimlerden biri de ülke nüfusunun yaklaşık üçte birini oluşturan gençlik... Nikaragua halkının özverili mücadelesinde dünya barışseverlerinin ve özellikle dünya ilerici gençliğinin verdiği maddi-manevi desteğin de payı büyük. Gençler dayanışmalarını bizzat Nikaragua'ya gidip üretime fiilen katılarak da gösteriyorlar. Böyle bir dayanışma grubu içinde Bielefeld'den Nikaragua'ya giden Tayfun Solgun'un Sandinist Gençlik temsilcilerinden Luis Rodriguez ile "Türkiye Postası" adına yaptığı söyleşiyi aşağıda sunuyoruz.

Sandinist Gençlik Örgütü ne zaman kuruldu ve kaç üyesi var?

Luis Rodriguez: Sandinist Gençlik Örgütü 19 Temmuz 1979 devriminin ardından, Nikaragua gençliğini örgütlemek amacıyla kuruldu. O dönemde diktatör Somoza taraftarlarıyla ilişkisi olmamış, yaşı 14 ile 30 arasında herkesin üye olabileceği örgütümüzde şimdi 45 bin üyemiz var.

Türkiye Postası: Peki Nikaragua'da genç nüfus ne kadar, biliyor musunuz?

Luis Rodrigez: Bildiğim kadarıyla 460 bin kadar genç kentlerde, 346 bin kadar ise kırsal alanlarda yaşıyor; öğrenci sayısı ise üniversiteliler dahil 170 bin kadar. Böylece toplam nüfusu 2,9 milyon olan Nikaragua'da, bu sayılar gençliğin ve onların görevlerinin ne kadar önemli olduğunu gösteriyor.

Türkiye Postası: Peki örgütünüzde kadın oranı nedir?

Luis Rodrigez: Bizim üyelerimizin yüzde 53'ü kadındır ki, bu da kadınların devrimin korunmasındaki önemli görevlerine işaret ediyor.

Türkiye Postası: Örgütünüz kurulmadan, yani 1979'dan ön-

oluşturulabileceğine inanıyoruz. Biz aynı zamanda emperyalistlere karşı ekonomik mücadelede de başarılı olmak için tüm gücümüzle uğraşıyoruz.

Türkiye Postası: Bugüne dek örgütünüz ne gibi görevler yerine getirdi?

Luis Rodriguez: Şimdiye dek okuma-yazma kampanyasındaki görevlerimizi, yaklaşık 200 bin genci biraraya getiren üç gençlik festivalini, kültürel faaliyetler ve spor çalışmaları için örgütlediğimiz iki organı önemli faaliyetlerimiz arasında sayabilirim. Okuma-yazma kampanyasına **Sandinist Gençlik** 60 bin genci kattı. Bu kampanya içinde gençler aynı zamanda ülkelerini, ülke halkını daha iyi tanıma ve ilerideki görevlerini daha iyi bir biçimde gerçekleş-

Türkiye'de Milli Eğitim Bakanlığı laik eğitim düzenini yok etme yolunda yeni bir adım attı

Yaradılış efsanesine ölümcül darbeyi indiren materyalist : Charles Darwin

Türkiye'de Darwin'e ve darvinciliğe karşı kutsal cihat açıldı

Geçen mart ayında Milli Eğitim Bakanı Vehbi Dinçerler**'in ilk, orta ve yüksek öğretim kurumlarına gönderdiği bir genelge** "Darvin ve darvincilik" **üstüne bir dizi tartışmayı, değerlendirmeyi canlandırıverdi. Ipin ucu öylesine elden kaçtı ki yayınlanışından tam 125 yıl sonra Darvin'in ünlü** "Türlerin Kökeni" **kitabı ve** evrim kuramı **(teorisi) ANAP iktidarının görevlendirdiği uzmanlar (!) tarafından yeniden yargılanmaya başladı. Yamalı bohça ANAP'ın MSP kökenli Milli Eğitim Bakanı** "Hacı" **Vehbi Dinçerler, insanın kökenini kutsal kitapların başka, bilimin başka türlü açıklamasını** "milli" **eğitimimiz için sakıncalı gördüğünden ilk, orta ve yüksek öğrenim kurullarına gönderilmek üzere bir rapor hazırlattı. Söz konusu raporda Darvinciliğin insanın atasını maymun olarak gösterdiği, bunun ise daha sonra bilim adamlarınca çürütüldüğü ileri sürülüyor ve** "çocuklarımızın kafasına matesyalist felsefenin zehirleri akıtılıyor" **denilmekteydi. Kamuoyu, bu deli saçması ve gerici düşünceye duyarsız kalmadı. Yükselen tepkiler, ANAP'ın**

"Başlangıçta Allah gökleri ve yeri yarattı. Ve yer ıssız ve boştu ve enginin yüzü üzerinde karanlık vardı; ve Allahın ruhu suların yüzü üzerinde hareket ediyordu. Ve Allah dedi: Işık olsun; ve ışık oldu. Ve Allah ışığın iyi olduğunu gördü; ve Allah ışığı karanlıktan ayırdı. Ve Allah ışığa gündüz ve karanlığa gece dedi. Ve akşam oldu ve sabah oldu. Birinci gün.

Ve Allah dedi: Suların ortasında kubbe olsun ve suları sulardan ayırsın. Ve Allah kubbeyi yaptı ve kubbe altında olan suları, kubbe üzerinde olan sulardan ayırdı ve böyle oldu. Ve Allah kubbeye, gök dedi. Ve akşam oldu ve sabah oldu. Ikinci gün.

.... ve Allah dedi: Suretimizde, benzeyişimize göre insan **yapalım ve denizin balıklarına ve göklerin kuşlarına ve sığırlara ve bütün yeryüzüne ve yerde sürünen herşeye hakim olsun. Ve Allah** insanı **kendi suretinde yarattı, onu Allah'ın suretinde yarattı. Ve Allah onları mübarek kıldı. Ve Allah onlara dedi: Semereli olun ve çoğalın ve yeryüzünü doldurun ve onu tâbi kılın ve denizin balıklarına ve göklerin kuşlarına ve yer üzerinde hareket eden her canlıya hakim olun..... Ve akşam oldu ve sabah oldu. Altıncı gün.**

Ve gökler ve yer ve onların bütün orduları itmam olundu. Ve Allah yaptığı **işi yedinci günde bitirdi ve yaptığı bütün işten yedinci günde istirahat etti. Ve Allah yedinci günü mübarek kıldı ve onu takdis etti; çünkü Allah yaratıp yaptığı bütün işten o günde istirahat etti..."**

***

Kutsal kitapların en eskisi **Tevrat** ve onun geliştirilmiş devamı **Incil** evrenin yaratılışını kelimesi kelimesine yukarıda aktardığımız gibi açıklıyorlar. Müslümanların kutsal kitabı **Kuran**'ın **"yaradılış"**ı açıklaması da kimi ayrımcıklar (nüanslar) dışında pek farklı değil.

Yeryüzünde milyonlarca ve milyonlarca kişinin evrene, canlılara

Darwin "yaradılış efsanesi" denen idealist açıklamayı çürütmüş, ilerici insanlığın din ile hesaplaşmasında yüzlerce yıl egemen olan tabulara öldürücü bir darbe indirmiştir. Darwin'in "evrim kuramı" bugün de doğadaki canlı varlıkların evrimine ilişkin marksist açıklamanın başlıca temelini oluşturmaktadır. Bu yüzden ANAP gericiliğinin Darwin'e ve darvinciliğe karşı ilan ettiği "kutsal cihad"a şaşmamak gerek

●

Nokta Dergisi'nden

maştırıcı aydınlıkta, Ingiltere'den **Charles Robert Darvin** de **"Türlerin Kökeni"**ni yayınlayarak insanlığın düşüncesini ışığa boğanlar arasındaki saygın yerini almıştır.

Nedir Darvin'in başyapıtı sayıl-

O güne kadar üretilmiş tüm **"yaradılış"** ya da **"evrim"** kuramlarını (teorilerini) birbir inceleyen Darvin, beş yıl süren bir dünya gezisi sırasında, oluşturduğu evrim kuramını kanıtlayacak yüzlerce ve

Çağında (19, yüzyılın ortası ve ikinci yarısı) bilimsel bir devrim yaratan teorinin sahibi Darvin, türlerin kökeni üstüne bulgularına ulaşırken kullandığı **yöntemi** insanlara ve insan topluluklarına da uygulamaya kalktı. **"Insanın Türeyişi"** ve **"Cinsel Seçme"** adlı kitapları (1871 ve 1874) evrenin bilinçten yoksun canlıları olan bitki ve hayvanlar için kullanılan **"doğal ayıklanma"**, **"yaşam savaşı ya da yaşamak için savaş"** önermelerini insana ve insan topluluklarına uygulama denemesidir ve işte bu noktada devrimci Darvin bitmekte, yerini toplumsal olguları biyoloji kuralları ile açıklamaya çalışırken kapitalizmin sömürgeci açılımlarına, daha sonraki yıllarda faşizmin üstün ırk kavramlarına ebelik eden bir burjuva bilim adamı almaktadır.

Primat denen maymunsu canlıdan insana sıçrayan yaratığın evrimi içerisinde beyninin- tüm öteki hayvanlardan onu ayıran temel nitelik- aşırı gelişmesi sonucu zeka ile donanmışlığını gözardı eden Darvin, insanın üretim yapan, bunu **bilinçle** yapan ve üretimini **alet kullanarak** gitgide yetkinleştiren özelliklerini görememiştir. Insanın evriminde üretimin (çalışma, iş) belirleyici etkisi onu tüm öteki canlılardan ayırıyor. Marks'ın ünlü örneğindeki gibi: Arı da üretim yapıyor. Örneğin mükemmele yakın altıgenlerden oluşmuş petek üretiyor. Ama arıdan daha kötü bir işçilikle bir masa yapan insanoğlu, arıdan **farklı** olarak yapacağı masayı **önceden beyninde tasarlıyor,** yani düşünüyor...

Darwin nerede yanıldı?

Darvin bunu göremedi. Göremeyince de kuşkusuz hiç de istenmeden Ingiliz emperyalizminin sömürgeci-yayılmacı politikasına, kapitalizmin acımasız rekabet çekişmesinin aslında **"doğal"** ve tüm insanlığa özgü **değişmez** bir kural olduğuna, kapitalistler ve emperyalistler arasındaki pazar savaşının

kurulmadan, yani 1979 dan önceki dönemde gençlik mücadelesini nasıl yürüttü?**

Luis Rodriguez: Nikaragua gençliği Somoza diktatörlüğüne karşı **FSLN** (Sandinist Cephe) içinde mücadele etti. Bu mücadele iki örgütle yürütüldü. Bunların biri 1973'de kurulmuş olan **FER**, üniversite öğrencilerinin örgütü idi. 1977-78'de kurulan **FES** ise lise ve daha alt düzeydeki öğrencileri kapsamına aldı. O dönemde gençlik içinde pekçoğu Somoza diktatörlüğüne karşı militanca mücadele içinde, zor koşullarda okullarını da terketmek durumunda kaldı. Pekçok genç eylemlerde kendi silahlarını yaptı, silah kullanmayı öğrendi ve Somoza'ya karşı verilen mücadelede yaşamını yitirdi. Şimdi ise pekçok arkadaşımız devlet ya da askersel yönetim kademelerinde devrimi savunmak için mücadele ediyor.

Türkiye Postası: Şimdi FSLN ile ilişkileriniz ve ortak çalışmalarınız nasıl yürüyor?

Luis Rodriguez: Üyelerimizin önemli bir kısmı aynı zamanda **FSLN** üyesidir. Hatta geçtiğimiz kasım ayında yapılan ilk demokratik seçimlerde üyelerimizin altısı ülkemizin en yüksek yönetim organı olan Ulusal Meclis'e seçildi. Biz **FSLN**'ni destekliyoruz, çünkü ancak onun verdiği mücadele ile devrimimizin korunacağına, ülkemizin yeniden inşa edilebileceğine, insan hak ve özgürlüklerini koruyan bir sistemin

NORA ASTORGA
Nikaragualı bir genç:
28 yaşında ve
Dışişleri Bakan Yardımcısı

tirmenin olanaklarını da elde ettiler. Öte yanda örgütümüz beş yıldır her yıl 15-20 bin genci kırsal alanlarda üretime yardımcı olmak için örgütlüyor. Gençler kahve ve pamuk toplanmasına katılıyorlar. Bu arada işçi gençlik üzerindeki etkimizin de artmasına çalışıyoruz. Ülkemizde çalışanların yüzde 40'ını gençler oluşturuyor.

Türkiye Postası: Uluslararası ilişkileriniz konusunda söylemek istediğiniz herhangi birşey var mı?

Luis Rodriguez: Diğer ülkelerdeki arkadaşlarımızın Nikaragua ile birlikte uluslararası dayanışma bayrağını yükselttiklerine ve bizimle birlikte daha iyi bir dünya için mücadele ettiklerine çok seviniyoruz. Bizimle dayanışmak için buralara kadar gelen her arkadaşımız, misafirimiz bize güç katıyor. Gazeteniz **"Türkiye Postası"** kanalıyla Türkiye'de, Avrupa'da ve tüm dünyada aynı mücadele içinde yeralan arkadaşlarımıza devrimci selamlarımı göndermek isterim. Uluslararası dayanışmanın moral ve maddi gücü ile bizim mücadele kararlılığımız birleştiğinde emperyalistleri mutlaka yeneceğimize eminim. Paseremos! Yani: Zafere ulaşacağız!..

İşte Nikaragua gençliği: Elde silah, devrimi savunuyor

Yükselen tepkiler, ANAP'ın "nakşibendi" **kanadının gözdelerinden** "müslüman birader" **Vehbi Dinçerler'i geri adım atmaya zorladı. Dinçerler gazetelerin ancak** "seçme saçmalar" **köşelerine yakışacak sözlerle ettiği haltı temizlemeye gayret etti. Örneğin şu sözler kelimesi kelimesine ona ait:**
Ders kitaplarının hepsi Darvin'in yanında. Bir tane rapor gitmiş kıyamet kopuyor. Bir tane de aleyhine bir şey çıksın bakalım, fikirlerin çatışmasından hakikat ortaya çıkar. **Milli ahlakımızda** şu vardır: Hem doğruyu hem yanlışı öğreteceksin..."
Milli ahlakımızda hem doğru'**nun hem de** yanlış'**ın öğretilmesinin yeraldığını söyleyen Dinçerler, çocukların neyin doğru, neyin yanlış olduğunu nasıl anlayacaklarını, ya da doğrusu varken yanlışı da öğrenip gencecik beyinleri çöp sepetine çevirmenin anlamsızlığını laf kalabalığına getirip yoluna devam ediyor. Nitekim daha sonraki günlerde bilim adamları ve bilimden yana politikacılar Dinçerler'in** "genelgesini" **paçavraya çevirirlerken, atı alan çoktan Üsküdar'ın yolunu tutmuşa benziyor. Gazete haberlerine göre birçok ortaokul ve lisede okul müdürleri fizik ve biyoloji öğretmenlerinden ders kitaplarında yazıldığı gibi değil, Milli Eğitim Bakanlığı'nın gönderdiği genelge çerçevesinde ders yapılmasını istedi.**
Ancak sorun hiç kuşkusuz dünyayı, evreni, toplumu din kitaplarının bilim-dışı çerçevesi içinde açıklamaya çabalayan çağdışı kafaların saçmalarından ibaret değil. Bugün Darvin ilerici devrimci çevreler arasında da yeterince bilinmiyor. Kimileri onu "insan maymundan gelmiştir" **diyen bir bilim adamı olarak hem yanlış hem yalınkat değerlendiren bir yargıyla yetinip geçiyorlar; kimileriyse dün Hitler'in** "üstün ırk" **zırvasına, bugün emperyalist merkezlerce pek benimsenen** "seçkincilik" **kuramına babalık ettiğini söyleyip bir başka yanlış yargıyla onu karalıyorlar.**
Hazır ANAP gericiliği Darvin'i ve darvinizmi Türkiye'de güncelleştirmişlerken, onu ve kuramını özetleyen bir derleme sunmakta yarar gördük.

yonlarca kişinin evrene, canlılara ve özellikle insanın yaradılışına ilişkin felsefi kaynakları işte bu kutsal kitaplar. Ve bu kitaplara göre **"yaradılış"** yukarıda aktardığımız gibi oldu.

Dinsel kurumlar, kilise ve camide temsilcisini bulan ideoloji yüzlerce yıl insanoğlunun bilinci üstünde egemendi. **"Farklı"** düşünenler, düşündüklerini dile getirmeye cesaret edenler engizisyon mahkemelerinde yargılanıp diri diri yakıldılar **(Giardano Bruno, Akuinio Patrulelli)**; derileri diri diri soyularak öldürüldüler **(Hallac-ı Mansur)**, kazıklara çakılıp kelleleri uçuruldu **(Şeyh Bedrettin, Torlak Kemal, Börklüce Mustafa).**

Ama insanoğlunun doğruyu ve gerçeği arayışının bir türlü önü alınamadı. Her zaman, her çağda, **"doğru ve değişmeyen gerçek"** diye öne sürülen yargılara, inançlara kuşku ile bakmayı beceren kahramanlar çıktı. Gerçeğin ardısıra ölümü de göze alıp düşünen, araştıran, deneyen, soruşturan kahramanlardı bunlar.

Charles Robert Darvin (1809-1882) işte bu kahramanlardan biridir.

***

19. Yüzyılın tam ortalarındayız. Yıllardan **1848.** Kimi kaynaklar tüm Batı Avrupa'da birbiri ardına burjuva demokratik devrimlerin patladığı bu yılı **"halkların baharı"** olarak nitelerler. Doğrudur da. Insanlık tarihinde gözkamaştırıcı devrimler yaşanmaktadır. Her dalda, her alanda. Idealist düşüncenin, bu düşüncenin kökünü, kaynağını oluşturan dinlerin yüzyıllar boyu süregelen egemenlikleri kırılmaktadır.

"Halkların baharı" yaşanırken gözlenen şu tablo gerçekten de gözkamaştırıcı değil midir: **Hegel** felsefe ve dinlerin insan düşüncesine o güne kadar çizdikleri sınırları paramparça etmiş ve **"değişmez-mutlak"**ın yerine diyalektik gelişmeyi koymuştur. **Ludwig Feuerbach**, kilisenin felsefi duvarlarını yıkmaktadır. **Charles Lyell** **"dünya"** denen uzay cisminin evrimini açıklarken kutsal kitapların evrenin **"sırrı"**nı açıklamaktaki güdüklüklerini de sergilemektedir. **Engels** ve **Marks** **"Komünist Manifesto"**yu ve **Marks** **"Kapital"**i hazırlamaktadır...Işte bu gözka-

Nedir Darvin'in başyapıtı sayılması gereken **"Türlerin Kökeni"**nin önemi?

***

Darvin, **Türlerin Kökeni**'ni 1859'da yayınlandı. Kitap, canlıların **"yaradılış"**ına ilişkin olarak, yüzlerce yıldır resmi ideoloji olarak egemen olan kutsal kitaplara ölümcül bir darbe indiriyordu. **"Ölümcül"** nitelemesini rasgele kullanmadık. Kitabın yayınlandıktan iki saat, sadece iki saat sonra tamamen tükendiğini hatırlarsak, yarattığı olağanüstü etkiyi belki biraz açıklamış oluruz. Nitekim Marks, bu olağanüstü kitaba büyük değer biçmiş, Engels onu, **"...bugünün organik dünyasının, bitkilerin, hayvanların ve insanların da milyonlarca yıldan beri sürüp gelen bir evrim sürecinin ürünü olduğunu kanıtlamakla Darvin, doğanın metafizik anlayışına en ağır darbeyi indirmiştir"** diye yazmıştır.

Darwin ne diyordu?

Evren'in ve canlı varlıkların yaradılışına ilişkin **bilimsel** yaklaşımlar daha 18. yüzyılda başladı. Ancak bu yolda ilk ciddi adımlar ünlü doğabilimci **Lamarck** (1744-1829) tarafından atıldı. Lamarck canlılar dünyasında süregelmekte olan bir değişimden söz ediyordu. Bu yaklaşımda **yeni** olan, bir zamanlar başlayıp **"daha sonraki"** bir zamanlarda sona eren bir evrimden değil, evrenin varoluşu ile birlikte başlayıp **bugün de** süregelen bir değişimden (evrimden) söz etmesiydi.

Lamarck'ın ilerici görüşleri ne çare ki o dönemin bilimsel bulguları ile pekiştirilemiyordu. Tersine kilise başta olmak üzere dönemin hemen tüm tutucu güçlerinin salvo atışlarıyla karşılandı.

Evrim kuramının, evrensel bir genel geçerlik kazanması, dinsel ideolojinin **"ve Allah herşeyi yarattı. Adem ile Havva'yı yeri göğü ve bilcümle mahlukatı ve nebatatı..."** yollu **bilimdışı** açıklamalarının belinin kırılması için bir süre daha geçmesi, 1809 yılında Ingiltere'de bir doktorun oğlu olarak doğan, yüksek öğrenimini bir papaz okulunda tamamlayan Charles Darvin'in 1859 yılında **Türlerin Kökeni** adlı eserini yayınlaması gerekecekti.

kuramını kanıtlayacak yüzlerce ve yüzlerce gözlem yaptı. Deniz hayvancıklarının kabuklarından, fosillere, ekvator bitkilerinden kutup yosunlarına, Avustralya'da yaşayan bilinmedik çöl sürüngenlerinden Alp dağlarının buzulları arasında yaşayan kanatlı ve kanatsız hayvanlara, Afrika ve Asya anakaralarındaki çeşitli maymunlardan balta girmemiş ormanlardaki binbir çeşit bitkilere kadar yayılan bu gözlemlerin bilimsel yorumlanışıyla da ünlü **Darvin Teorisi** bir başka deyişle **"evrim kuramı"** ete kemiğe büründü.

Darvin, **Türlerin Kökeni** adlı kitabında bitki ve hayvanların doğa ve çevre koşullarının etkisiyle dönüşümlere uğradıklarını ve varlıklarını sürdürebilecekleri organizmal donanımlara kavuşarak evrimleştiklerini kanıtlıyordu. Bu dönüşümleri gerçekleştiremeyen canlı türleri ise (bitki ya da hayvan) yok olup gidiyordu. Darvin bu sürece **"doğal ayıklanma"** diyordu. Örneğin milyonlarca yıl önce boyları yüz metreyi aşan dev **eğrelti ağaçları,** varlıklarını alabildiğine küçülerek, bugünün **eğrelti otlarına** dönüşerek sürdürebiliyorlar; suda yaşayan kimi canlılar, suların çekilmesi, denizlerin kuruması ile ya karada da yaşayan canlılara (örneğin: kurbağalar) dönüşüyorlar yada yok olup gidiyorlardı. Bu kanıtlarla sağlamlaştırılmış kuram, kuşkusuz canlıların birbirinden bağımsız ve bugün nasılsalar, başlangıçta da öyle yaratıldıklarını öne süren dinsel açıklamaların ölümü demekti.

Ve tabii **Adem ile Havva** masalının da...

Kutsal kitaplar Allahın önce çamurdan **Adem**'i, sonra da Adem'in kaburga kemiğinden Havva'yı yarattığı, sonra onların çocuklarıyla bugünkü insanlığın oluştuğuna ilişkin ve **"neden, nasıl"** sorularının yöneltilmesine izin vermeksizin körü körüne inanmayı buyuran açıklamalardan bir adım öteye gidememişlerdi.

Oysa Darvin kuramı tüm canlılar gibi insanoğlunun da bir evrim sonucu varolduğunu gösteriyordu. Bilim dilinde **primatlar** denen insansı maymunlardan bir türü belli koşullarda evrimleşerek **insana** sıçramıştı. Bu evrimleşme binlerce ve binlerce yıl sürerek bugüne ulaşılmıştı ve evrim bugün de sürmekteydi... Tıpkı evren gibi...

olduğuna, kapitalistler ve emperyalistler arasındaki pazar savaşının **"doğal ayıklanma"**nın bir yansısı olduğuna, yoksul ülkelerin köleleştirilmelerinin, iliklerine kadar sömürülmelerinin kapitalizmin tarihsel bir suçu değil, önüne geçilmez ve geçilmemesi gereken bir **doğa yasası** olduğu biçimindeki yanlışlara, saptırmalara hizmet etti. O kadar ki Darvin'den 80 yıl sonra, Hitler faşizmi üstün Alman ırkı safsatasına Darvin'de bilimsel dayanaklar aradı ve bir anlamda buldu da...

Ancak bu olumsuzluklar **Charles Darvin**'in bilimde çığır açan bir teorisyen oluşuna hiçbir şekilde gölge düşürmemelidir. O **"yaradılış efsanesi"** denen dinsel afyonu dağıtmış, ilerici insanlığın din ile hesaplaşmasında, evrenin idealist açıklanışına öldürücü darbeyi indirmiştir. Bu nitelikleriyle o ilerici insanlığın en değerli, en saygın evlatları arasında yerini almıştır.

Bugün emperyalist yayılmacılığı ve sömürüyü meşrulaştırmak için burjuva ideolojisinin elinde **"sosyal darvinizm"** adı altında gerici amaçlarla kullanılmak istenmesine rağmen Darwin'in **"evrim kuramı"** bugün de doğadaki canlı varlıkların evrimine ilişkin **marksist** açıklamanın başlıca temelini oluşturmaktadır.

Bugün Türkiye'de Darvin'in ve onun insanlığa getirdiklerinin yeniden tartışılır olmasında ise işte bu yüzden şaşılacak bir yan yoktur. Ilerici insanlığın bilimsel kazanımlarına büyük katkılar getirmiş bir bilim adamının, 1985 Türkiye'sinde hüküm süren faşist diktatörlükçe benimsenmesini mi bekleyecektik?.. **Marksizm-Leninizm**'e karşı kanlı ve hunhar bir savaşın sürdürüldüğü, devlet politikası olarak benimsendiği 1985 Türkiye'sinde, son günlerde ANAP gericiliğinden Darwin'e ve darvinciliğe karşı ilan edilen kutsal cihada değil, olsa olsa 1980'den bu yana geçen beş yıl içinde bunun bu kadar gecikmesine şaşmak gerek...

Bu derlemede başlıca kaynak olarak Dr. Serol Teber'in "Doğanın Insanlaşması" **adlı kitabı kullanıldı. Konuyla ilgilenen yada daha derinlemesine bilgilenmek isteyen okuyucularımızın Öncü Yayınevi tarafından çıkarılan bu kitabı okumalarını öneririz.**

Çağdaş resim sanatının en saygın, en büyük ustalarından biriydi...

Masalların, efsanelerin, düşlerin ressamı Marc Chagall öldü

Aydın KARAHASAN

Güney Fransa'da Côte d'Azur dolaylarını gezip de Nice yakınlarındaki o küçük, sevimli Saint-Paul-de-Vence (Sen Pol dö Vans) kasabasına uğrayanlar bilirler. Orada 1973'te açılan görkemli bir **Chagall Müzesi** vardır. Biraz yukarısında da **Matisse**'in, **Renoir**'in müze gibi gezilen evleri... Güney Fransa'nın Akdeniz kıyıları Saint Tropez'den Nice'e dek çağdaş ressamların müzeleriyle doludur. Orada **Picasso, Matisse, Leger, Renoir, Cezanne, Signac, Cocteau** yanyana, eleledir.

28.3.1985 Perşembe akşamı 97 yıllık uzunca ömrünü bir kalp kriziyle noktalayan Chagall için düşlerin ressamı demek hiç de yanlış olmasa gerek. Çağdaş resim sanatının kuşkusuz büyük ustalarından biri olan Chagall'in tablolarında insanlar mavi bir boşlukta kelebekler gibi uçuşurlar, su perileri gibi yüzerler. Chagall'in figürleri, aşırı bir deformasyon içinde olduğundan gerçekte gördüğümüz tiplerden daha değişiktirler. Yahudi kökenli çok çocuklu bir işçi ailesinin çocuğu olan Chagall, ilk konularını doğum yeri olan Rusya'daki **Vitebsk** kasabasının çocukluk anılarından çıkarmıştır. Daha sonra mitolojik temalara yönelmiş, **"vitray"** denilen cam resmi tekniğinde ustalığının zirvesine erişmiştir. 1887 doğumlu olan sanatçı Petersburg'daki (Leningrad) Güzel Sanatlar Akademisi'ni bitirdikten sonra 1910 yılında Paris'e gelip sanatçılar semti olan ve Arı Kovanı anlamına gelen **"La Ruche"ta (La Rüş)** yerleşmiştir. Ressamların **"sanat güneşi"** bugün olduğu gibi o günlerde de Paris'te parlardı. Geniş bir entellektüel çevre edinen sanatçı burada ünlü şair **Appolinaire**'le de tanışır. Onun aracılığıyla ilk sergisini 40 parça resimle 1914'de Berlin'de açar. Serginin açılışında kendisi de bulunur. Oradan doğ-

köy kahvesinin dekorlarını anımsatmaktadır.

Ben ve Köyüm (1911; yağlıboya; 191×150 cm. Museum of Modern Art, New York.) Kompozisyon köşelerden geçen diatonaller üzerine kurulmuştur. Tablonun geometrik yapısı ağır basmaktadır. Süt sağan köylü kadını ile genç köylü başı sanatçının köyüne olan düşkünlüğünü açıkça belirtmektedir.

Yedi Parmaklı Kendi Portresi (1911; yağlıboya; 128×107 cm. Sdedelijik Museum, Amsterdam) Kırmızı, sarı, mor tonlarla yapılan tablonun arka planında Paris'in silueti ile Eyfel kulesi görülmektedir. Ressamın şövalesinde ise gene kasabası Vitebsk yansımaktadır.

Bir Çift Portre ile Şarap Kadehi (1917/18; yağlıboya; 233×136 cm. Musee d'Art Moderne, Paris) Bu tabloda ressamı nişanlısı **Bella Rosenfeld**'le görüyoruz. Figürler bu kompozisyona uçarcasına üst üste yerleştirilmiştir.

Sevgililerin Buketi (1926; yağlıboya; 92×73 cm. Venedig'te özel koleksiyon). Mavi renk tonlarının egemen olduğu bu tabloda çiçek demetleri renk cümbüşü içinde yansıtılmaktadır.

Vence Cennetinde Sevişenler (1956/60; yağlıboya; 131×98 cm. Vence, (Vans okunur) Güney Fransa'da Chagall'in yerleştiği kasabadır. Doğanın sihirli renklerini tablosunda yansıtan sanatçı, cennetin bu dünyada olduğunu belirtmeye çalışmaktadır sanki...

Marc Chagall'in kendi kaleminden karakalem portresi

Tahsin İncirci ve ekibinin başarılı turnesi

Tahsin İncirci yönetiminde ve Sema'nın solistliğinde, Federal Almanya'nın çeşitli kentlerinde konserler veren Kreuzbergli Dostlar Müzik Topluluğu'nun konserleri ilgi topladı. Münih'de 15-16 Mart tarihlerinde düzenlenen konserler coşkuyla karşılanır ve büyük beğeni toplarken, Augsburg'da DGB Saal'de verilen konsere katılım tahminlerin üstünde oldu. Tüm konserlerde sanatçılar sürekli alkışlar arasında defalarca sahneye çağrıldılar. Federal Almanya'daki Türkiyeli ve Alman müzikseverler, nitelikli ve güzel müziğe duyulan özlem ve ilgiyi böylelikle bir kez daha ortaya koymuş oldular.

BU FILMI GÖRDÜNÜZ MÜ ?

Sekiz Oscar'la taçlanan usta işi bir film: Amadeus

Gösterime girdiği günden bu yana büyük ilgi ve beğeni kazanan **Milos Forman**'ın **Amadeus** filmi, çeşitli uluslararası değerlendirmelerde kazandığı ödüllere, bu yılki Oscar ödüllerinden sekizini daha ekledi. Çekoslovak asıllı, ABD'de yaşayan yönetmen Milos Forman'ın, **Mozart**'ın yaşam ve kişiliği üzerine yepyeni bir tartışma açan Amadeus adlı filmi, en iyi film, en iyi yönetmen, en iyi erkek oyuncu, en iyi senaryo, en iyi dekor, en iyi makyaj ve maske, en iyi ses, en iyi sanat yönetimi Oscar'larını alarak "iyi"liği tartışılmaz bir film olduğunu bir kez daha kanıtladı.

Şu sıralarda Avrupa'nın tüm kentlerinde gösterimde olan **Amadeus** dört yaşında müzik alanında **"harika çocuk"** olduğu anlaşılan, 5 yaşında ilk bestesini, 12 yaşındaysa ilk operasını yazan, 35 yaşında nedeni pek kesin olmayan bir biçimde ölen büyük müzikçi Mozart'ın hayatını konu alıyor. Mozart'ın kişiliğini, müziğine de yansımış olan neşe ve hafifliği yepyeni bir yorumla ortaya koyuyor ve Mozart'ın yaşam ve kişiliği üzerine kalıplaşmış bilgi ve yargıların ötesinde bir tartışma ortamı yaratmayı başarıyor. Ancak Mozart'ın küçük adı olan **Amadeus'u** filmine ad olarak seçmiş olan **Forman,** filmin ağırlıklı ana temasını, Mozart'ı kendisine rakip olarak gören ikinci sınıf bir saray müzikçisi olan **Salieri**'nin hayranlık dolu kıskançlığı üzerine kuruyor. Bu vurguya, ilk kez bir sinema filminde oynayan **Muray Abraham**'ın Salieri rolündeki olağanüstü oyunu eklenince, en iyi erkek oyuncu Oscar'ının neden beklendiği gibi Mozart'ı çok başarılı şekilde oynayan **Tom Hulce**'ye değil de Murray Abraham'a verildiği anlaşılıyor.

MURRAY ABRAHAM

Amadeus filmindeki Salieri rolünde olağanüstü oyunu ile en iyi oyuncu Oscar'ını aldı

- Büyük yankılar uyandıran **Hair** filminin ve 1975'de en iyi film ve en iyi yönetmen ödüllerini alan **Guguk Kuşu**'nun da yönetmeni olan rejisör Milos Forman, Amadeus'u çevirmeye 1979'da Londra Ulusal Tiyatrosu'nda yazar Peter Shafeer'in aynı adlı oyununu gördükten sonra karar vermiş. O zamana kadar Mozart'a büyük ilgi duymadığını söylüyor Forman. Ama oyunu seyredince Mozart'ın çelişkili kişiliği, acılı ve savaşım dolu yaşamı, eserlerini koruyan ölümüyle tam bir sinema kişiliği olduğuna karar vermiş ve oyun yazarıyla uzun bir çalışmaya girişmişler. Senaryo oyundan epeyce farklı olmuş. Özellikle Mozart'ın, kimi kaynakların gösterdiği gibi bir tanrı olmadığı; sık sık şımarıkça gülen, çocuksu yanı ağır basan içkici, basit eğlenceleri seven bir kişiliği, insanüstü müzik dehasıyla birlikte taşıdığı gerçeği ortaya çıkarılmış. Filmde, çocuksu Mozart'ın hafif davranışları izlenirken arka plandaki büyüleyici Mozart müziği bu çelişkiyi sürekli diri tutuyor. Dehayı ön plana çıkartıyor. Mozart tipinin karşısına ise, hayatın anlamını müzikte bulan, tüm tutkusu, hırsı ve amacı müzik olan ama dehadan yoksun kötü müzisyen Salieri'nin, hem gerçek sanatı ve dehayı değerlendiren ve Mozart'ın müziğine büyük hayranlık duyan, hem de kendi erişemediğine eriştiği için, ona karşı yoketme isteğine kadar varan bir nefret besleyen ve sonunda çıldırmaya kadar varan ruh hali konulunca, ortaya gerçekten yoğun ve değerli bir sinema yapıtı çıkıyor.

Amadeus filmi, 1756'da Salzburg'da doğan 1791'de Viyana'da kuşkulu bir ölümle -filmde ima edildiği gibi Salieri tarafından mı?- ölen ve arkasında, aralarında **Figaro'nun Düğünü, Don Juan, Cosi Fan Tutte, Sihirli Flüt** gibi dev operaların, senfoni ve konçertolarının bulunduğu 700 kadar yapıt bırakan Mozart'la ve çağın müzik ortamıyla ilgili ama, bir özelliği de, müzikle hiç ilgisi olmayanların da severek seyredecekleri ve seyrettikçe müziği de sevecekleri bir film olması.

Öte yandan Amadeus filmi, ticari sinemayı öne alan ve bu yüzden zaman zaman eleştirilen bir ödül de olsa, Oscar ödüllerinin boş olmadıklarını, tersine belli bir düzey ve kalitenin habercisi olduklarını da gösteriyor.

Sahne ile seyirci arasındaki duvarları yıkan bir halk sanatçısı: Heval — **Ali ÖZENÇ**

KISA...KISA...KISA

lin'de açar. Serginin açılışında kendisi de bulunur. Oradan doğduğu kasabaya, Vitebsk'e geçer. Coşkuyla karşıladığı 1917 Ekim Devrimi'nden sonra, o zamanki Sovyet Komiseri **Lunaçarski**, Chagall'i Kültür Işleri Uzmanlığı'na atar. Vitebsk Akademisi müdürlüğünde bulunur. Ne var ki, ressam **Kassimir Malewitsch**'le düştüğü anlaşmazlıklar yüzünden akademi müdürlüğünden ayrılıp Moskova'ya gider. Orada Yahudi Tiyatrosu'nun dekorlarını hazırlar, ama ressam Malewitsch'le olan takışmaları bitmek bilmez. Sanatçılar ne kadar geniş ufuklu, ne denli yaratıcı olursa olsunlar; madem ki insandırlar, kendi aralarında da bazen için için, bazen açıktan açığa çekişirler. Bu çekişmeler bazen kavgaya kadar dönüşür. Van Gogh'un Gaugin'le, Ingres'in Delacroix ile, Michelangelo'nun Leonardo ile olan çekişmeleri sanat tarihinde ünlüdür. Chagall de **"avangard"** ressam Malewitsch'le çekişir; sonuçta anlaşmazlık o kadar büyür ki, Chagall 1923'de yeniden Paris'e gider ve Fransa'yı ölümüne kadar yurt edinir.

Almanya'da Nazizm döneminde yasaklanan ve yapıtları yakılan Chagall'in resimlerinde renk ağır basar. Renkler dünyasında yüzen bir ressamdır o. Sanat Tarihinde **Tizian kırmızısı** ne kadar ünlü ise **Chagall mavisi** de o kadar ünlüdür. **Picasso**, O'nun için **"rengin ne demek olduğunu bilen ressam"** der. 1964'te Fransa'nın o zamanki Kültür Bakanı **Andre Malraux**'nun önerisiyle ünlü **Paris Operası**'nın tavanını resimlemiştir. Böylesine klasik bir yapıya bu denli modern bir dekoru yadırgayan bazı sanat eleştirmenleri Chagall etrafında oldukça büyük gürültü koparmışlardı o sıralar. Bugün, geride bıraktığı yağlıboya, suluboya, pastel, karakalem, gravür, litografi, çini mürekkebi v.b 5000'in üzerindeki yapıtlarından sadece bir kaçının adını ve kısaca özelliklerini vermekle yetinelim.

Sebt Günü (1910; yağlıboya; 90×95 cm. Wallraf-Richartz-Museum) Van Gogh'un **"Gece kahvesi"** adlı ünlü tablosundan esinlenerek yapılmıştır. Tavanda asılı gaz lambasından süzülen sarı ışığın virtüzu, sandalye üzerindeki yorgun figürlerin uyuklayışı bir

Halkın istemlerine cevap verirken, kitleyi ilerleten bir sanat

Ali Özenç: Sahnede çalıp-söyleyen sanatçılarda, aranan en önemli özelliklerden biri de, dinleyici ile bağ kurmak, ona yakın olmaktır. Işte bunu çok iyi başarıyor Heval. Hele bir de Nazım'dan, Ahmet Arif'ten şiirler okumaya görsün. Doğrusu duygulanmamak elde değil. İstersen sohbetimize buradan başlayalım: nedir bu işin sırrı?

Heval: Nerde ise "Meslek sırrıdır söylenmez" diyeceğim geliyor. Biz, insanların daha çok duygularına hitap ettiğimiz için, bu tazeliği yakalamak zorundayız. Öbür türlü söylediklerimiz güme gider.

Duyarak okumak: sanatçı okuduklarından en başta kendisi duygulanmıyorsa, başkası ne duygulanır ne de dinler. Ben okuduğum türkülerden fevkalade duygulanırım. Bir Seyrani'den **"Seyrani kaldır parmağın/Vaktidir karşı durmağın"** dizelerini söylerken artık ben sahnede değilim. Direnen insanları hayallerim ve onların içindeyim.

Dinleyicinin beklentilerini bilmek: Bunun yolu yığınları tanımak, onların ruh halini bilmekten geçer. Tabii sanatçı sırf yığının özlemlerine yanıt veren değildir. En büyük usta bildiğim Ruhi Su'nun dediği gibi **"Yaptığımız iş, hem halkın özlemlerini gerçekleştirmeli, hem de geliştirmeli"**.

Dikkatleri toplayabilmek: Insanların herhangi bir şeye dikkatlerini verdikleri süre sınırlıdır. O bakımdan bu sınırlı süreyi çok iyi kullanmak gerekiyor. Sanatçı sahneye çıkmadan önce programını tekrar tekrar prova etmek zorunda. Hem öyle bir prova ki, hem işinin kalitesini, hem akıcılığını, hem dinleyicinin beklentisini, hem kendisinin vermek istediklerini, belirli bir zaman dilimi içerisinde yoğurması gerekiyor. Işte tüm bu noktaları bir bütünlük içinde sunduğunuzda dinleyici ile kaynaşmamak için bir neden yoktur.

Ali Özenç: Kendinden, can dostun sazdan ve seni halk müziğine iten nedenlerden söz açalım biraz da.

Heval: Pirimiz üstadımız Yunus'un dediği gibi, **"Beni bende sorman/Bende değilim/Bir ben vardır bende/Benden içeri"**. Şu yürek meselesi var ya...tutuşmayagörsün, düştü mü bir şeyin od'u içinize, artık o yüreği taşıyan da başedemez, alır götürür...Onun için büyük ozan **"Bir ben vardır bende/Benden içeri"** diyor. Benim de saza sevdalanmam böyle birşey. Daha ilkokul sıralarında tek telli bir sazda bir ezgi çıkarmak için kıvranır dururdum. Yoksulluk kötü değil, iğrenç birşeydir. Yıllar sonra doğru-dürüst bir saz sahibi oldum. Babamın (kendi köyünde Kürtçe pek konuşulmaz, bazen Kürtçe türküler söylenir yaşlılarca) ağa yanaşması olarak çalıştığı Diyarbakır'ın bir Kürt köyünde dünyaya gelmişim. Bu ağa köyündeki rençberlik karın doyurmamış olmalı ki, vurmuş Adanalara gitmiş ailem. Sonra tekrar Diyarbakır'a. Kelimenin tam anlamıyla binbir rezalet içinde şimdiki Gazi Üniversitesi'nin müzik bölümüne kadar gelebildim. Yıl 1974-75. Faşist ortaklı MC hükümeti kan kusturuyor halka. Gazi'de namlular konuşuyor. Ben de içinde, binlerce öğrenci Gazi'ye giremiyoruz. Yaralanmam ve tehditlerle postu deldirme vardı işin içinde. Zorunlu olarak tekrar memlekete döndüm. Belediye ve çeşitli yerlerde işçilik, Kürdistan'ın birçok yerinde programlar, Newroz'lar, sonra mahkemeler, tutuklanmalar. Sonra bazı girişimlerle Almanya'ya geliş.

Ali Özenç: Folklor-halk bilimi önemli bir daldır. Onunla halkların, ulusların kültür birikimini, töre, gelenek ve göreneklerini tanıma olanağı bulabiliyoruz. Kuşkusuz Kürt ulusunun da araştırıldığında ne denli değerlere sahip olduğu çıkar ortaya. Bir Kürdistanlı sanatçı olarak kendi dalınla ilgili bir araştırma olanağın oldu mu? Bize Kürt halkının bu yanını anlatır mısın?

Heval: Hemen belirtmem lazım: Bir Kürt folklor araştırmacısı değilim. Şunu da eklemek istiyorum. Bu hayasız baskılara rağmen bu derleme işi yapılabilir. Bu konuda kimi çalışmalar olmasına rağmen yeterli değildir. Daha çocukluğumda kimi Kürt ezgilerinin kulağımda kalması muhtemeldir. O zamanlar Irak radyosu Kürtçe yayınlar yapardı. O yaz gecelerini çok canlı hatırlıyorum. Herkes damda yatardı. Ve Irak radyosu, gecenin serinliğinde çok açık duyulan istekler programı yayınlardı. **Cezrawi kardeşler, Meyrem Xan, Kewis Ağa** gibi sanatçılar güzelim Kürt halk türküleri söylerlerdi. Bu programları sabırsızlıkla beklerdim. Suriye sınırındaki Nusaybin'de birbuçuk yıl şantiye işçiliği yaptığım sıralar benim için oldukça önemli. Çokça türkü dinledim buralarda. Ve büyük sanatçı **Arame Tigran**'ı dinledim ilk defa. Pamuk çapalama günlerini anımsıyorum. Yüzlerce Kürt kadını eğitilmiş bir koro gibi hep bir ağızdan akıl almaz güzellikte türküler söylerlerdi. Bazen tek bir kadın yanık bir ağıt tuttururken, diğer kadınlar çapalarını bırakır, ilk defa dinleyen insana özgü dikkat ve içtenlikle bu ağıtı dinlerlerdi. Sonra yine hep birlikte ve çapalarının ritmik hareketine uyarlanmışcasına bir halay türküsü tuttururlardı. Sesleri Mezopotamya ovasında sarı sıcağa karışırdı. Bu türküleri içerek dinlerdim adeta. Şimdi Kürt halkına uygulanan bunca barbarlığa rağmen, Çağ-Çağ barajının suladığı bereketli topraklar üzerindeki yoksul insanlar, o bütün yoksulluklarına rağmen, rengarenk giysileriyle çapacı Kürt kadınları, yine o türküleri söylüyorlardı. Onlar türküsüz yapamazlar. Bugün Kürt sanat ve kültürünün en özgür biçimde yaşadığı yer, barışın ve halkların kardeşliğinin kalesi Sovyetler Birliği'dir. Ermenistan Cumhuriyeti'nde azınlık olarak yaşayan Kürtler (200.000 küsur) kendi okullarına, tiyatro ve radyo yayınlarına sahiptir. Bugün söylediğimiz türkülerin büyük bir kısmı Erivan radyosu arşivi sayesindedir. Avrupa'da beşyüz bin Kürdistanlının yaşadığı söylenmektedir. Burada bile bu derleme sorununa önem vermek gerekir.

Ali Özenç: Son kasetinden sonra, yeni çalışmaların oldu mu? Neden Kürtçe ve Türkçe birlikte sunuyorsun?

Heval: Yaptığı işin iyi ve kaliteli olmasını isteyen bir sanatçı, düzenli ve sürekli çalışmadan ayrılamaz. Ben de öyle yapmaya çalışıyorum. Eskileri yeni bir yorumla ortaya koyma ve elbette yeni şeyler de var. Tabi açık söylemek gerekirse mali sorun bazen tıkayabiliyor işleri. Şimdi bir uzunçalar çalışması içindeyim. Ancak çok iyi **"pişirmek"** istiyorum. Acele etmiyorum. O bakımdan tarih de belirtemiyorum. Bu da Kürtçe-Türkçe olacak. Çokuluslu bir ülke olan Türkiye'de halkların dostluk ve kardeşliğinin, biribirini anlayıp kabul etmesinin, buradan, ilerici örgütlerin yardımıyla eşitli düşüncesine varmanın çok çok önemli olduğu inancındayım. Türk sanatçının Kürtçe türküler söylemesi, Kürt sanatçının Türkçe türküler söylemesinden daha güzel ne olabilir? Işte bu, tam da, bir tuğla da benden şeklindeki imece anlayışıdır. Kaldı ki yüzlerce yıllık birlikte yaşama arkadaşlığı var bu insanların. Ve uyumlu bir kültür alışverişi. Türkiye koşullarının ortak mücadelenin dışındaki bir yola olanak vermediği kanısındayım. Bu bakımdan halklarımızın türkülerini birlikte söylemekten büyük bir coşku duymaktayım. Ve bu çalışmaları sınıfsal bir potada işlemek benim ana amacımdır.

Foto: Mehmet Ünal

Heval, Türkçe ve Kürtçe türkülerin yeralacağı plağı için "halkların kardeşliği için bir tuğla da benden" diyor

KISA...KISA...KISA

Essen'de Kültür Merkezi

Sanatçılar Derneği **SANDER**'le Essen Türkiyeli Işçiler Derneği **(ETID)** Kültür Merkezi açıyorlar. 27 Nisan günü saat 19'da Friedrich-Ebertstr. 37 adresinde yapılacak olan açılışta, ressam **Aydın Karahasan, Georg Brehme, Gönül Şen, Jutta Wille, Ihsan Ece, Rosemarie Hose, Joachim Wagner, Zeki Arslan** ve **Werner Krakies** resimlerini sergilerken, **Tahsin Incirci, Heval** ve Hüseyin Kiraz da sunulacak müzik programı içinde yer alacaklar. Resim sergisi, 27 Mayıs'a kadar açık kalacak.

Oberhausen'de okuma akşamı

Tanınmış şair **Ataol Behramoğlu** ve **Ozan Mahir**, 25 Nisan akşamı Oberhausen'deki Volkshochschule'de müzik eşliğinde Almanca-Türkçe okuma programı sunacaklar. Langemarkstr. 19-21 adresindeki Bert Brecht Haus'daki okuma akşamı, saat 19.30'da başlıyor.

Nasreddin Hoca Brüksel'de

Meddah, gölge oyunu ve kukla tekniklerinden yararlanarak Nasreddin Hoca'yı sahneye koyan Türk-Fransız Tiyatro Grubu, Fransa'da iki yıldır büyük bir başarı kazanan oyunlarını 25-26 Nisan günleri Brüksel'de sergileyecek. Istanbul Şehir Tiyatrosu ve Paris'te de Mehmet Ulusoy'un yardımcısı olarak çalışan ve Fransa'da tiyatro eğitimi gören **Işıl Kasapoğlu**'nun yönettiği, **Melih Düzenli**'nin Fransızca olarak anlatımını yaptığı ve usta Fransız sanatçıları **Karina Cheres** ve **Gregoire Callies**'in teknik uygulamasını gerçekleştirdikleri Nasreddin Hoca oyunlarının Brüksel'deki gösterimini **Info-Türk** düzenliyor. Oyunun sergileneceği salon, Saint-Josse'deki Le Botanique Kültür Merkezi'nde.

Türkiye Postası

SİZİN İÇİN GÖRDÜK, DUYDUK, OKUDUK..

DEDİLER Kİ...

"Polisler anarşistleri yakaladıktan sonra, az da olsa dövmeli." **HP milletvekili Sabit Batumlu**

"Kim ne derse desin DYP mevtadır, aka islamî geleneklere göre değil, dikine gömülmüştür." **MDP'den ayrılan milletvekili Feyzullah Yıldırım**

"Keşke diğer işadamlarımız da Sümbül Hanım gibi namusuyla vergilerini ödeseler." **Geçen yıl 39 milyon lira vergi veren genelev işletmecisi Sümbül Hanım'ı öven Sakıp Sabancı**

"Yanlış yapmamak için öztürkçe kullanmamaya çalışıyorum." **Ajda Pekkan**

"Son beş yıldır, yabancı sermayeyle evin bütün bölümlerini konuştuk. Şimdi sıra yatak odasına geldi. **Başbakanın özel danışmanı Yıldırım Aktürk**

"Ben Sakıp Bey'i bu yıl da mahçup etmedim. Sevinçliyim. Benim kazancım memleketin refah barometresidir. İnşallah önümüzdeki yıl memleketin refahı daha da

ABD gençliğinin beşte biri karacahil

Geçtiğimiz kasım ayındaki başkanlık seçimleri kampanyası sırasında **Reagan** şöyle diyordu: "Son birkaç ayda olağanüstü deneyimlerimiz oldu. Genç Amerika'yla, sizin oğullarınız ve kızlarınızla karşılaştık." **Reagan** hangi genç insanlardan ve hangi olağanüstü deneyimlerden söz ediyordu bilmiyoruz. Ancak geçtiğimiz günlerde ABD'de yapılan bir araştırma onikі yaşlarındaki **"genç Amerika"** nın eğitim durumunu ortaya koydu. Araştırma sırasında kendilerinden bir harita ya da dünya küresi üzerinde ABD'nin yerini göstermeleri istenen öğrencilerin yüzde yirmisi ABD'nin yerini bile bulamazken, yüzde 20'si de ABD diye Brezilya'yı göstermişti. ABD'li uzmanlar bunu, coğrafya derslerinin yeterli olmamasına bağlıyorlar. Bu durum diğer dersler için de geçerli. ABD'de lise öğrencileri arasında çok sayıda yeterli okuma-yazma bilmeyenin olduğu da bilinen gerçekler arasında. Varlıklı ailelerin çocukları için özel eğitim programı amaçlayan Reagan yönetimi, orta ve az gelirli ailelerin çocuklarına ise diplomalı cahillik sunuyor. Bu arada yapılan son araştırmalara göre ABD, toplam nüfus içinde okuma yazma bilenlerin oranına göre dünya ülkeleri arasında 43. sırada yer alıyor. Bir başka deyişle, gelişmişlik düzeyi bakımından dünyada ilk sıralarda yer alan Amerika, halkın eğitimi yerine silahlanmaya ayırdığı fonların faturasını pek ağır ödüyor. Kompüter çağını yaşayan bir ülke için bir utanç tablosu bu.

Lord kalmadı, baron verelim !..

Herşeyin ticaret metaı haline getirildiği kapitalist dünyada, asalet ünvanları da satışa çıkartıldı. Geçenlerde **London Times** gazetesinde çıkan bir ilanda **"Artırma usulüyle soyluluk ünvanları satılıyor"** deniliyordu. Önce bunun bir şaka olduğunu sananlar açık artırma yerine gidince gerçeğin ta kendisiyle karşılaştılar. Gerçekten de, soyluluk ünvanlarının artık para getirmediğini farkeden bazı açıkgöz "soylu"lar, bu konuda uzman bir şirketle anlaşarak, tıpkı işe yaramayan mallarını mülklerini sattıkları gibi ünvanlarını da satmaya başlamışlardı. Nitekim, açık artırmaya sırf merak dürtüsüyle giden zengin bayan **Angela Hammersley,** orada havaya kapılıp 8 bin dolar karşılığında **"Carper Lady"**liği ünvanını aldı. Aldı ama bin pişman oldu. Çünkü hiçbir maddi avantaj sağlamayan bu ünvanın gerektirdiği, 600 yüzyıllık geleneklerin devamı olan bazı yükümlülükler vardı. Örneğin yılda iki kez Hasat Festivali'ni örgütleyip ev sahipliğini yapmak gibi...

O gün örgütlenen soyluluk mezatında en büyük bedeli 22 bin 700 dolarla Nicholos Pellet ve eşi ödediler. Yaklaşık 11 milyon Türk lirasına Codicote Lord'luğu ve Lady'liği ünvanını aldılar. Ama açık artırmada pek fazla Lord ünvanı yoktu. Doların yükselmesinin sağladığı avantaj yüzünden, özellikle, hiçbir tarihsel geçmişe ve soyluluk geleneğine sahip olmayan Amerikalılar lordluklara talip oldular ama, sadece iki Amerikalı Lord ünvanı alabildi. Soyluluğu pazarlayan Bernard Thorpe ve Ortakları şirketi, ellerinde daha epeyce ünvan bulunduğunu, örneğin pek çok baronluk olduğunu, yakında yeni bir açık artırma düzenleyeceklerini bildirirlerken, soyluluk ünvanlarına, en fazla zengin Amerikalıların ve çevrelerini etkilemek isteyen işadamlarının talip olduğunu söylüyorlar.

Bir kalkan, 20 bin lira

Balıkçı sergisi mi, kuyumcu mu ?

Türkiye'deki görülmemiş pahalılık balık pazarlarını da etkiliyor. Eskiden et alamayan emekçi kesimlerin, deniz kentlerindeki başlıca gıdalarından olan balığın yanına yanaşmak artık her babayiğidin harcı değil. Baharın ilk aylarının gözde balığı olan güzelim kalkanların tanesi 20 bin liradan satılırken lüferin tanesi 1500, kırlangıç, liptoz gibi beyaz etli balıkların kilosu 5 bin lira ve tek müşterileri lüks lokantalar.

İşte, bir işçi şirketinin yürekler acısı hali...

● Kayseri'de Almanya'daki işçilerimiz tarafından ayakkabı fabrikası diye kurulan bina, ayrıkotlarına sera oldu

ÇOK PAHALI BIR SERA

Bir işçi şirketinin önlenemeyen çöküşü

Bir zamanlar büyük umut bağlanan ve pek çok gurbetçinin alınterine malolan işçi şirketlerinin çıkmaz yol olduğu ve bu projenin iflası artık herkesin kabul ettiği bir gerçek. Kimilerinin sadece projeleri, kimilerinin bina ve makine artıkları kalmış olan bu şirmiş. Bu arada fabrikanın yanlış yere kurulduğu belirlenmiş. O gün bugün bina kendi kaderine terkedilmiş ve içinde otlar, ağaçlar bitmeye başlamış. Kayapınar köyü muhtarı Bekir Karataş, "Denetimsizlik, ilgisizlik, koca binayı bu hale getirdi. Önce

Özal akıl mı alıyor, yoksa akıl mı satıyor ?

Uluslararası para piyasasına hükmeden en büyük bankalardan **Citibank** masrafları kısmak amacıyla başlattığı **"tasarruf önlemleri"** çerçevesinde ilk olarak banka çalışanlarına verilen yemeklerin tabaklarını ve ahçıların elindeki kepçeleri **küçülttü.** Daha da ilginci banka yönetiminin aldığı bu karar **24 Ocak** (1985) günü uygulamaya kondu.

Yani?

Yani bizim Turgut Özal'ın sanıldığı gibi emperyalist merkezlerden akıl almadığı, tam tersine onlara akıl verdiği kanıtlandı.

Haksız mıyız?

Pamuk ipliğine bağlı barış: Bilgisayar hata yaptı ve...

2 Haziran 1980 gecesi ABD Stratejik Hava Savunma Merkezi'nin (SAC) beş kişilik **"Delta"** alarm ekibi hiç beklenmedik bir durumla karşılaştı. Delta ekibi yirmi yıldır sekiz saat boyunca bilgisayar ekranlarına ve duvardaki dev ışıklı ekrana bakıp dururdu. Ancak bu defa ekranda yanıp sönen birkaç ışık Sovyetler Birliği'nin ABD'ye karşı nükleer bir saldırıya geçtiğini gösteriyordu.

15 saniye içinde, her birinde ay-

Ödül almak suç oldu

Türkiye'de yurt dışında bir sinema ödülü kazanmak adeta suç sayılıyor. Bugüne kadar, Avrupa'da çeşitli film yarışmalarında derece almış olan Türk filmlerinin pek çoğu Türkiye'de sansürden kurtulamamıştı. Bunların en eski örneklerinden biri Berlin Film Festivali'nde derece alan **Metin Erksan'ın Hülya Koçyiğit'**le birlikte çevirdiği **Susuz Yaz** filmiydi. Son örnekleri ise **Yılmaz Güney**'in filmleri, örneğin **Yol** ve **Erden Kıral**'ın yine Berlin'de önemli bir ödül alan **Hakkari'de Bir Mevsim** filmleri oldu.

Geçtiğimiz günlerde Türkiye'nin tek kadın rejisörü olan **Bilge Olgaç** Fransa'da **"Kaşık Düşmanı"** filmiyle ödül aldı. Tarık Akan da Berlin Film Festivali'nde Pehlivan filminden deki kompozisyonuyla bir

Inşallah önümüzdeki yıl memleketin refahı daha da artar, ben de daha fazla vergi ödeyip vatanıma yararlı olurum. Darısı diğer işadamlarımızın başına." **Bu yıl 94 milyon vergi ödeyeceğini açıklayan genelev patronu Sümbül Hanım.**

"DYP çöp bidonu değildir." **Mehmet Yazar'ın DYP'ye girmesi konusunda tavrını belirten DYP yöneticisi Hüsamettin Cindoruk**

"Rahşan Hanımefendinin havuzunun balığı değilim... O havuzun suyunu tadanların kıvranmalarını gördüğüm olmuştur." **MDP Genel Başkanı Sunalp**

"Eskiden evde tavuk pişirince nasıl taksim edeceğimi düşünürdüm. Bir keresinde oğlum 'Anne keşke tavuklar dört bacaklı olsa, o zaman herkese bir but düşerdi' demişti... Şimdi bolluk var. İsteyen budunu, isteyen gövdesini yiyor." **ANAP milletvekili Rezan Şahinkaya**

"Biz demokrasi diye gece gündüz yırtınıyoruz." **DYP'ye girmek ve başkanlığa oynamak için Odalar Birliği başkanlığından istifa eden ve son günlerde DYP'yi karıştırmakta olan Mehmet Yazar**

"50 bin dolar Dr. Kissinger'in en düşük ücretidir. 25 bini kabul etmesinin nedeni Dışişleri eski Bakanının Türkiye'ye olan sevgisi ve Başbakan Özal'a vermek istediği destektir." **Kissinger'e, Özal'la kahvaltı etmesi için 25 bin dolar verilmesine ilişkin eleştirileri cevaplandıran Amerikan Türk Derneği yetkilileri**

Bu da ordu-sanayi işbirliğine bir örnek !

"Denizaltının üzerindeki bu otomobil de ne?" demeyin. Fransız Deniz Kuvvetleri'yle, **Citroen** otomobil firmasının işbirliğinin resmidir bu...Fransız silahlı kuvvetleri, tarihlerinde ilk kez **özel bir reklam** işine **Citroen**'in çıkardığı yeni **Visa GTİ** modelinin tanıtılmasıyla karıştı. Kriz içindeki Fransız otomotiv sanayiine yardım için paçaları sıvayan Fransız Deniz Kuvvetleri'nin yardımıyla çevrilen reklam filminde yeni model Citroen araba **Clemenceau Uçak Gemisi**'nden saatte 203 kilometreyle fırlıyor ve 60 metre uzaktaki bir denizaltıya atlıyor. Reklam filminin çekimi sırasında, açıklamaya göre, deniz kuvvetlerinde talim kesilmemiş ve disiplin bozulmamış. Filmi çeken çok ünlü ve iktidara yakın bir reklam firm--ının yetkilisi **"Onlar savaş oyunla.. ürdürürken biz de reklamımızı yaptık"** diyor.

Anavatan'ın menfaatleri denince ne anlaşılır ?

ANAP'lı Bayındırlık Bakanı Safa Giray İstanbul Boğazı'nın iki yakasının Arap prenslerine peşkeş çekilmesine ilişkin eleştirileri yanıtlarken, **"Boğaziçi"** dedi, **"eskiden de, Osmanlılar döneminde de zenginlerin elinde idi. Yalıları yapan, Boğaziçi'ni güzelleştiren zenginlerdir."** Ardından Özal aynı konudaki bir soruya geleneksel pişkinliği ile yanıt verdi, **"Bu konuda aleyhte yayın** Anavatanın **menfaatlerini zedeliyor"** dedi. Bir kaç gün sonra ise **ANAP**'lı İstanbul Belediye Başkanı **Bedrettin Dalan**'ın bu Araplarla aynı şirkette ortak olduğu anlaşıldı...Ve Özal'ın **"Anavatan"** derken **"Anavatan Partisi"**'ni kastettiği de böylece anlaşıldı...

ettiği bir gerçek. Kimilerinin sadece projeleri, kimilerinin bina ve makine artıkları kalmış olan bu şirketlerin kaderlerine son bir örnek: **Kayseri**'nin **Felahiye** ilçesinin **Kayapınar** köyü yakınlarında, 750 gurbetçi tarafından 8 yıl önce 200 milyon harcanarak yaptırılan ayakkabı fabrikasına ait bina, bugün hayvan sürülerine barınak ve yabani otlara sera olmuş durumda.

Gurbetçilerin kurduğu **Kayasan Ayakkabı Fabrikası'**nın temeli 1975 yılında atılmış ve bina 1977 yılında tamamlanmış. Ama makineler bir türlü getirileme-

Kayapınar köyü muhtarı Bekir Karataş, **"Denetimsizlik, ilgisizlik, koca binayı bu hale getirdi. Önce sürülere barınak oldu, sonra içinde ayrıkotları büyümeye başladı. 200 milyon harcanan bina gözümüzün önünde çürüyüp gidiyor. Şu anda kooperatifin ortaklarının kimler olduğunu bile kimse bilmiyor"** derken; Kayseri Valisi **"Bu bölgede ayakkabı fabrikası kurulması ve çalıştırılması rantabl görülmedi. Fabrika bir başka işte kullanılmak zorunda. Buraya ayakkabı fabrikası yerine seramik fabrikası uygun görülüyor ama tümü dışarda olan 750 ortağa ulaşılamadığından bina hiçbir işe yaratılamıyor"** diyor.

deki kompozisyonuyla bir oyunculuk ödülüne layık görüldü. Ne var ki Bilge Olgaç sürmekte olan Sine-Sen davası yüzünden, Tarık Akan da Barış-2 davası yüzünden ödüllerini almak için bile yurt dışına çıkarılmadılar. İşte diktatörlüğün sanata verdiği önem...

Haydiii kapitalist pazar burası !.. Altın saat da var; boy boy, renk renk çocuk da var...satılık !..

Bir saat: 60 bin Mark, peşin !.. Bir çocuk: 45 Mark, taksitle !..

Bir ilan. Hem de ciddi bir ilan. 59 bin 800 marklık bir saat ilanı bu. Ref. 5450 IWC **markalı... Evrende sadece 250 "mutlu" kişinin sahip olduğunun övünülerek belirtildiği bir cep saati. Marifetli mi marifetli: takvimi, ayın hareketlerini, günü, haftayı, saati, dakikaları, saniyeleri gösteriyor. Kısaca 30 marklık harcıalem saatlerin marifetlerinin aynına sahip. Tek farkı altınında, ağırlığında ve tabii fiyatında. Ama bir başka farkı daha var. 60 bin markı verip bir tane alırsanız, üzerine "350. saat" diye yazılacak. Böylece kendinizi, dünyada son derece az olan bir saate sahip hissedip mutlu olacaksınız...**

Ama çocuklar öyle mi ya?.. İstediğin kadar çocuk var dünyada..., Milyonlarca, milyarlarca çocuk... Milyonlarca aç, bakımsız, hasta kimsesiz çocuk, çok ucuz fiyatlarla sizi bekliyor. Verin ayda 45 ya da en kabasından 50 mark, alın Filipinli, Taylandlı, Latin Amerikalı veya başka bir yoksul ülkeli çocuğun "patent"ini. Bu "patent" kelimesi bu türden çocuklara yardım ilanında yazılı... Sadece "patentini" almakla yetinmek niyetinde değilseniz, dünyanın dört bir bucağında, bu arada Türkiye'de de bir milyona, yani 8 veya 10 bin marka tam sizin olabilecek çocuktan bol birşey yok... 60 bin markınız varsa eğer, ister bir çocuk ordusu alırsınız, ister bir saat. Artık siz karar verin...

dırıya geçtiğini gösteriyordu.

15 saniye içinde, her birinde ayrı hedeflere gönderilebilen 3 ayrı atom bombası bulunan roketlerden 20'şer tane taşıyan B-52 bombardıman uçakları havalandı.

Sonradan yapılan soruşturmada, suçun Stratejik Hava Savunma Merkezi'nin 15 milyar dolarlık (3 trilyon liralık) NORAD bilgisayar sisteminde olduğu ortaya çıktı: Daha doğrusu NORAD'ın 46 sentlik (100 liradan ucuz) bir parçasının hışırı çıktığı için bütün bu karışıklığın meydana geldiği söylendi.

Türkiye'de alkol ve uyuşturucu alışkanlığı tırmanıyor

Türkiye'de son yıllarda alkol ve uyuşturucu alışkanlığının artmakta olduğu bildiriliyor. Türkiye Yeşilay Derneği Genel Başkanı Selahattin Kaptanağası, Türkiye'de 250 bin gencin uyuşturucu kullanımında 10 yılda yüzde 350 artış olduğunu söyledi. Bir başka araştırmaya göre ise, esrar kullanan gençlerin sayısı 500 bine kadar çıkıyor.

İçki tüketimi açısından da, son yıllarda aynı olumsuz gelişme gözlenmekte. Toplam içki tüketimi 1981'de 320 milyon litreyken, aradan geçen dört yıl içinde resmen 470 milyon litreyi aşmış durumda. Sadece rakı tüketimine bakıldığında da aynı hızlı artış görülüyor. 20 yıl önce 14 milyon litre olan yıllık rakı üretimi bugün 40 milyon litrenin üstüne çıkmış durumda. Son 20 yılda bira tüketiminde de yüzde 1200 oranında artış görülmüş.

Türkiye'de alkollü içki fiyatlarının, genel fiyat artışlarına paralel olarak başdöndürücü hızla yükseldiği ve emekçi kesimlerinin gerçek gelirlerinin sürekli düşmekte olduğu bir dönemde alkol tüketiminin artışı, uzmanlar tarafından, yoğun toplumsal-ekonomik bunalım geçiren ülkelere özgü tipik bir gelişme olarak yorumlanıyor. İlk bakışta beklenenin tam tersine, yoksulluk artarken içki tüketiminin de artması olayı, toplumsal çöküntünün tipik göstergelerinden biri.